

Riksdagens protokoll

2008/09:90

Tisdagen den 24 mars

Kl. 13.30 – 16.00

18.00 – 22.19

Protokoll
2008/09:90

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 18 mars.

2 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte den 19 och 20 mars

*Information från
regeringen*

Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Europeiska rådet den 19 och 20 mars dominerades av den ekonomiska och finansiella krisen, inte minst EU:s återhämtningsplan och förberedelserna för G 20-mötet i London men också energi- och klimatfrågan inför FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn i december. En viktig framgång för Sveriges vidkommande var upprättandet av det så kallade östliga partnerskapet som ett svensk-polskt initiativ för att stärka relationerna till EU:s sex grannländer i öst.

Herr talman! Förra veckans toppmöte dominerades liksom flera av den senaste tidens toppmöten av den finansiella och ekonomiska krisen. Sedan krisens inledning har EU:s medlemsstater samordnat åtgärder i storleksordningen 4 400 miljoner kronor genom den så kallade återhämtningsplanen.

Europeiska rådet enades om att därutöver finansiera ett antal gemensamma energiinfrastrukturprojekt, bredbandsanslutningar samt nya utmaningar inom landsbygdspolitiken såsom exempelvis bioenergi och förbättrad vattenkvalitet. Summan uppgick till ca 5 miljarder euro. Av dessa projekt är det i första hand tre som berör Sverige, nämligen gasledningen Scanled från Norge, elledningen Estlink 2 från Sverige till våra baltiska grannländer och vindkraftverket Kriegers flak. Regeringen välkomnar projekten som förväntas bidra till den ekonomiska återhämtningen och samtidigt främja Europas energiförsörjning.

Europeiska rådet enades också om åtgärder för att förbättra regleringen av finansmarknaden. Målsättningen är att före sommaruppehållet komma överens om rättsakter gällande kreditvärderingsinstitut, reglering av försäkringsbolagen, kapitalkrav för banker och gränsöverskridande betalningar. Man enades även om att på basis av den så kallade de Larosièrerapporten förbättra reglering och tillsyn av finansinstituterna genom att under hösten utarbeta detaljerade lagstiftningsförslag.

Tillsynsfrågan är enligt vår uppfattning central för hantering av finanskrisen och en viktig mekanism för att förhindra framtida kriser. Under det svenska ordförandeskapet kommer därför hög prioritet att ges åt frågan.

Europeiska rådet enades om en gemensam position inför G 20-mötet i London den 2 april som bland annat betonar vikten av fortsatt internationell samordning och återställandet av kreditflödena.

Kanske viktigast av allt var att det nåddes en överenskommelse om att EU:s medlemsländer på frivillig basis ska stärka IMF:s utlåningskapacitet i form av ett lån om 75 miljarder euro. Dessutom uttalade Europeiska rådet beredskap att ge betalningsbalansstöd till de av EU:s medlemsstater som inte ingår i eurosamarbetet och välkomnade kommissionens avsikt att fördubbla nivån i unionens betalningsbalansstöd från 25 upp till 50 miljarder euro.

Internationella valutafonden, IMF, har en central roll att spela i att stödja länder i kris. Således är det mycket positivt att EU har kunnat enas om att gemensamt verka för att stärka IMF:s utlåningskapacitet. Detsamma gäller beslutet att fördubbla unionens betalningsbalansstöd. Dessa två insatser tillsammans skapar större utrymme att ge stöd till krisdrabbade länder inom och utanför EU och för att värna och säkra stabiliteten i svagare stater i vårt närområde.

Lissabonstrategin är ett av EU:s främsta instrument för att främja hållbar tillväxt och sysselsättning. Europeiska rådet uppmanar medlemsstaterna att genomföra de landspecifika rekommendationerna för Lissabonstrategin och kommissionen att under andra halvan av 2009 presentera förslag på Lissabonstrategins utformning efter 2010.

Inför toppmötet argumenterade Sverige för att i ljuset av krisen påskynda översynen av Lissabonstrategin. Jag är således mycket nöjd med att det fanns stöd för detta på toppmötet och inte minst det faktum att Sverige i egenskap av ordförande kommer att kunna spela en viktig roll i det arbetet.

Det fanns också bred enighet om att försöka förebygga och begränsa den sjunkande sysselsättningen och dess negativa sociala konsekvenser. Sysselsättningstoppmötet den 7 maj kommer att bli ett viktigt tillfälle att utvärdera om återhämtningsåtgärderna har främjat sysselsättningen samt diskutera angelägna frågor såsom flexicurity, rörlighet, arbetsträning och reformer av arbetsmarknaden.

Toppmötet kommer att hållas i trojkaformat, vilket innebär att Sverige kommer att delta. Det är positivt att arbetsmarknadens parter på europeisk nivå kommer att beredas möjlighet att föra in sina synpunkter i detta viktiga arbete.

Herr talman! Medlemsstaternas expansiva finanspolitik i form av stimulanspaket har lett till att underskotten i budgetarna har ökat. Som jag har nämnt tidigare väntas enligt kommissionens senaste prognos 16 av EU:s medlemsstater 2010 uppvisa budgetunderskott som överstiger 3 procent.

Jag är därför mycket nöjd med att kunna konstatera att en tydlig majoritet bland medlemsstaterna delade den svenska uppfattningen om vikten av att så snart som möjligt försöka återgå till budgetmålen på medellång sikt om hållbara offentliga finanser. Detta var enligt min uppfattning en av de viktigaste signalerna från toppmötet. Det långsiktiga an-

svaret för statsfinanserna är av central betydelse, både för att bevara trovärdigheten och för att förhindra stora och drastiska nedskärningar i gemensamma trygghetssystem.

Herr talman! En annan viktig signal var enigheten bland stats- och regeringscheferna att EU, finanskrisen till trots, ska spela en ledande roll i förhandlingarna inför klimattoppmötet i Köpenhamn i december. Europeiska rådet enades om att i god tid före toppmötet fastställa EU:s position gällande de viktigaste förslagen beträffande finansiering av bland annat anpassningsåtgärderna, detaljerna kring EU:s bidrag samt principer för bördefördelning mellan EU:s medlemsländer. Samtidigt konstateras att särskild hänsyn ska tas till behoven i de mest utsatta utvecklingsländerna.

Detta menar jag är en viktig signal till omvärlden om att EU menar allvar med sin ambition att inta en ledande roll i de internationella klimatförhandlingarna. Jag är särskilt nöjd med signalen om att hänsyn ska tas till de mest utsatta utvecklingsländerna. Det är en bra utgångspunkt för de fortsatta förhandlingarna och för Sverige som inkommande ordförande.

Herr talman! Europeiska rådet stödde de initiativ som framlagts i kommissionens andra strategiska energiöversyn. Det innebär bland annat att kommissionen uppmanas att presentera förslag till ett nytt EU-instrument för energitrygghet och energiinfrastruktur i början av 2010 och rådet att revidera lagstiftningen om försörjningstrygghet på gasområdet inklusive en lämplig krismekanism i händelse av avbrott i energiförsörjningen.

Vinterns gaskris visar behov av att utveckla och säkerställa Europas energiförsörjning. Arbetet på detta område är därför mycket viktigt, inte minst för några av de mest utsatta och sårbara medlemsstaterna på detta område i Europa.

Herr talman! Europeiska rådet välkomnade upprättandet av ett östligt partnerskap med Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Moldavien, Ukraina och Vitryssland och antog ett uttalande om detta. Partnerskapet ska lanseras i samband med ett toppmöte med partnerskapsländerna den 7 maj. Europeiska rådet uppmanade kommissionen och de inkommande ordförandeskapen att skyndsamt arbeta med det praktiska genomförandet av partnerskapet och att rapportera om genomförandet inom ett år.

Som jag nämnde i min inledning är det en framgång för Sverige att detta svensk-polska initiativ har kunnat upprättas för att stärka relationerna till EU:s sex grannländer i öst. Det kommer i en tid då många av dessa länder befinner sig i en besvärlig politisk och ekonomisk situation. Det är därför synnerligen angeläget att EU:s engagemang i dessa länder stärks. Ett närmande till EU kan förhoppningsvis också bidra till att understöddja och påskynda reformprocesserna i dessa länder.

Slutligen informerades Europeiska rådet om läget i fråga om genomförandet av Lissabonfördraget i Irland och beslutade att återkomma till frågan på toppmötet i juni i enlighet med slutsatserna från december 2008. Likaså informerade ordförande Topolanek om förberedelserna inför toppmötet mellan EU och USA som ska avhållas i Prag den 5 april.

Herr talman! Sammanfattningsvis skickade detta toppmöte ett antal viktiga signaler om den finansiella och ekonomiska krisen, inte minst vikten av att så snart som möjligt försöka återgå till balans i de nation-

ella budgetarna. Likaså bekräftades EU:s ambitioner att inta en ledande roll i de internationella klimatförhandlingarna inför Köpenhamn. För Sveriges vidkommande var också upprättandet av det östliga partnerskapet av stor betydelse.

Anf. 2 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Herr talman! Jag undrar om statsministern diskuterade bankerna och finansieringskrisen i EU mer ingående på toppmötet. Läget är allvarligt även för svenska banker.

När statsrådet Odell i en skriftlig fråga ombads kommentera att Europeiska utvecklingsbanken räknar med att de svenska storbankernas kreditförluster i före detta Östeuropa kommer att uppgå till runt 100 miljarder svarade han att den totala utlåningen till enbart Baltikum uppgår till 470 miljarder kronor, och det ska egentligen vara drygt 500 miljarder i dag.

Det är, vad jag har förstått, inte bara lånen i Baltikum som är bekymmersamma. Vilken är egentligen andelen osäkra lån? Är det 5 procent, 10 procent eller är det ännu mer av storbankernas utlåning? Odell talar om att Riksbankens så kallade stresstester visar att storbankerna klarar betydande kreditförluster. Lars Nyberg på Riksbanken säger att det är nödvändigt med en tillsyn på EU-nivå utöver vad som görs i varje medlemsland för att bättre kunna möta finanskrisen. Därför vill jag veta hur långt ni kom och hur överens ni egentligen är när det gäller just bankerna.

Jag känner en djup oro över att det som händer i bankerna och i hela den finansiella sektorn sker utan att riksdagen ges förutsättningar att följa det. Regeringen tycks enligt min mening alltför mycket förlita sig på att Riksbankens, Riksgäldens och Finansinspektionens tjänstemän sköter det hela. Både i fallet Island och i fallet Estland har folket, inte utan orsak, frågat varför politikerna i parlamenten inte vetat något och inget kunnat göra.

Jag tycker inte att det är ansvarsfullt att skjuta ifrån sig stora ekonomiska frågor och säga att vi har tjänstemän som sköter det. Varför ger inte regeringen riksdagen möjlighet att följa och ta del av skeendet i den finansiella sektorn?

Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag vet inte om jag ska uppfatta det som att Socialdemokraterna menar att vi ska ifrågasätta ordningen att det är Riksbanken och Finansinspektionen som granskar den finansiella stabiliteten och att vi i stället ska ha riksdagsdebatter för att diskutera hur det går för SE-banken. Jag skulle inte rekommendera Sverige eller något annat land i världen att ha den ordningen för hur man granskar finansiell stabilitet.

Det är allvarliga frågor, detta. Det finns en stor oro spridd över världen för hur det egentligen ligger till med olika finansiella institutioner. Vi har en etablerad ordning och har dessutom, med riksdagens benägna bistånd, fått på plats en ordning som ska skapa ökad stabilitet också här i Sverige.

Vi är glada över att vi tidigt kunde få på plats möjligheter att tillföra kapital till banker som behöver det och att också säkerställa en garanti-nivå för finansiella institutioner i Sverige. Vi har koordinerat den insatsen med andra.

Det som diskuterades på toppmötet och som finns i slutsatserna är ett helt annex till stöd för hur vi ska formulera en gemensam G 20-position. Nu kommer Sverige inte att vara direkt närvarande eftersom vi inte ingår i G 20-kretsen, men det är klart att Europa kommer till det mötet väl förberett och koordinerat.

Väldigt viktigt är också vad som kommer att vara USA:s position i detta. Vi har noterat att president Obama har tillfört ytterligare åtgärder i USA av ett slag som vi välkomnar men som naturligtvis också kommer att ifrågasättas. Är det tillfyllest och rätt typ av metod för att angripa de djupgående problem som finns?

Märk väl att det refereras väldigt mycket till svenska tidiga 90-tals-erfarenheter, där vi lärde att ska man riskera skattebetalarnas pengar ska man också säkerställa att man får ett inflytande och att man är med på uppsidan när förmågan att tjäna pengar och därmed värdestegringen kommer till dessa finansiella institutioner.

Det är någonting vi gjorde då; det är någonting vi har ställt in oss på att vara beredda att göra nu. Det viktigaste beskedet till SE-banken och alla andra är att det är vår avsikt att agera på det sättet. Det ska ses i kontrast till det svar som president Obama ger i USA, där man talar mer om att gå in och lösa ut dåliga krediter. Det riskerar att bli dyrt för skattebetalarna och fungerar kanske inte lika effektivt.

Vi diskuterade alltså detta mer djupgående, men, tycker jag, med fortsatt respekt för hur ansvarsfördelningen ser ut här i Sverige, och jag tycker att vi fortsatt ska säkerställa att den ser så också i framtiden.

Anf. 4 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Herr talman! Jag tycker kanske inte att det är det rätta tillfället i den allvarliga tid vi lever i att vara raljant. Det är dessutom bara en av bankerna som ställer upp när det gäller bankgarantin.

Banksystemet i till exempel Estland ägs till fyra femtedelar av svenska banker, och det här är några av rubrikerna: Läget i de baltiska länderna blir allt sämre. Recessionen väntas bli djup och långvarig. Svag inhemsk efterfrågan. Försämring av kreditkvaliteten.

På det sättet har ändå den svenska regeringen ett väldigt stort ansvar för vad som händer inom banksystemet. Jag tycker inte att jag egentligen fick svar på frågan om hur statsministern har tacklat de här bekymren på toppmötet.

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag undrar fortfarande vad som var Socialdemokraternas synpunkt, eftersom er poäng var att inte tillräckligt mycket av diskussionen fördes här i riksdagen. Det ifrågasattes också om det var lämpligt att det gjordes, som det hette, av tjänstemän, det vill säga av Riksbanken och Finansinspektionen.

Detta är en i riksdagen förankrad ordning för hur vi ska granska den finansiella stabiliteten. Denna ordning sattes delvis på plats efter våra egna erfarenheter i det tidiga 90-talet. Jag får faktiskt påpeka att jag skulle se det som mycket allvarligt om det ifrågasattes av det största oppositionspartiet att detta är en lycklig ordning.

Det kan kanske beskrivas som att man raljerar men jag bara kvitterar vad jag tycker att jag hörde.

Jag har angett vad som var min position när det gäller detta, och det är klart att finanskrisen ger en fortsatt mycket allvarlig situation i hela Europa och i världen. Det är därför det är så viktigt att få dessa stödsystem på plats.

Sverige har dessutom gjort en sak när det gäller Baltikum som har diskuterats väldigt mycket, och det är att vi har möjliggjort för att utsträcka våra stödsystem så att de inte bara begränsas till moderbanker här i Sverige utan också kan täcka dotterbolags risker i till exempel Baltikum. På det sättet är vi med och tar ett gränsöverskridande ansvar, vilket vi också uppmuntrar andra att göra.

Jag vill också påpeka att den fond som förstärktes till stöd för dem som har problem utanför euroområdet är mycket betydelsefull. Det var de resurserna som bland annat användes till stöd för Lettland i det särskilda paket som vi har satt samman tillsammans med IMF. Det är bra att det finns ännu mer resurser för den händelse att fler länder kommer att behöva hjälp av det slaget.

Anf. 6 ANNA KINBERG BATRA (m):

Herr talman! Tack, statsministern, för redogörelsen! Det verkar som om det syns även på toppmötena att det svenska ordförandeskapet rycker närmare, att trycket på det svenska ledarskapet faktiskt ökar och att det svenska ledarskapet redan ger sig till känna, till exempel just i att vi har fått igenom hårdare krav på att se över Lissabonstrategin och hålla hårt i EU:s budgetramar. Detta är kända svenska prioriteringar från regeringens och riksdagsmajoritetens håll.

Det är också bra att klimat- och energifrågorna rör sig framåt trots det finansiella läget, men jag skulle vilja ställa två frågor om just ekonomi.

Det ena är att det är intressant att det svenska ordförandeskapets vikt ökar vad gäller att se över EU:s jobbstrategi, den så kallade Lissabonstrategin. Det kommer något tidigare än vad vi hade trott. Att vi prioriterar jobben visste vi redan, men att vi ska konkretisera det här redan i höst vill jag gärna höra lite mer om. Kan statsministern redan nu säga vad det kan tänkas innebära?

Den andra frågan gäller budgeten. Här står naturligtvis en strid mellan dem som vill ösa på med bidrag, oavsett hur de är finansierade, å ena sidan och sådana som statsministern och majoriteten å den andra som vill hålla hårt i pengarna. Nu avgörs ju om vi ska gå mot ett Bidragseuropa eller ett Tillväxteuropa, där det är viktigt att man håller i statsfinanserna och satsar på jobb och tillväxt.

Inför det svenska ordförandeskapet ligger EU:s budgetöversyn på bordet, kanske något senare än förväntat. Den skulle EU ha börjat ta tag i den här våren; sedan kom krisen. Även denna fråga landar på vårt bord. Många länder har svårt att hålla sig redan inom dagens ramar. Hur kommer det svenska ordförandeskapet att rikta in sig på att hålla budgettra-

marna stängen även i höst när frågan om budgetöversynen kommer upp och det är så många bidragskramare från olika håll som kommer att försöka påverka i sin riktning?

Prot. 2008/09:90
24 mars

*Information från
regeringen*

Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det kommer att finnas en diskussion som handlar om ifall den metod med finanspolitiska stimulanser, tillsammans med upprepade åtgärder för att få det finansiella systemet att fungera bättre, som vi har koordinerat fram är det svar som behövs mot finanskris och ekonomisk nedgång. Eller behöver vi andra strukturella åtgärder, det som vi ibland sammanfattar i Lissabonstrategin? Den tillkom ju för att säga att Europa skulle bli mer konkurrenskraftigt, till och med den mest konkurrenskraftiga regionen i världen.

Detta kopplar in väldigt mycket av framtidsfrågorna. Hur ska vi se till att vi har bra forskningsresurser? Hur ska vi se till att vi har mobilitet på våra arbetsmarknader och en god grundläggande kvalitet i våra utbildningssystem? Hur ska vi säkerställa att vi möter den demografiska förskjutningen? Där ligger Sverige i framkant av många andra länder, men vi går mot ett Europa som åldras där flera generationer nu kommer att följa som har ett långt liv efter det att man har lämnat arbetsmarknaden på ett sätt som det inte har sett ut för tidigare generationer.

Vi välkomnar att man talar om samma typ av strategiska frågor i god såväl som dålig konjunktur. Det som är rätt arbetslinje på sikt är också rätt att göra i en lågkonjunktur. Man måste upprätthålla grundvalarna för att det lönar sig att arbeta och att företaget har villkor som skapar intresse för investeringar och vilja att växa. Detta ska sedan i kristider matchas med omställningsåtgärder och annat som riktas mot arbetsmarknaden.

Vi får nu en möjlighet att påbörja den diskussionen under hösten. Sedan är det tänkt att vi ska föra ned det till det spanska ordförandeskapet. Det har vi all anledning att välkomna. Det får inte bara bli en känsla av att det är fråga om paket som kortsiktigt sätts in mot krisen, utan det handlar om att vi får ett Europa som diskuterar längre och mer strukturella förlopp, och det välkomnar jag.

Vad gäller budgetöversynen påminns vi om det av det enkla skälet att det har funnits en vilja att sätta ihop olika åtgärder som föreslagits av kommissionen och EU samlat. Ett typexempel är till exempel de 5 miljarder som jag nämnde i min inledning och som omfattar en lång rad infrastrukturprojekt. Det är 5 miljarder av de 400 miljarder som har koordinerats inom EU.

Jag är alldeles övertygad om att om krisen fortsätter att fördjupas, och det finns tyvärr mycket som talar för det, kommer det också att återkomma. Diskussionen handlar om varifrån det ska hämtas. Finns det något som kan omfördelas, eller sätts det tryck på, vilket också är mycket troligt, att man ska utvidga budgetåtagandena?

Det är någonting som bör intressera svenska skattebetalare, eftersom Sverige är ett av de få länder som är nettobidragsgivare till EU:s budget. Det kommer att komma hem och knacka på dörren hos svensk budget och svenska skattebetalare. Vi tycker att också dessa frågor är viktiga.

Det har inte varit möjligt, precis som frågeställaren påpekade, att nu få i gång denna budgetöversyn. Där ligger också andra viktiga svenska

frågor, som att ifrågasätta de omfattande jordbrukssubventioner som EU:s budget fortfarande innehåller och att samlat försöka få en mer modern framtoning på EU:s budget.

Vi räknar inte med att det blir någon större budgetöversyn, men det är en fråga som rör på sig. Det finns de som försöker ta initiativ, och det sista ordet är säkert inte sagt i den frågan.

Anf. 8 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman och herr statsminister! Det var ett mycket innehållsrikt toppmöte med en verklig insats där 27 länder i Europa diskuterar en mycket allvarlig kris, klimat och andra insatser. Det är väldigt bra att Sverige är med i den kretsen och kan driva på, vilket jag vet att statsministern gör. EU gör skillnad.

Det är nu en djup ekonomisk kris. Det finns lite tendenser på aktiemarknaden att det möjligen börjar böttna. Låt oss hoppas att det är så. Men det är en lång tid framöver. Det vet vi. Det gäller att de västliga industriländerna drar sig ur krisen. Men vi måste också göra det tillsammans med östra Europas länder och andra kontinenter som har drabbats mycket hårt av krisen.

Jag vill anknyta lite till den fråga som Susanne Eberstein ställde om östra Europa, om banker och länderna där. Jag noterar två mycket glädjande besked. EU orkar med att också ägna sig åt den ännu mer allvarliga situation som är i till exempel Baltikum. Där har banksystemet jättebekymmer och ländernas bnp rasar.

Jag välkomnar beskedet att EU:s stabilitet för bankerna ska möjliggöra att banker som har investerat i Baltikum inte ska drabbas av begränsningarna på hemmaplan. Det är i grunden bra att svenska banker finns med i våra nya länder, att sedan krisen har blivit så djup är inte bra. Jag tycker också att det är bra att EU ökar stödet till de länderna.

Jag vet att statsministern ser positivt på mina två frågor, och jag begär inte att han ska svara på dem. Då tar jag min tredje fråga om det östliga partnerskapet. Det är mycket viktigt. Det finns många glädjande rapporter om att EU inrättar samarbete med länderna söder som det forna Sovjetunionen.

Jag är orolig över de mycket sura reaktioner som har kommit från Ryssland på dessa mycket positiva och konstruktiva initiativ. Hur ser statsministern på de reaktionerna?

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Låt mig börja med det. Jag träffade precis före toppmötet president Jusjtjenko från Ukraina. Det är viktigt eftersom Sverige under sin ordförandeskapstid ska genomföra det bilaterala mötet med just Ukraina.

Ukraina är ett av dessa sex partnerländer. Det är ett av de länder vi diskuterar med mycket stora interna problem av både politisk och ekonomisk karaktär. För Ukraina liksom för många av de andra som ingår i detta östliga partnerskap är det angeläget att få en ökad kontakt och ett ökat samarbete med EU.

Det kommer ned till så mänskliga saker som att underlätta rörlighet över gränserna och att människor får komma till EU. De stängs i dag ofta

ute av dyra visumavgifter. Men det handlar också om att integreras i handel och i ekonomiskt utbyte.

Det ska inte stickas under stol med att flera av dessa länder ser det som ett första steg mot och en förhoppning om ett framtida medlemskap. Vi ska veta att det i EU i dag finns strömningar där många länder säger: Vi får inte ge sken av att vi kommer att utvidga till dessa länder. Som riksdagens ledamöter väl känner till hör Sverige till den krets som är mer öppen för att diskutera utvidgning när väl villkoren för att kunna gå med i EU möts av respektive länder.

Inför idén om ett framtida medlemskap finns det möjligen ryska synpunkter. Men jag har mer haft känslan av det är Natos utvidgning som är det stora ryska bekymret. Jag har i varje fall den förhoppningen att gentemot EU söker vi snarare en bra grund för att ha ett bra utbyte och samarbete mellan EU och Ryssland.

Det är för övrigt så att vi under det svenska ordförandeskapet ska genomföra det särskilda toppmötet med Ryssland. Jag hoppas att jag då ska kunna säkerställa att det finns en förståelse för att det huvudsakligen underlättar den ekonomiska återhämtningen och möjligheten till ekonomisk integration för dessa länder.

Jag ska också säga några ord om östra Europa. Det är något som diskuteras väldigt mycket av det enkla skälet att det är ekonomier som kommit ut ur kommunistiskt förtryck för inte alls särskilt länge sedan, år 1989 och 1990. I princip har de därefter upplevt ekonomisk tillväxt.

Här slår nu den första tunga krisen in mot dessa ekonomier. Det sker dessutom på ett sådant sätt där väldigt mycket av det som har givit grund för tillväxten – internationella investeringar och riskvilligt kapital – försvinner ut ur länderna.

Vi har samtidigt sett en etablering av dotterbolag till västeuropeiska banker. Bland annat har detta skett från svensk sida, och särskilt tydligt är det i Baltikum. Det finns också något exempel på det i Ukraina. Än mer tydligt syns det i Österrike.

Man måste se vad det betyder givet vad som nu händer. När andra alternativ till finansiering nu försvinner blir det extremt viktigt hur kvarvarande dotterbolag betar sig för att man över huvud taget ska ha något finansiellt system att tillgå i dessa länder. Det är i ett läge där mycket annat riskvilligt kapital lämnar länderna och den ekonomiska nedgången är mycket stor.

Därför är det av stor betydelse hur vi agerar för att säkerställa att dessa banker kan uppkapitaliseras och få större styrka. Vi utvidgar också stödmöjligheterna till att täcka dessa länder. I det sammanhanget välkomnar jag också att vi har förstärkt nödlidandefonden som kan finnas till stöd för enskilda länder.

Det var väldigt viktigt det vi gjorde på toppmötet för stabiliteten och framtiden i östra Europa.

Anf. 10 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Herr talman! Jag tackar statsministern för redogörelsen.

Jag vill också fördjupa mig lite grann i det östliga partnerskapet. Jag ställde en fråga vid samrådet förra veckan, och Staffan Danielsson berörde det alldeles nyss. Vi närmar oss de områden som Ryssland haft en ganska lång relation till på olika sätt.

En del av dessa länder kommer vi att försöka tillnärma oss, som det står. Det gäller ekonomisk utveckling, demokrati och många andra saker. Det innebär att vi på ett eller annat sätt får dessa länder närmare Europeiska unionen.

På det lunchmöte som utrikesministern hade i samband med detta möte diskuterade man nästa steg i nästa regiondel, det vill säga Pakistan och Afghanistan. De ligger nära de här områdena.

Staffan Danielsson frågade nyss om Rysslands reaktioner på detta. Det är naturligtvis angeläget att vi är försiktiga och lyhörda och har en god dialog med Ryssland under tiden som detta pågår.

Min fråga är: Hur klarar vi av detta på ett bra sätt? Ska Sverige ta på sig en större del av detta under ordförandeskapet, eller tar det längre tid? Jag vet att man under toppmötet den 7 maj ska försöka hitta varandra i någon form av uttalande. Men det går inte så snabbt. Det här kommer att ta tid.

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Först har vi frågan om Afghanistan och Pakistan. Jag såg en intervju med president Obama i morse, där han fick frågan om vilket beslut som var det svåraste beslutet han hade fattat än så länge som president. Han sade att det gällde Afghanistan. Det är rätt givet att detta bekymrar den amerikanska administrationen, som nu ökar sin truppnärvaro. Det får en koppling till många länder eftersom det är en mycket multilateral insats i Afghanistan med även svensk närvaro.

Min erfarenhet när jag besökte den svenska kontingenten i januari var hur viktigt det är att tänka både på militär säkerhet och på civil återuppbyggnad för att få Afghanistan att utvecklas i mer och mer positiv riktning. Det kommer säkert också att vara en stor diskussion för EU eftersom landet ligger i EU:s närhet.

När det gäller östliga partnerskapet är tanken den att den 7 maj sätts detta upp med representanter från de sex länderna närvarande. Det kommer att bli en diskussion om vem som kommer att få närvara från Vitryssland, vill jag också påpeka. Jag fick en fråga från EU-nämnden. Det är en fortsatt öppen diskussion.

Sedan är tanken att detta ska föras på plats mer praktiskt under det svenska ordförandeskapet. Det har angivits att 600 miljoner euro anslogs i toppmötesslutsatserna till stöd för att få detta på plats. Rent praktiskt kommer det att handla mycket om det jag nämnde, det vill säga diskussioner om hur man ska förstärka rörlighet och ekonomisk integration. Även de som är mer skeptiska till att sända signaler om annan typ av europeisk integration tycker att det är viktigt med en ekonomisk integration av dessa länder.

Jag hade ett inlägg på toppmötet. Jag påpekade att det är viktigt – och det syns i de punkter där man nämner hur det östliga partnerskapet ska byggas upp – att vi grundar detta på de värderingar som vi värdesätter i Europeiska unionen. Där nämns rättsstatens principer, demokrati, gott styrelseskick – viktiga värden med vilka vi möter dessa länder som får ses som ett förrum, en början på en reformprocess där vi ställer krav på deras utveckling och möter det med att från vårt håll öppna våra gränser till ökad handel. Det är så jag tycker att EU ska arbeta när EU är som allra bäst. Då sprider vi en god ordning för världen över Europa, och för

detta finns stort intresse från deras sida. Det är det som är rent praktiskt och kommer att landa på Sverige och därefter kommande ordförandeskap.

Prot. 2008/09:90
24 mars

*Information från
regeringen*

Anf. 12 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Av rapporten från toppmötet framgår det att man vill ha globala regleringar, värderingar, kontroller och sanktionsinstrument. Det är tydligt.

Jag vill fråga statsministern hur man arbetar, men inte på ett tekniskt sätt. Hur ska man komma fram till de globala regleringarna? Sätter sig EU tillsammans med USA och finner en väg så att vi inte får de felpacketerade lån som vi har drabbats av tidigare? Eller ska IMF spela en mottagande roll, EU förhandla med IMF, USA med IMF och kanske Asien – det är faktiskt globalt? Hur ska man hantera detta? Har det varit någon diskussion?

Samtidigt ger man uttryck för att det är bråttom. Europaparlamentet måste komma fram med de europeiska värdena innan parlamentet upplöses. Jag kan se framför mig en svår och lång process att verkligen hitta bra och globala verktyg. Har FN en roll? Vem har rollen?

Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det pågår bland annat en koordinering av en europeisk samsyn. Vid sidan av hur vi fick på plats bankgarantier, insättningsgarantier, faciliteter för att förstärka eget kapital i finansiella institutioner, förs nu diskussioner. I de Larosièrerapporten diskuteras huvudsakligen tillsynsfrågor – i det här fallet på europeisk grund. Det finns nationella tillsynsmyndigheter. Här diskuteras skapandet av europeiska tillsynsmyndigheter. Det ska kopplas till Europeiska centralbanken. Det är fortsatt ett europeiskt svar, men det välkomnas från flera håll. Och det här blir mer en diskussion om hur snabbt detta kan komma på plats.

Till detta kommer de myckna diskussionerna om hur man ska komma åt så kallade skatteparadis, hedgefonder och annat som är speciella finansiella instrument med ökad kontroll och ökad transparens. Det gäller både här i Europa och inom ramen för de globala diskussionerna.

Sedan kommer G 20-mötet. I ett annex finns koordinerat hur Europa ser på detta. Jag noterar att även från amerikansk sida pratar man om tillsyn. Hur ska vi bli bättre på att veta att finansiella institutioner är solida, att de sköter sig? Det är därför det är så viktigt att det finns tillsynsåtgärder som fungerar nationellt. Även där kommer diskussionen att bli hur det ska fungera gränsöverskridande.

Det har vi inget svar på i dag. Det är bland annat därför man träffas i London, det vill säga för att se hur stort intresset egentligen är från amerikansk sida när det gäller att ta fram regleringar. Det är inte alltid det välkomnas i USA. Även jag får väl säga att vår synpunkt har varit att det ska vara hellre färre men verkligt fungerande regleringar än många ludiga som bara komplicerar funktionssättet för de finansiella marknaderna.

G 20 kommer möjligen fram till något i London. Det är för tidigt att säga. Annars lär den processen fortsätta. Det uppenbara att det heter G 20 är att det täcker också Asien och andra delar av världen. Det är verkligen ett försök att samla delar av världen.

Däremot har vi haft en synpunkt – och det syntes också i Holger Gustafssons fråga – om att tills annat har bevisats är det klokt att fortsätta att agera via de så kallade Bretton Woods-institutionerna, dels därför att de har gedigen erfarenhet, dels för att det går att utveckla och förändra dessa institutioner. De har en fördel framför G 20 och många andra av dessa processer, nämligen att de har en bredare medlemskrets. Sverige och många andra är med när IMF träffas på ett sätt som vi inte är när G 20 träffas.

Liten såväl som stor i världen har bekymmer till följd av finanskris och ekonomisk nedgång. Vi är alla ansvariga inför våra väljare, och vi vill därför alla vara med och påverka och diskutera. I den delen är det en svaghet – det framförde jag under middagen på toppmötet – att det är bara få, dessutom stora, länder som är närvarande på G 20-mötet, och många av EU:s medlemsländer får alltså inte närvara.

Anf. 14 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Tack för ett intressant svar. Jag vill förlänga frågan lite grann. Hur hanterar vi den fattiga världens marknad, den korrumperade marknaden som finns där det i dag saknas bra regleringar? Jag gissar att de egentligen också ska med i de nya globala regleringarna. Risken är att de drabbas av två problem, nämligen att det finns inga regleringar i dag och att vissa länder är korrumperade. Kan vi hjälpa dem med en ny global reglering?

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Detta är en särskilt viktig aspekt av den globala finanskrisen. Jag själv stötte på den när jag mötte representanter från bland annat afrikanska länder när jag var i Davos på det särskilda World Economic Forum i slutet av januari.

En effekt av att många av de internationella finansiella systemen fungerar sämre är att finansieringen för många länder har försvunnit, det vill säga möjligheten att faktiskt kunna låna på en internationell kreditmarknad har fallit bort – inte bara för företag utan även för stater. Det gör att i realiteten kan en hel del av dem inte återfinansiera sina statsskulder. De har oerhört svårt att över huvud taget få det finansiella systemet att fungera i respektive land.

Det här är naturligtvis djupt bekymmersamt och adderar till den kris vi nu upplever. Allt som görs för att få den finansiella marknaden att fungera bättre kommer också att innebära mycket för dessa länder.

Så fort man för den typen av diskussioner är det viktigt att komma ihåg betydelsen av öppna gränser, världshandel, för dessa länder och hur vi agerar med klimat-, bistånds- och utvecklingsinsatser. Där kommer alla diskussionerna. Både när det gäller befintliga biståndsinsatser och när det gäller kommande möjliga insatser inom ramen för klimatpolitiken handlar det om att vi för över resurser till de länder som är minst utvecklade i världen. Där blir diskussionen vilken typ av motkrav och transparens som behövs. Precis så känner vi igen vår svenska biståndsdiskussion. De är nu på väg in i de internationella klimatförhandlingarna. Dessa länder säger att de vill ha resurser och att det helst inte ska föras fram några synpunkter eller ske någon genomlysning. Vi säger att det inte är

acceptabelt för oss. Det kan försätta oss i en situation där detta används på ett korrump sätt; snarare finansierar icke önskvärda personer än för det ändamål de ska användas för.

Det fördes viktiga diskussioner nu på toppmötet, och vi kommer att följa hela klimatförhandlingarna. De kommer in i FN-processen. Det ska bland annat vara ett toppmöte om detta i september. Ja, diskussionerna fördes nu, och det kommer vi att fortsätta att prata om resten av året.

Anf. 16 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Tack statsministern för svaret!

Jag tar också upp några frågor med anledning av det kommande G 20-mötet i London.

Slutsatserna från rådet blev väl i stort sett desamma som de som det samråddes om i EU-nämnden förra veckan. Jag noterar dock en lite försiktigare skrivning vad gäller ökningen av Internationella valutafondens utlåningskapacitet. Sedan namngavs Spanien som ett av de länder som bör ingå i forumet för finansiell stabilitet. Det var en viss förändring sedan senast.

I dag har vi kunnat läsa ett debattinlägg av USA:s president Obama, bland annat i svensk press, inför G 20-mötet där också han argumenterar för djärva åtgärder såväl för återhämtning av ekonomin som för att förhindra liknande finanskriser i framtiden. Hans ambition är vällovlig när det gäller stimulansåtgärder och förbättrade regelverk, och han säger att USA är beredda att leda detta arbete.

Då är min fråga: Hur är det med USA:s trovärdighet i den frågan? Innebär inte till exempel slutsatserna på Europeiska rådet att USA:s relativa tyngd i Internationella valutafonden och Världsbanken måste minska till förmån för de nya stora ekonomierna, som Kina, Indien etcetera, och även fattiga utvecklingsländer? Vilken trovärdighet har Obama när han kritiserar och säger att det måste bli ett slut på ”spenderandet över våra tillgångar”, med tanke på USA:s enorma underskott?

Jag skulle gärna vilja höra hur statsministern ser på USA:s roll och trovärdighet när det gäller reformeringen av det internationella finansiella systemet.

Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag är inte alldeles säker på att det var en förändring av beloppet till IMF. Det intressanta hände att vi i utkastet rörde oss med dollar men nu i slutsatstexten har fört över det till euro. Först stod det 75–100 miljarder dollar, och nu är slutsatsen given på 75 miljarder euro. Det är lite mer, som bekant. Det fördes också en diskussion om i vilken valuta man ska sätta ut olika resurser.

Får jag också säga att vår ambition och förhoppning måste vara att G 20-mötet landar på ett bra vis. Det är en allvarlig finanskris, som har sitt ursprung i USA. Det är utomordentligt viktigt för övriga världen, utanför USA, att det finns en möjlighet att koordinera tillsammans med USA och hitta lösningar som tar oss ut ur denna finanskris. Om det är möjligt att göra det i London har vi all anledning att välkomna det.

Det kommer också att vara en diskussion vid sidan av i Europa, som jag nämnde, om koordinerade finanspolitiska insatser – det har också

funnits den typen av insatser i USA – så att det görs saker som verkligen reglerar och förändrar hur finansmarknaderna fungerar. Det är min förhoppning att den typen av öppningar verkligen ska göras från den amerikanska administrationen.

Det är klart att man kan föra diskussioner i anklagande termer och påpeka vem som bär skuld till vad. Men jag väljer att ha en väldigt konstruktiv ansats i detta och en förhoppning om att man ska kunna komma fram till en bra lösning.

I en del pekar Jacob Johnson på något som också vi har sagt, och det är att det man ibland kallar reformering av Bretton Woods-institutioner handlar mycket om att de återspeglade hur det såg ut i slutet av andra världskriget. Nu har världsekonomin utvecklats, och det ser annorlunda ut i dag. Det kan absolut ligga någonting i att föra en diskussion om att bättre återspegla de förhållanden som råder i världen i dag. Det är det som man oftast menar med att tala om reformering.

Vi känner igen den diskussion vi har när det gäller FN. Även där talar man om att bredda inflytandet till att bättre återspegla den globala verklighet som vi lever med i dag och där vi har nya typer av länder med större strategiskt inflytande. Det tror jag säkert kommer att vara en del av diskussionen, bland annat när det gäller IMF.

Anf. 18 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Vi kanske egentligen har samma åsikt vad gäller USA:s roll även om statsministern inte vill säga det klart, som jag gör. Jag tycker att reformeringen av systemet bör ledas ännu högre upp, av FN. Sedan måste rika länder som USA ta sitt ansvar för egna underskott. Det är dags för en solidarisk fördelningspolitik mellan länder och inom länder, till exempel här i Sverige.

Då är min andra fråga: Hur ser statsministern på behovet av att stärka de offentliga finanserna i detta läge genom solidariska inkomstförstärkningar i stället för orättvisa nedskärningar?

Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Nu försöker Jacob Johnson få mig att bli finansminister i USA. Det är nog ett väldigt intressant uppdrag. Jag noterar att prognosen för USA:s budgetunderskott innevarande år är 1 800 miljarder dollar, och det kommer naturligtvis att krävas åtgärder för att föra detta till balans.

Det har framförts till USA och även till ledande ekonomier i Europa att väldigt stora budgetunderskott måste återfinansieras. Finansieringen sker mycket på de internationella kreditmarknaderna.

När man möter representanter för Afrika och Asien får man höra att de ser världens finansiella resurser försvinna till finansiering av amerikanska och ledande ekonomiers budgetunderskott i Europa. Det är en aspekt som det också är viktigt att ta med och som säkert kommer att prägla den amerikanska politiken.

Kvar står förhoppningen att vi i god enighet, hoppas jag, ska kunna landa i steg framåt tillsammans med USA på G 20-mötet i London.

Anf. 20 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Statsministern sade att EU-toppmötet sände viktiga signaler. Det stämmer nog i vissa frågor, men i andra frågor var det kanske viktiga men väldigt negativa signaler. Det jag tänker på är att man inte tog några ytterligare steg i klimatfrågorna och energifrågorna, utan man står och stampar på samma ställe. Vi förlorar därmed tid och möjlighet att vara med och påverka.

Den ena saken jag tänker på är naturligtvis FN-toppmötet i Köpenhamn. På EU-toppmötet sade man att man närmare ska undersöka internationella finansieringsmekanismer, i stället för att man själv lägger fram förslag om exempel på hur man skulle kunna göra. Jag ser det som ganska dåliga skrivningar ur den aspekten.

I avsnittet om att förstärka EU:s energitrygghet nämns inte förnybara energikällor som en viktig punkt i EU:s energisystem framöver.

När det gäller Lissabonstrategin, där statsministern sade att det var så viktigt att vi sänder signaler om att vi nu ska börja arbeta med detta, nämns i punkt 16 inte ett ord om miljö- och klimatfrågorna som en av de viktigare grundpelarna i Lissabonstrategin, som ska bygga på ekonomi, social hänsyn och miljö. Från EU-toppmötet sände man inte någon signal alls om att miljö- och klimatfrågorna är viktiga.

Det fjärde exemplet gäller återhämtningsplanen. Det är fortfarande så att det mesta av de 5 miljarder euro som avsätts till det här handlar om fossilbränsleledningar runt om, i stället för att man satsar på det nya.

Är det inte en tillbakagång för klimatfrågorna på EU-nivå? Vilka initiativ tog egentligen statsministern? De syns inte i uttalandena här. Gjorde statsministern någonting åt detta?

Anf. 21 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag anser att Europa har ledartröjan när det gäller klimatsituationen i världen. Jag kommer att välkomna varje del av världen som utmanar oss om ledartröjan, men då får det vara på riktigt. Vi ser i slutsatserna att EU inte nämner just 20 procent, men man säger att inom ramen för internationellt avtal är EU redo att gå upp till 30-procentiga utsläppsreduktioner jämfört med 1990 fram till 2020.

Vid sidan av det vet vi att vi dessutom har tagit ett mål om i genomsnitt 20 procent förnybar energianvändning, som sedan har fördelats mellan länderna och som innebär att alla länder kommer att öka sina ansträngningar. I Sveriges fall angavs det till 49 procent – någonting som alliansregeringen sedan har föreslagit riksdagen att vi ska sätta till 50 procents förnybar energiandel fram till 2020.

Det innebär att vi kommer att se en framväxt och ökad användning av förnybar energi över hela Europa. Jag tycker inte att det finns någon grund för att hävda annat än att vi än en gång slår fast dessa höga målsättningar och det för världen unika när det gäller hur långtgående de är. Jag kommer, som sagt, att välkomna om det finns andra som är redo att utmana oss. Men då får man också formulera så höga målsättningar som de som nu har gjorts.

Det finns i delar av Europa – det har jag angivit i EU-nämnden vid flera tillfällen – en tendens att mer fokusera på försörjning och transporter av fossila bränslen. Det är någonting som vi också ifrågasätter. Vi

säger att vi tycker att det är väl så viktigt att prata om energieffektivitet, att nu verkligen se ansträngningarna växa fram för att få fram det förnybara.

Där är Sverige en tydlig röst för att öka klimatambitionerna i dessa respektive länder, i ett Europa där en del av den politiska energin i den här frågan har försvunnit. Jag sticker inte under stol med det. Vi måste förstå vilken miljö vi har omkring oss när vi sitter i de här förhandlingarna och diskussionerna.

Det är därför jag är så övertygad om att det är imponerande att vi håller kvar vid målformuleringarna, just för att det finns ett motstånd, just för att det finns de som ifrågasätter.

Tänk, mina vänner, om vi inte hade haft EU, om vi inte hade haft denna klubb med 27 länder som sätter press på varandra och som enas kring dessa höga ambitioner! Hur mycket klimatomställning tror ni då att man hade gjort i en del av de länder som helt ifrågasätter detta? Ingenting, kan jag lova er, hade skett, utan det är inom ramen för EU som vi får tryck på klimatomställning i vår del av världen.

Några länder väljer att gå före och göra mer, som Sverige. Det finns några exempel till. Men många länder får bara tack vare EU tryck på sig att ställa om. Det tycker jag syns i de här slutsatserna.

Men jag sade till Ulf Holm under EU-nämndsdiskussionen att också vi har framfört att det är för mycket fossilbränslekopplat i det här femmiljarderspaketet. Vi har fått upp andelen förnybart något, men det är för lite. Det återspeglar väldigt mycket hur man fortsatt är fastlåst i ett tänkande kopplat till fossil bränsleanvändning.

Flera av länderna vi träffar – jag har fört de här diskussionerna med Polen, och det finns fler exempel – har ju fossilbränsleanvändning för 95 procent av sin energianvändning. Det är klart att det är en mycket lång och svår process att få dem att ställa om, att tänka om. Men den är väl så viktig, och det är i grunden det som till slut avgör om vi får en mer klimatriktig värld att lämna över till våra barn.

Anf. 22 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Ja, visst är målen bra. Men målen antogs för två år sedan. Man skulle kunna förvänta sig att EU skulle fortsätta att gå framåt.

Jag kan mycket väl föreställa mig diskussionen om att den finansiella krisen påverkar klimatkussionerna. Men då är det också viktigt att visa på att om vi inte gör någonting i dag kommer det att bli värre med klimatkrisen. Vi måste utnyttja situationen till att se till att miljö ger jobb, det vill säga att investeringar i förnybart och så vidare skapar arbetstillfällen.

Det är väldigt viktigt att vi inte bara är nöjda med vad vi kom fram till för två år sedan. Vi måste fortsätta stegen framåt. Och där måste statsministern vara betydligt tydligare än vad han är i dag. Vi har nämligen ingen tid att förlora. Vi måste gå framåt och inte blicka bakåt. Detta måste vi göra.

Vi måste också uppmana länder utanför EU att vara med i de här förhandlingarna. Där måste man vara väldigt tydlig om man ska ha en ledartröja. Jag anser inte att EU behöll den ledartröjan på det här EU-toppmötet.

Anf. 23 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag hävdar att EU har denna ledartröja. Annars får någon tala om för mig vem som har den, så ska jag granska deras klimatpolitik, och så ska vi föra en diskussion om huruvida den utmanar EU eller ens ligger i närheten av vad vi gör just nu i Europa.

Jag tycker ändå att det är viktigt att komma ihåg hur besluten har tagits fram. På marstoppmötet 2007 fattades besluten om de historiska målformuleringarna om 20 procents utsläppsreduktion, 20 procents ökad energieffektivitet och 20 procents genomsnittlig förnybar energianvändning fram till 2020.

Fram till december 2008, alltså det toppmöte som vi hade precis före jul, diskuterade kommission och Europa hur detta skulle fördelas mellan länderna.

Det finns ingen annan ordning i världen där ett beslut kan få en påverkan på 27 länder med legal bindande verkan för att man måste framställa åtgärder så att man möter de här åtagandena. Det är detta vi också sedan ska föra in i den svenska klimatpolitiken. Och alliansregeringen har lagt fram ett förslag på riksdagens bord när det gäller hur det ska uttolkas i svenskt hänseende.

Med detta som grund avser vi att under svenskt ordförandeskap försöka påverka så att vi får en global överenskommelse på plats där vi också får åtaganden för andra delar av världen. Jag kan säga att de i dag är lätt räknade.

Jag pratade med den australiensiske vice premiärministern som har tagit på sig ett åtagande som handlar om att minska utsläppen med 5–15 procent fram till 2020. President Obama har talat om att återföra utsläppsnivån i USA till 1990 års nivå utan någon vidare reduktion.

Så många fler åtaganden än dessa existerar i dag inte i världen. Det är totalt otillräckligt som svar på den globala klimatuppvärmningen.

Vi måste få andra delar av världen att också ta på sig större åtaganden, framför allt de delar av världen där utsläppen växer allra snabbast. Det är det vi hoppas att vi ska få på plats fram till december. Då har också Europa och EU sagt: Inom ramen för det utökar vi vår ambitionsnivå från 20 upp till 30 procent.

Det tycker jag är imponerande. Jag tycker att det är imponerande i ljuset av att detta, som sagt, har skett i ett EU där det finns delade meningar. Sedan finns det alltid de som säger: Jag kunde ha skrivit det där papperet bättre. Jag kunde ha lovat ännu mer.

Men sett i ljuset av att det är 27 länder som har kommit överens om detta och att det, som sagt, saknar motstycke i övriga delar av världen tycker jag fortsatt att det berättigar till att tala om ledartröja och att det ger ett visst hopp om att vi faktiskt möter den här allvarliga utmaningen för mänskligheten.

Vi har inte svaren på plats, men det beror mer på att vi fortsatt saknar svaren från övriga delar av världen, mindre på att Europa faktiskt anstränger sig.

Anf. 24 AGNETA LUNDBERG (s):

Herr talman! Herr statsminister! Svenskt Näringsliv visar i sin senaste prognos att ungdomar drabbas särskilt mycket och hårt när arbetsmarknaden försämras.

Ungdomarnas arbetslöshet i Sverige ökar till 30 procent. Det är näst högst i Europa. Under 2010 kommer ungdomar enligt Svenskt Näringsliv att svara för 43 procent av den totala arbetslösheten i Sverige.

Det här är i högsta grad en ekonomisk fråga. Tog statsministern upp den allvarliga frågan på Europeiska rådet? Det är nämligen en gemensam angelägenhet för hela Europa.

Anf. 25 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Vi diskuterade inte ungdomsarbetslöshet så specifikt. Vi har, precis som jag har angivit, förhållit oss till klimatambitioner och till finanskris. Sedan var det naturligtvis en diskussion om den ekonomiska nedgången.

Det är tänkt att vara ett trojkamöte om sysselsättningsfrågan den 7 maj där vi tittar på de insatta åtgärderna.

Här kan vi naturligtvis följa just vad som sker med ungdomsarbetslösheten, men det blir ju mer av en inhemska svensk diskussion.

Det man då brukar påpeka är att även vi som försvarar lagen om anställningsskydd naturligtvis bör notera att den har den effekten att den försvarar äldre arbetskraft på yngres bekostnad.

Även vi som försvarar höga ingångslöner bör komma ihåg att det, just för att de är höga, är svårare för dem som har mindre av arbetslivserfarenhet att konkurrera.

Om man vill föra en diskussion om vad som är grunderna till att Sverige har högre ungdomsarbetslöshet hamnar man i, för vänner av den svenska modellen, svåra frågor, vill jag påpeka. Det bör ju inte leda till, tycker jag, att man överger den svenska modellen, utan till att man är försiktig med hur man formulerar svaren.

Vi har till exempel valt att motverka detta med riktade lättnader när det gäller arbetsgivaravgiften för alla som är under 26 år. Det är någonting som, beklagansvärt, Socialdemokraterna är emot.

Det är naturligtvis viktigt att föra diskussionen inhemskt om detta. Men på EU:s toppmöten har den inte förts, åtminstone inte den här gången. Men det är möjligt att det återkommer den 7 maj.

Anf. 26 AGNETA LUNDBERG (s):

Herr talman! Statsministern! Jag delar inte den synpunkten, att man måste sänka lönerna för att få ungdomar i arbete. Det handlar mycket om att de som är arbetslösa inte är rustade för att ta de arbeten som finns.

Man diskuterade alltså inte speciellt, och statsministern presenterade inte några åtgärder. Var det något annat land som tyckte att det var angeläget att diskutera ungdomsarbetslösheten?

Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det återspeglas ju i slutsatserna att det inte har diskuterats så specifikt. Men det är klart att vi på det särskilda toppmöte, som det då kallas, med arbetsmarknadens parter som vi hade före själva toppmötet förde den här diskussionen.

Sedan är det väl klokt om vi trots allt återger exakt vad vi säger till varandra. Jag sade just att om man inte önskar gå ifrån ett system med högre ingångslöner får man välja andra metoder. Jag förordar alltså inte något annat.

Men det är också bra att göra en ganska konsekvent analys av varför vi har ungdomar som har svårare att komma in på arbetsmarknaden jämfört med hur det är i många andra länder.

Det som de då berömmar sig av – Danmark är ett sådant exempel – är att de har mycket mer flexibla regler och lägre ingångslöner, i många fall, som leder till att ungdomar kommer in.

Då har vi fört ett resonemang om hur vi kan kompensera detta, eftersom vi också tycker att det är ett sådant djupt problem att vi får den här ungdomsarbetslösheten.

Utbildningens kvalitet är naturligtvis helt central. Det handlar om att man får ett skolväsen med bra kvalitet och att vi slutar se, som det har varit under alldeles för många år, ungdomar som lämnar grundskola och gymnasium utan färdiga betyg eller färdigheter som gör att de kan konkurrera på arbetsmarknaden. Där gör alliansregeringen ett imponerande reformarbete för att höja kvaliteten i den svenska skolan.

Till det kommer också andra aktiva åtgärder som gör att förhandlingssituationen för ungdomar underlättas. Det var därför jag nämnde att vi har sänkt den totala lönekostnaden genom att halvera arbetsgivaravgiften för dem som är under 26 år. Det går då att förena avtalsenliga löner med en lägre kostnad för arbetsgivaren. Jag beklagar att detta inte har fallit i god jord hos oppositionen.

Anf. 28 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Herr talman! Den ekonomiska nedgången har ju fortfarande inte nått botten. Det finns många jämförelser att göra med historiska nedgångar, vilket kan skapa en viss ångest inför framtiden.

Just nu spekulerar man i medierna exempelvis om hur det här har påverkat protektionismen inom EU och att det skulle vara någon medlemsstat som ägnar sig åt sådan. Jag skulle vilja ställa den inledande frågan om statsministern kan ge någon kommentar om hur resonemanget går i Europeiska rådet just när det gäller den biten.

Man kan se framför sig att den nedåtgående spiralen i ekonomin kan öka risken för fler protektionistiska inslag. Då tror jag att det är väldigt viktigt att försöka ha en inkluderande ställning som gör att man möjligen kan utveckla någon form av solidaritetstanke som gör att inte någon tillåts att sticka ut.

Nu har Sverige snart ordförandeskapet i EU. Då är det intressant att läsa om enigheten om formuleringen inför G 20-toppmötet i London där man på punkt 4 säger att man ska hålla marknaderna öppna och undvika alla former av protektionistiska åtgärder. Det är ju gott och väl att man kan enas om en skrivning, men det gäller också att leva upp till den i verkligheten. Då är min fråga till statsministern: Hur kan vi som litet land och med ordförandeskapet medverka till att hålla undan möjliga protektionistiska inslag enligt denna G 20-punkt? Ofta är det ju mindre länder som blir offer i detta. Men det är också en oerhört viktig punkt för att EU ska visa att man har styrka även när det blåser.

Anf. 29 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag brukar ibland säga att små länder är kommissionens bästa vän, men man kan också vända på det. Det beror väldigt ofta på att kommissionen slår vakt om den inre marknadens funktionssätt, alltså det

som är en av grundpelarna för hur Europeiska unionen är tänkt att fungera, det vill säga att inom EU-systemet eller de länder som har länkats in i den fria handeln ska råda fri handel utan protektionism, utan tullar av olika slag. Skälet till det är att vi har en gedigen erfarenhet av att alla länder blir rikare av öppen och fri handel och att vi alla blir fattigare av att försöka skydda oss med tullar och murar.

Det finns en risk, framför allt i det vi nu har upplevt, att det blir väldigt mycket mer nationaliserat. Vi ser nu när det gäller kreditgivning hur det har blivit mycket mer av nationell kreditgivning snarare än internationellt förgrenad. Det finns en sorts hemtagning i att alla blir mer akt-samma med att konsumera med den egna flaggan som utgångspunkt, och allt det där sker utan att någon politiker har tyckt eller bestämt någonting. Till det kommer att det ibland också förs diskussioner om att det skulle vara riktigt och rätt att försöka använda skattemedel för att ta hem produktion eller styra för att skydda produktionen hemmavid.

Jag är övertygad om att utan EU, än en gång, hade vi förmodligen sett ett Europa som just nu varit involverat i ett kraftigt handelskrig där vi hade agerat med omfattande skyddstullar mot varandra. Det som står emot detta är EU och inre marknadsreglerna, de särskilda statsstödsregler som EU bygger på och som vi under vårt ordförandeskap kommer att vara kommissionens stöd för att fortsatt upprätthålla och slå vakt om. I det hänseendet är det därför viktigt att kommissionen har granskat de olika stödpaket som nu formuleras av respektive regering för att se att de inte har protektionistiska drag eller står i strid med statsstödsreglerna. Vi följer den granskningen. Jag vill då påpeka att också det svenska for-donspaketet naturligtvis kommer att granskas med den utgångspunkten.

Jag tycker också, precis som frågeställaren, att det är glädjande att kunna konstatera att både det förra toppmötet, det endagsmöte vi hade för några veckor sedan, och det senaste i sina slutsatser formulerar ett stöd för öppen handel, för frihandel. Vi har fortsatt ambitionen att också få ett riktigt världsfrihandelsavtal på plats, som ju i dag saknas. Det är viktigt i denna krisens tid att det tas med som en viktig del av en lösning för att ta oss ur krisen att hela världen och inte bara Europa öppnar upp sina gränser, öppnar upp sin handel med varandra. Och det finns ett stöd för detta i Europa som uttrycks i att vi kan formulera texter av det här slaget innan vi ska agera också när det gäller G 20.

Anf. 30 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Herr talman! Tack för ett svar som inger förhoppning!

Jag har bara en liten kort följdfråga: Finns det en bra konsensus i resonemanget er statschefer emellan eller är det disparata uppfattningar mellan er regeringschefer?

Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det finns skillnader i tradition och synsätt, och det kommer fram när vi för våra resonemang, absolut. Det är naturligt att mindre länder med lång handelstradition är mer för frihandel. Titta på vår svenska ekonomi nu! Över hälften av vår bnp är exportrelaterad. Det är klart att vi förstår vikten av handel.

Vi ser dessutom vad som sker i en kris som ju huvudsakligen kommer utifrån som en följd av finanskris och att det är en nedgång i våra exportmarknader. Det är svenska exportföretag som tar den största smällen i krisen. Det beror på att väldigt mycket av efterfrågan har försvunnit på våra exportmarknader. Så vi förstår betydelsen av att handeln kan fortsätta och utvecklas. Större länder har naturligen mer av en inhemsk marknad där man mer tror sig kunna balansera handel med mer inhemsk konsumtion.

Med detta sagt vill jag ändå påpeka att känslan på de senaste toppmötena har varit att vi har haft en bra samsyn kring detta. Sedan ska jag ärligt återge att kommissionen är ansatt av olika förslag och försök att ta sig runt statsstödsreglerna, vilket bara än mer inskräpper betydelsen av att EU finns och att kommissionen slår vakt om statsstödsreglerna. Det är i stunder som dessa som de verkligen behövs.

Anf. 32 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Jag vill ta upp en fråga som i skuggan av finanskris och klimatkris ändå kan ha en viss betydelse när det gäller att skapa ett lite mer folkligt förankrat EU, inte bara i Sverige utan jag tror i hela Europa. Jag tänker på den fråga som alliansregeringen förtjänstfullt satte i gång ett arbete med och som vi med fördel skulle kunna dela med oss av till EU, nämligen regelförenkling och att lätta på de administrativa bördorna.

Alla möjliga, för att inte säga absurda, regler inom EU är dels kostnadsdrivande, dels gör de EU till åtlöje bland folk i allmänhet, även om man nu tycks vara på väg att släppa en del absurda regler typ hur gurkor ska vara böjda och liknande.

Det senaste exemplet på sådana dumheter är EU:s detaljerade regler för hur många träd det får vara i en svensk sommarhage för att den ska definieras som beteshage. Den här typen av detaljreglering är jag övertygad om är till skada för EU. Och det är positivt att man nu i återrapporteringen, som vi har kunnat läsa, i punkt 16 under rubriken Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning, berör de här frågorna och säger att man ska minska på de administrativa bördorna.

Jag vill fråga statsministern om han är beredd att under det svenska ordförandeskapet i EU, andra halvåret 2009, driva frågan om att som ett första mål inom EU ta bort 25 procent av de administrativa regelbördorna också inom EU, precis som man nu har ambitionen att göra i Sverige.

Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Vi är beroende av att under svenskt ordförandeskap föra vidare det arbete som syftar till att 25 procent av regelbördan ska ha försvunnit inom EU fram till år 2012. Det är så som EU har formulerat sitt regelförenklingsmål. Som Sven Bergström återger har vi i Sverige riktat in oss mot år 2010.

Jag är ganska övertygad om att när man gör detta arbete blir man väldigt snabbt varse att det är svårt att göra det nationellt avvikande utan att titta på vad EU gör. Så pass integrerat regelmässigt är Sverige med EU i dag att vi under vårt och efterföljande ordförandeskap till det svenska kommer att vara beroende av att det bedrivs ett fortsatt framgångsrikt arbete med dessa regelförenklingar.

Låt mig bara påpeka en sak när det gäller exemplet med att räkna träd i hagar. Många av dessa regler följer av att de är utformade för att avgöra vem som ska vara berättigad till att motta olika former av stöd. En viktig grund för att fortsatt också ifrågasätta alltför mycket av jordbrukssubventioner och andra stöd inom EU är att det i sig också kopplar till behov av mycket av dessa regelverk som ibland kan beskrivas som konstiga men som, som sagt, är en grund för vem som ska vara bidragsberättigad och vem som inte ska vara det. Ibland kräver också regelförenklingen andra typer av förändringar som kopplar till hur man utformar sitt budgetstöd till exempel.

Anf. 34 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Det finns säkert i EU, precis som i Sverige, ofta mycket välgrundade motiv till att man har infört ett antal regelverk, men till sist blir det absurt. Jag hoppas att statsministern delar min övertygelse att det i många fall är lokala, regionala och nationella avgöranden som ska bestämma till exempel hur en sommarhage ska vara för att den ska få räknas som beteshage. I många fall i Sverige är det viktigt att vi har ett antal träd i våra beteshagar så att den inte ska försuras och vara omöjlig att använda långsiktigt som just beteshage.

Jag har tidigare belastat kammaren med absurda regler inom jakt. När man till exempel är på jakt efter hare får man vara noga med om det är skogshare eller fälthare man jagar, för det är olika antal patroner man får ha i sin hagelbössa om man är ute på denna jakt. Håll med om att detta är fullkomligt absurt!

Jag gläder mig åt att statsministern tycks vara inne på samma linje. Jag hoppas att han kan medverka till att forcera detta arbete så att vi höjer ambitionsnivån. Jag är övertygad om att om vi någonsin ska lyckas skapa lite mer legitimitet och höja valdeltagandet i EU-val och så vidare måste det bli lite mer folkligt stuk.

Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Vi har fått lära oss ett ord kopplat till EU som är svårt att uttala men som betyder mycket, nämligen subsidiaritet. Där är just tanken att beslut ska fattas på lägsta effektiva nivå, vilket inte sällan innebär att människor själva ska få fatta mer beslut eller att det finns lokala och regionala beslutsmöjligheter.

Jakten är ett typexempel på detta. Det ser vi också när vi talar om vår nationella reglering av svensk jakt. Det är ofta otillräckligt att diskutera i form av nationell jaktpolitik när den är så regionalt specifik med sina lokala kännetecken. Det talar ofta för att det blir bättre och klokare beslut om de flyttas ned och definitivt fel om man försöker sitta i Bryssel och fundera över svenska jaktvillkor. Det finns alltså absolut exempel på detta.

Det finns all anledning att försvara ett sådant synsätt som Sven Bergström gör sig till tolk för. Samtidigt ska vi konstatera att nära nog halva budgeten inom EU ägnar sig åt att omfördela jordbrukssubventioner. Till detta kopplas många krav som utgår från att definiera vad som är betesmark och jordbruksmark, vad som ska få stöd och inte och vilken del av Europa det ligger i. Där är det nog svårt att tänka sig den totala regel-

Anf. 36 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Herr talman! Jag tackar statsministern för en bra återrapportering. Det är positivt att EU har bestämt sig för att ingå ett östligt partnerskap för att stärka länder öster om unionen med ökad handel, större rörlighet för medborgarna och ökat finansiellt stöd. I flera av dessa östliga partnerländer är situationen vad gäller mänskliga rättigheter och demokrati allvarlig. Därför behövs EU:s stöd, men det kräver också stor eftertanke i relationerna.

Situationen i Vitryssland till exempel är mycket allvarlig. I en färsk rapport från Freedom House bedöms Vitryssland ligga nära den absoluta botten i världen beträffande politiska och civila rättigheter. Amnesty lyfter nu också upp frågan om att Vitryssland har dödsstraff i fredstid och att avrättningar sker.

Vitrysslands president Lukasjenko har gjort några förbättringar i demokratisk riktning, men det behövs genomgripande lagändringar innan Vitryssland kan ses som något annat än en diktatur.

Statsministern nämnde nyss att Vitrysslands representation vid toppmötet i maj diskuterades vid detta toppmöte. Hur gick diskussionen? Var står Sverige i denna fråga?

Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det är detta vägval man måste göra. Hur ska man förhålla sig till länder som har en för oss förkastlig eller kritiserad styrelseform? Är det total isolering och att klippa alla band som gäller? Eller ska vi på olika sätt försöka skapa ett samarbete eller en väg framåt som åtminstone delvis öppnar upp och ger grund för kontakter med demokratiska krafter och till och med kanske förskjuter landets utveckling i en för oss mer riktig riktning?

Det är precis denna diskussion vi kommer att ha om Vitryssland som är ett av de sex länderna i det östliga partnerskapet.

Det var därför det var så viktigt för mig att betona hur Europeiska rådet har slagit fast hur samarbetet ska utvecklas. Det syns i punkt 2 i bil. 2 till slutsatserna. Där står: ”Det östliga partnerskapet kommer att styras av principerna delat ansvar, differentiering och villkorlighet. Gemensamma värderingar som inbegriper demokrati, rättsstatsprincipen och respekt för de mänskliga rättigheterna kommer att stå i centrum liksom principerna om marknadsekonomi, hållbar utveckling och god samhällsstyrning.”

Detta är alldeles utmärkt. Det anger nämligen en formel för vilken typ av reformer dessa länder måste genomgå för att kunna närma sig att fullt ut komma i åtnjutande av detta samarbete. En del av dem är närmare, en del, som Ryssland, lite längre ifrån.

Det är mot detta man kommer att väga hur representationen från vitrysk sida ska se ut och hur man också ska värdera landets ansträngningar att verkligen närma sig det som står här. Vår uppfattning var att president Lukasjenko inte meriterar sig för närvaro givet vad som står här. Det kommer att vara en av de diskussioner som det tjeckiska ordförandeskapet måste förhålla sig till när mötet ska avhållas den 7 maj.

Jag försvarar ändå att vi har en ordning som sätter denna form av reformtryck på Vitryssland. Jag tolkar det inte heller som att frågeställaren tycker annorlunda i den delen. Det är alldeles utmärkt att vi på detta sätt kan skapa tryck på Vitryssland och ange en väg mot en bättre utveckling som jag hoppas att de också väljer att anträda.

Anf. 38 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Herr talman! Jag tackar statsministern för ett bra svar och instämmer med statsministern. Partnerskapet är ett viktigt redskap för att öka demokrati och välstånd i dessa länder. Just genom att EU kan arbeta med sådana här drivkrafter, morötter och piskor kan vi få länderna och också regimerna att gå i rätt riktning.

Det är viktigt att vi involverar det civila samhället och demokratiörelserna i partnerskapet. Hur kommer man konkret att kunna se att det civila samhället och demokratiörelserna kommer med i partnerskapet så att det inte bara blir ett utbyte mellan EU och staterna?

Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det uttalade syftet är att det inte bara ska vara ett möte mellan politiska ledare utan att en reformprocess ska öppna upp länderna. Det ska förhoppningsvis skänka en känsla till befolkningarna i respektive länder att det leder till förbättringar av förutsättningar för resande, utveckling och kontakter som är gränsöverskridande.

När vi säger att vi ska få det östliga partnerskapet på plats i maj och sedan utveckla det under svenskt och kommande ordförandeskap är det bland annat frågor om detta vi kommer att diskutera, till exempel hur det ska komma på plats och kontakter med demokratiska krafter och intresseorganisationer av olika slag.

Där kan man notera att flera av oss redan har kontakter med den demokratiska oppositionen i Vitryssland på partibasis. Det är naturligtvis viktigt att redan nu göra vad vi kan för att också hålla den dialogen vid liv. Hur mycket av detta som kommer att komma på plats inom det östliga partnerskapet återstår att se. Det framgår dock av ambitionen att det bland annat syftar till att öppna upp länder för att också ge utrymme för denna typ av kontakter.

Anf. 40 IRENE OSKARSSON (kd):

Herr talman! Jag tackar statsministern för många gedigna redogörelser. Jag skulle vilja stanna ytterligare vid ett par av de punkter som är berörda, nämligen hur vi i den tid vi nu lever i där återhållsamhet är viktig och där protektionismens ansikte ibland lyser lite för starkt ska hantera klimatfrågan gentemot tredje världen och det som har varit uppe på toppmötet i form av att hitta sätt för att ställa krav men också ge stöd och hjälp så att det ger effekt.

Det finns i två av punkterna i återslagberättelsen diskussioner om detta.

Jag skulle vilja att statsministern förtydligar vad man ser som de viktigaste åtgärder vi kan göra för att stödja utvecklingsländernas ambitioner i det här sammanhanget så att vi inte riskerar att klimatarbetet kommer på efterkälken på grund av den ekonomiska situationen.

Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det är viktigt att komma ihåg att vi rent allmänt för en diskussion i världen om hur sämre utvecklade länder borde få stöd av olika slag, och också får det. Vi har särskilda millenniemål inom FN-systemet för att få en ökad global rättvisa.

När det gäller klimatmålen är syftet just att försöka åtgärda klimatproblemen, det vill säga att få ned de samlade klimatutsläppen i världen. De minst utvecklade delarna av världen behöver få stöd för att göra sin del när det gäller att minska sina utsläpp – även om de i många fall naturligtvis är mycket mindre än i de industrialiserade delarna av världen. Flera av dem har också att möta vad som redan i dag är synliga klimatförändringseffekter.

För detta förutses det behövas särskilda fonder. Man behöver också vidareutveckla de redan befintliga flexibla mekanismer som fanns inom ramen för Kyotoöverenskommelsen – det som ibland kallas för CDM eller joint implementation-projekt.

Vår uppfattning är att man ska se över hur de här flexibla mekanismerna kan breddas i sin användning. Många av de flexibla mekanismerna har dirigerats till Kina till exempel – mindre till de minst utvecklade länderna.

Det har varit en svensk ståndpunkt – det är därför jag markerar det, och jag är glad att det står så i slutsatserna – att man ska ta särskild hänsyn till att försöka få ett finansieringsstöd till de minst utvecklade länderna. Det är en mycket kontroversiell uppfattning, vill jag påpeka. Det finns en dialog som utgår från att vi har en del av världen som vi kallar rik och som i Kyotosammanhang brukar kallas Annex 1-länder, och en annan del som vi kallar utvecklingsländer och som syns inom ramen för den så kallade G 77-gruppen.

Denna G 77-grupp består både av jordens fattigaste länder och av länder som Kina och Indien som står för en ansevärd del av den ökning av utsläpp som sker i världen. När det gäller Kina handlar det om 20 procent av de samlade globala utsläppen. Där försöker vi föra den typ av resonemang som frågeställaren efterfrågar. Vi måste säkerställa att vi får fram ökade åtaganden och ett fortsatt samarbete med Kina och andra mer utvecklade länder samtidigt som vi får fram fonder och finansiering som dirigeras till de minst utvecklade länderna och som faktiskt inom den tidigare ramen för Kyotoavtal och klimatpolitik inte har fått den typen av stöd.

Varför har detta blivit viktigare? Jo, därför att mer av klimatförändringarna nu syns än när Kyotoförhandlingarna fördes. Därför har det också blivit viktigare att redan nu sätta in åtgärder. Det är aldrig lika politiskt intressant som att agera för att undanröja negativa konsekvenser för klimatförändringar som redan uppträder. Det kommer att bli en bärande del av Köpenhamnsöverenskommelsen.

Det som är glädjande med slutsatserna är att EU säger sig vara villigt att vara en del av detta och ta sin andel av det. Skälet till att vi inte nu angav exakta siffror är att det kommer att följa en förhandling. Det är också viktigt att se att andra delar av den utvecklade världen tar på sig större åtaganden. Det ska, som sagt, till en förhandling och förhoppningsvis ett avslut i Köpenhamn i december.

Anf. 42 IRENE OSKARSSON (kd):

Herr talman! Tack, statsministern, för svaret.

Jag har en fråga som kanske inte är lika enkel att besvara offentligt.

Hur enig är unionen när det gäller att driva på CDM-mekanismen och ge den grund där de gör mest nytta, i länder som redan har sett konsekvenser av klimatförändringarna? Det var ju statsministern också inne på.

Risken kan ju finnas att vi blir oss själva för nära i den situation där vi nu befinner oss ekonomiskt.

Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det är alldeles riktigt. Jag tycker mig ha sett två tendenser som möjligen skulle motverka det globala förhållningssättet.

Den ena är en klimatnationalism – där får Sverige akta sig lite – nämligen att man bara ropar på inhemska åtgärder. Det är som om det inte finns ett ansvar som är gränsöverskridande och att vi inte behöver föra resonemanget att ta vår del av flexibla mekanismer eller vara med och finansiera dessa fonder.

En del gör det enkelt för sig och säger att vi gör allt här hemma, och därtill har vi hur mycket pengar som helst att göra det internationella också. I budgetsituationer av det slag vi har nu framstår det som ganska ansvarslöst och förmodligen inte möjligt att finansiera.

Klimatnationalismen är inte bra. Den gör att rika länder, på marginalen, gör mycket dyra insatser med låg kostnadseffektivitet som inte är särskilt klimatsmarta. Våldigt ofta innebär det att man inte gör det som är mer klimatriktigt i mindre utvecklade delar av världen.

Ett annat synsätt som jag också upplever är att det inom EU finns en tendens att länder säger sig vara de där fattiga som behöver stöd med inomsolidariska överföringsmekanismer, alltså inom EU. Detta förekommer redan. Då ägnar sig EU åt att förflytta resurser inom EU-systemet. Det må vara sant att det bland dessa 27 länder finns några som är rikare och några som är fattigare, men sett i den globala kontexten blir det lite märkligt när EU för en diskussion om intern överföring och sedan möter verkligt fattiga länder som säger: Har ni glömt vilka utgångspunkter vi har?

Detta hör vi en hel del om nu. Flera länder inom EU-systemet säger: Vi vill ha resurser. Klimatpolitiken borde göra att ni för resurser till oss.

Världen har inte oändligt med resurser. Vi måste tänka klimatsmart och kostnadseffektivt för att få på plats det som räddar klimatet.

I de här två delarna möter jag invändningar både i Sverige och inom EU som jag kommer att försöka stå emot av det enkla skälet att jag tror att det behövs ett globalt förhållningssätt för att lösa problemet.

Anf. 44 MAX ANDERSSON (mp):

Herr talman! Jag ska fortsätta med att ställa frågor om klimatet. Jag blir nämligen oroad när jag hör att statsministern låter så nöjd när han rapporterar från toppmötet. Frågan om klimatet är inte någon enkel fråga som kemikaliepolitiken där man kan säga: Vi avstår från vissa åtgärder. Då får si och så många människor cancer i onödan, men det blir billigare.

Den sortens politiska kalkyler lämpar sig inte för klimatpolitiken. Antingen gör man det som krävs för att vi ska undgå en global klimatkatastrof eller också misslyckas man.

De mål som EU har satt upp är bättre än Australiens, och de är bättre än USA:s, men de är sannolikt inte tillräckligt skarpa. Därför blir jag oroad när jag hör statsministern låta så nöjd.

I den här frågan kan man inte definiera ett bra resultat utifrån vad som är bra jämfört med förväntningar i den amerikanska eller tjeckiska inrikespolitiken. Bra resultat måste definieras utifrån: Är detta tillräckligt för att vi ska klara klimatkrisen?

Är statsministern mer intresserad av vem som har ledartröjan än av att vi kommer i mål i tid?

Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag vill påpeka att jag inte har uttryckt mig som om jag vore nöjd. Jag har uttryckt att Europa har ledartröjan. Om någon hävdar att någon annan har den vill jag höra vem det är. Då kan vi gå igenom det landets eller den gruppen av länders klimatpolitik så ska jag påvisa att det inte ligger till på det viset.

Jag tycker att det är viktigt, eftersom det finns en tendens att kasta omkring väldigt många stenar som om Europa inte gör någonting eller har all skuld och allt ljus på sig. Så låter vi andra delar av världen komma undan. Det är så – genom att inte erkänna att det är ett globalt problem som alla har ett ansvar för – vi *inte* löser klimatkrisen.

Gör vi tillräckligt? Nej, världen gör inte tillräckligt. Väldigt många runt om i världen ursäktar sina egna åtgärder med att skylla ifrån sig på att andra borde göra mer. Därför är EU unikt. Vi har slagit fast en målformulering som är gränsöverskridande inom ett samarbete som täcker 27 länder och som med legal verkan binder dessa länder att vidta åtgärder som tar ned klimatpåverkan. Det tycker jag är väldigt bra. Det finns ingen motsvarighet till det.

Vad är problemet? Dessa 27 länder står tillsammans för bara 13 procent av de globala växthusgasutsläppen. Det innebär alltså att de kvarvarande 87 procenten finns i andra delar av världen som inte på samma sätt har bundit varandra med legal verkan.

Då blir mitt svar: Nej, det är inte tillräckligt. Men det är en grund för att trycka på andra och för att förhoppningsvis få ett internationellt avtal på plats i Köpenhamn. Får vi ett sådant avtal med tillräckliga åtaganden, Max Andersson, då ska jag vara nöjd. Men det är en lång väg dit, och jag är inte alls säker på att vi kommer att lyckas. Det ägnas alldeles för mycket politisk energi i världen på att skylla ifrån sig och tycka att någon annan ska ta på sig detta. Men jag tycker inte att Sverige gör det. Jag tycker samlat att EU, uttryckt i den här typen av slutsatser, faktiskt inte heller gör det. Det tycker jag är bra, men jag är inte nöjd.

Anf. 46 MAX ANDERSSON (mp):

Herr talman! Det gläder mig att statsministern lät betydligt mindre nöjd i detta inlägg.

Det är viktigt att man vågar ställa konkreta krav och sätta upp konkreta målsättningar. Statsministern uttryckte sig i ungefär dessa ordalag,

och jag kan bara hålla med. Det borde även gälla den solidariska finansieringen av klimatåtgärder i fattiga länder när världens miljörörelser har krävt att man ska lägga pengarna på bordet nu. Det var en fråga som dök upp på toppmötet.

Om man läser de formuleringar som står i handlingarna ser man att det var mycket vaga formuleringar. Det var till exempel: Framtida diskussioner om att generera finansiellt stöd bör bland annat inriktas på olika metoder etcetera. Kan man inte vara lite skarpare, och kan man inte till toppmötet i juni komma fram till ett förslag?

Anf. 47 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det framgår av slutsatserna att vi ska återkomma till frågan före junitoppmötet eller under junitoppmötet. Det sägs också i slutsatserna att det i god tid före Köpenhamnmötet, när det nu är, ska uttolkas tydligare EU-positioner.

Jag var själv involverad i denna diskussion på toppmötet, och jag försvaret att EU inte nu siffrsätter insatser av det enkla skälet att det i en förhandling fungerar så att det tackas och tas emot och stoppas i fickan, och sedan begär man nya åtaganden från EU från delar av världen som på det sättet fortsatt argumenterar som att det bara är en part som har ett ansvar för klimatlösningarna, nämligen EU och Europa. Det var därför som jag sade som jag gjorde. Jag är inte nöjd. Jag är inte nöjd med världens sätt att hantera detta. Världens svar existerar inte. Alltför många delar av världen ägnar sig åt att försöka skjuta över ansvaret på någon annan.

Jag har varit och mött representanter för de länder som har de största utsläppsökningarna. De formulerar sig väldigt ofta som att det är väldigt nödvändigt för dem att få fortsätta öka sina utsläpp men att EU borde ta på sig lite mer av finansieringen och ansvarstagandet för att lösa detta problem. Jag vill bara säga att det inte är hållbart.

Vi har en ganska aktuell uppdatering av hur utsläppssituationen ser ut i världen. Där konstateras att även om EU tog bort alla sina utsläpp – man kan för övrigt lägga till hela OECD – skulle vi ändå inte klara den så kallade tvågradersmålformuleringen, det vill säga att världen nu är i ett läge där utsläppen är så stora utanför EU och Europa att dessa utsläpp i sig leder till den globala uppvärmningen och alla de negativa konsekvenser som följer. Därför kommer vi att återkomma men i en position där vi för en förhandling där vi också kräver av våra motparter att göra mer och att ta på sig utsläppsreduktioner.

Jag hoppas att Miljöpartiet och alla andra som jag vet är väldigt engagerade i klimatfrågan också agerar på ett sådant sätt att alla verkligen tar sitt ansvar och inte bara skuldbelägger Sverige och EU. Det är inte en framgångsrik strategi. Det kommer inte att ge världen det klimatsvar som vi behöver.

Anf. 48 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Det ska löna sig att arbeta, och vi står inför ett vägval att gå mot ett Bidragseuropa eller inte, sade statsministern tidigare under återrapporteringen här.

Jag kan inte låta bli att fundera över detta. Statsministern avser väl inte våra trygghetsförsäkringar i den kommentaren?

Jag vill koppla detta till det som handlar om framtidens Lissabonstrategi. Det var också uppe på toppmötet att det var viktigt att vi nu inför det läge som vi ser i världen också skyndar på arbetet med Lissabonstrategin.

Då vill jag fråga statsministern om han i samband med arbetet med Lissabonstrategin tog upp arbetstagarnas rättigheter. Det är också oerhört viktigt inför framtiden och inte minst utifrån det som handlar om krisen och dess sociala konsekvenser.

Statsministern informerade oss inför toppmötet om att han skulle ha ett möte med Europafacken och hade väl det också. Vi har fått information om att Europafacken hade krav på stimulanser i ekonomin. Vi har också förstått att toppmötet sade nej till detta. Kan statsministern här lite grann redogöra för vad det var man sade nej till av det som Europafacken ställde krav på?

Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag vill bara förtydliga att det var en frågeställare som framförde det som refererades inledningsvis och inte jag.

Det var mycket riktigt så att Europafacken framförde krav på stimulanser. Men jag ber då att få påpeka att jag i mitt anförande har återgett att vi har koordinerat finanspolitiska stimulanser i Europa till ett värde av 4 400 miljarder. Jag känner inte till någon så kraftfull koordinerad insats tidigare i Europas historia av det här slaget. Det är klart att det är en omfattande finanspolitisk stimulans till priset av, vill jag påpeka, att vi nu driver upp mycket stora budgetunderskott.

Det är klart att när fackliga företrädare då säger att det nu ska till ännu mer måste det ses i ljuset av att underskotten nu är så stora att de i sin tur leder till kommande krav på skatthöjningar och nedskärningar i kärnan av välfärden för att korrigera skenande budgetunderskott. Det tycker jag inte är att rekommendera i ett läge där vi har egna erfarenheter av att djupgående problem med statsfinanserna ger omfattande och långvariga konsekvenser för välfärdens finansiering.

Detta har lett mig – det var också toppmötets slutsatser – till att säga att vi har gjort detta mycket omfattande. Men nu måste den fortsatta hanteringen av krisen huvudsakligen också komma från andra åtgärder – läs: fortsatta insatser för att få den finansiella krisen upplöst, ett fortsatt agerande för att ha öppen handel, gärna världsfrihandelsavtal, och att man också ser till att insatserna som riktas till omställningsförmåga på arbetsmarknaden verkligen kommer på plats och fungerar.

I det sammanhanget gjordes naturligtvis kopplingar till Lissabonstrategin av det slag som jag har återgett i svar till andra frågeställare. Arbetstagarnas rättigheter var inte uppe på detta toppmöte. Jag har i olika sammanhang redogjort för hur vi upplever att den svenska modellen respekteras, och vi ser till och med möjligheter till förbättringar för arbetstagarnas rättigheter om Lissabonfördraget kommer på plats. Vi ser till och med möjligheter för förstärkning av arbetstagarnas rättigheter. Där kommer man att avvakta situationen på Irland.

Anf. 50 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Jag kan inte låta bli att konstatera att det ändå inte blir ett konkret svar på det som handlar om arbetstagarnas rättigheter.

Statsministern säger att man har ett omfattande stimulansprogram. Ja, det är så statsministrarna uppfattar det. Men det måste finnas en orsak och en anledning till att Europafacken säger att de vill ha särskilda stimulansåtgärder. Då måste det vara så att arbetstagarna i Europa upplever att de stimulansåtgärder som nu är föreslagna inte bidrar till att förbättra deras vardag. Det är väl det som är det allvarliga i detta och att statsministern här inte heller vill redogöra för vilka stimulansåtgärder som Europafacken krävde.

Anf. 51 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det angavs olika typer av stimulansåtgärder som man skulle kunna tänka sig. Men det blir något konstigt i ljuset av att jag har redogjort för väldigt omfattande stimulansåtgärder som har koordinerats av Europas regeringar. Sedan kommer någon och säger: Jag vill ha ännu mer. Det kan man naturligtvis alltid framföra.

Men jag, som till skillnad från fackliga företrädare har ett ansvar för att också hålla ihop de offentliga finanserna, säger att det finns en utmattning när det gäller att använda dessa typer av paket och ett pris för välfärden och för kommande generationer om vi driver upp mycket stora underskott och en växande statsskuld. Det kommer vi i alla fall att få se ske nu till följd av den kraftiga nedgången som vi ser i den svenska ekonomin, i den europiska ekonomin och i världsekonomin. Men frågan är om vi till det ska skjuta till ännu mer.

Jag vill också påpeka att det väldigt ofta beskrivs att dessa paket är utformade på ett sådant sätt att alla risker för ökad arbetslöshet tas bort och att nedgången i konjunkturen undanröjs. Men det stämmer inte. Det finns inga mirakelkurer som trollar bort en konjunkturedgång eller som tar bort effekterna av att arbetslösheten växer. Det är ytterst, på marginalen, som man möjligen något kan dämpa effekten. Jag vill säga att det också gäller de omfattande finanspolitiska stimulanser som vi har satt in. Delvis står de emot. Men man kan inte undanröja effekterna av en global nedgång av det slag vi nu ser när det gäller en finanskris och en ekonomisk nedgång som inte har någon motsvarighet i världen på 80 år.

Att påstå att det går att rätta till det är att ljuga för sina väljare, för då skapar man förväntningar om att det bara är att ta fram ett litet paket så försvinner krisen. Men det finns ingen i världen som i grunden tror på det – i alla fall ingen som har ansvar. Det spelar ingen roll om man sitter till vänster eller om man sitter till höger i regeringar runt om i Europa. Alla sitter i detta, tillsammans i båten, och vi kämpar med de stimulanser som vi har givit. Men det är utmattat av det skälet att underskotten nu växer. Det är också en stor risk för kommande generationer och för välfärden om vi inte återför våra budgetar till balans, åtminstone i ett medelfristigt perspektiv. Det var det jag framförde.

Anf. 52 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! Jag lyssnade på statsministerns inledning. Han nämnde Lissabonstrategin, men sedan satte han punkt. Jag är orolig för att punkt sattes också för de förväntningar som finns på Sveriges ordförandeskap och på att vi där lyfter fram frågan om avkriminalisering av abort. Abort borde vara en mänsklig rättighet.

Det här försummade vi att driva som ordförande i Europarådet, men nu har vi en möjlighet. Det är viktigt för världen utanför att millenniemålen för vår biståndspolitik uppnås. Det gäller också internt. Det finns en oro för att det kan påverka frågor om rörlighet och hälsa och för att vi fortsättningsvis inte kan ställa upp för unga tjejer, till exempel 13-åringen i Rumänien och andra unga flickor som råkat illa ut. Vi har ju också Polen, ett närliggande land.

Nu pågår förhandlingar mellan Bryssel och Dublin utifrån den folkomröstning som varit och då man sade nej till Lissabonfördraget. Här finns dessa frågor med, bakom stängda dörrar. Regeringen har sagt att man inte vet vad som pågår. Man är inte informerad, och man är undrande.

Då blir den första frågan: Varför informerar man sig inte – man är ju en del av trojkan – och försöker man påverka? Jag hoppas att regeringen inte tänker ge påven veto i den här viktiga frågan utan har en högre ambition än Vatikanen.

Anf. 53 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag vill påpeka att Irland har framställt några utgångspunkter för en vilja att gå till en andra folkomröstning. En utgångspunkt handlar om att man skulle garanteras principen om en kommissionär per land. På sitt möte i december uttalade Europeiska rådet att man var villig att förändra i förhållande till kommande regler i Lissabonfördraget. En annan utgångspunkt handlar om att man har krävt legala garantier inom tre områden. Det gäller då respekt för neutralitet, respekt för vissa skatteregler på Irland och respekt för subsidiaritet och eget självbestämmande i vissa sociala frågor – läs irländsk abortlagstiftning. De kräver alltså en rätt att få fatta sina beslut på Irland, på ungefär samma sätt som vi kräver att få fatta våra beslut om svensk abortlagstiftning utan att detta sker i form av påverkan från någon.

Jag tycker inte att det vore bra om jag kom hem och meddelade Sveriges riksdag att med någon sorts röstsiffror i EU förlorade de svenska abortreglerna och att vi därför ska införa regler som finns i andra länder eller som har en annan tradition. Det är precis samma synsätt som det man har på Irland men från en annan utgångspunkt.

Det här sker inte bakom lyckta dörrar, utan jag har öppet för Sveriges riksdag angivit att det är precis så här förhandlingarna sker. Detta anger man som ett krav, en grund, för att över huvud taget ha en andra folkomröstning på Irland. Det finns en total enighet i det irländska politiska systemet bakom detta.

Vi fortsätter gärna att föra diskussioner om att det är bra att ha den typ av abortlagstiftning som vi har i Sverige. Men det finns lite skilda synsätt och lite skilda regleringar av detta i Europa. Jag tycker, som sagt, att vi ska få respekt för vårt men inte kräva att andra inte har respekt för sina sätt att fatta demokratiska beslut.

Anf. 54 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! Vi parlamentariker som tycker att frågan är viktig – det gäller både inom EU eller utanför EU – är inte ensamma. Amnesty delar min uppfattning om att abort borde avkriminaliseras. Human Rights

Watch, en mycket välrenommerad MR-organisation, går längre och talar om mänskliga rättigheter.

Det handlar om mer än om att kunna förhandla i slutna rum, men lite lyft på locket här så att säga fick vi beträffande vad som hände. Frågan är viktig och berör inte endast nationella lagstiftningar utan i hög grad också EU:s utrikespolitik, där vi alltför ofta är splittrade. Det påverkar resultatet i vår biståndspolitik.

Konkret kan vi ju se vad som händer med många tjejer till exempel i Nicaragua. Jag tänker på den omtalade nioåriga flickan som blivit våldtagen men som fick abort när hennes liv var hotat och som ändå utsattes för Vatikanens bannbulla.

Den politiken måste ha en motkraft. Då kan man inte bara säga: Jag kan inte komma tillbaka till kammaren och redovisa någon sorts röstsiffror. Där har vi ett vidare ansvar. Vad ämnar statsministern göra så att den politik som likställts med det som den parlamentariska grupp från Polen som just nu är här står för eller som påven och Irland står för inte blir EU:s uppfattning?

Anf. 55 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag har försökt göra mig till tolk för en syn på subsidiariteten som så att säga ger respekt för nationellt beslutsfattande, till försvaret för den svenska rätten att formulera den egna synen på aborter. Jag har också redogjort för att man på Irland uppfattar detta som en så pass grundläggande och viktig fråga för Irland att man vill ha en legal garanti kopplad till Lissabonfördraget.

Detta är en situation där vi rent allmänt har ifrågasatt om den typ av legal verkan av Lissabonfördraget verkligen finns som skulle sätta detta i fråga. Det har ändå framförts av de irländska folkvalda representanterna.

Vi fortsätter gärna att ta samhällsdebatten. Skälet till att jag nämnde om detta med röstsiffror är att Carina Hägg trots allt måste förhålla sig till att den som hävdar att EU:s majoritet ska bestämma på något sätt måste förstå att det kan landa i att det blir som vi vill men att det också kan bli så att vi blir nedröstade.

Om Sverige alltid har uppfattningen att alla varje gång vi går till beslut ska rösta i enlighet med svenska uppfattningar vet man helt enkelt inte hur EU-samarbetet fungerar. Då är det bättre att göra som jag nu anger, nämligen att hävda subsidiariteten och att respektera nationellt självbestämmande inom vissa områden. Då får vart och ett av länderna fullfölja sin tradition. Sedan påverkar vi varandra i debatter, inte via regelsystem som är formulerade på EU-nivå.

Anf. 56 CARINA OHLSSON (s):

Herr talman! När man tar del av Europeiska rådets slutsatser är det naturligt att man kan läsa mycket om jobbkris, finanskris, ekonomisk kris och klimatkrise – precis som i samhället i övrigt och i medierna. Det finns avsnitt där man tar upp energifrågor, sociala frågor, klimatfrågor och tillväxtfrågor.

Dock saknar jag information om hur de här frågorna ska kopplas ihop och att man pratar om hållbar utveckling. Från tidigare frågeställare och från statsministern har det här talats om ledartröjan på eller inte. Det som

ändå har präglat när man haft ledartröjan på sig är att man då kan koppla ihop frågorna och kombinera tillväxt med minskade utsläpp.

Jag har en fråga här: Vad kan vi förvänta oss när statsministern den 1 juli kränger på sig ledartröjan och leder EU i de här viktiga frågorna? Också jag förstår att det inte finns några mirakelkurer att bara trola fram ur ledartröjan. Men finns det någonting annat som vi kan förvänta oss och som vi nu inte hört om – hur man ska koppla ihop så att det blir mer av hållbar utveckling och så att man kan påvisa att satsningar på och investeringar i miljön också ger jobb som leder till social trygghet? Har statsministern måhända något från sin egen hållbarhetskommission – kanske inte en mirakelkur men ändå något som är ett bra sätt att ta sig an detta?

Anf. 57 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Ett förhållningssätt som man ofta möter i klimatfrågan är att det beskrivs som bördor som ska fördelas, alltså att det är tungt, jobbigt. Ett svenskt synsätt som vi har försökt förmedla är att vi tror att morgondagens ekonomi är att man här måste förena det som är konkurrenskraftigt med det som är långsiktigt hållbart och som möter vår ambition när det gäller klimatomställning. Det finns olika fina ord för det där, men det finns en väldigt bred diskussion om att det är ett mer riktigt förhållningssätt.

Det kan jag säga är helt centralt i alla de möten och alla resonemang vi har med Kina. Kina har ju en väldigt stark uppfattning om att man ska driva en ekonomi med stadig tillväxt och är väldigt oroliga för att, som man uppfattar det, västvärldens krav på att minska utsläppen från Kina är ett krav på att minska deras tillväxtförutsättningar. Då pratar vi väldigt mycket om att frikoppla den uppfattade automatiken mellan ökad tillväxt och ökade utsläpp och att i stället få en tillväxt förenlig med minskande utsläpp och minskande klimatpåverkan.

Det synsättet tror jag är helt centralt, både för hur vi ska utveckla den svenska ekonomin och för att få världen, även de länder som inte har legat lika långt fram som Sverige, att tro på att det finns klimatlösningar som är förenliga med bra tillväxtförutsättningar. Det kan vara en sorts hållbarhetssyn som är väldigt svensk och som jag naturligtvis hoppas att vi ska få gehör för både inom EU och i de internationella klimatförhandlingarna.

Vi kommer definitivt att vara drivande för det synsättet och argumentera på det sättet. Var exakt vi kommer att befinna oss i december vid Köpenhamnstoppmötet går inte att inteckna i förväg, men visst kommer vi att resonera på det viset.

Anf. 58 CARINA OHLSSON (s):

Herr talman! Jag kommer att noga följa det här. Jag tycker att det är bra att statsministern tar upp det här och att man kommer att ha den typen av förhållningssätt. Då hoppas man ju, när vi ser det svenska ordförandeskapets papper komma fram, att man lyckas förena de här frågorna. Jag tycker inte att man gör det på ett bra sätt, inte ens att man kopplar ihop eller skiljer ut klimatfrågorna på ett tydligt sätt. Där tycker jag att vi har mycket att vinna när det gäller att visa att ledartröjan är på. Vi kom-

mer definitivt inte att klaga på det om vi ser att man verkligen tar fram de här frågorna.

Jag tycker faktiskt att man har tappat lite i Sverige på senare tid också. Man pratar om en kris i taget och tar inte upp de positiva effekter som faktiskt kan komma av att man satsar på miljöbilar eller biogasprojekt. Man ser det som kostnader i stället för att det faktiskt är investeringar för framtiden.

Anf. 59 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Även investeringar har ju den egenarten att de måste finansieras, och de måste budgetmässigt få plats. När utrymmet är trångt blir de svårare att få med. Desto viktigare är det då att de är både klimat-riktiga och kostnadseffektiva. Det är därför det också är viktigt att föra de gränsöverskridande resonemangen: Var ger det störst klimatnytta om man får på plats investeringar, till exempel?

Jag är övertygad om att det kommer att finnas utrymme för sådana här diskussioner. Jag vill bara förklara en sak när det gäller svenskt ordförandeskap. Det fungerar ju inte så att EU har en krets av 27 länder som man överlåter åt ordförandeskapet att skriva papper för som ingen annan påverkar. Man är ordförande för en union med 27 länder med allt vad det innebär av att hitta en balans mellan länder som inte har samma synsätt. Det kommer att gälla det svenska ordförandeskapet precis som det gäller det tjeckiska och det efterkommande spanska.

Vi får alltså komma ihåg att det förvisso är så att Sverige leder EU, men vi leder det i akt och mening att försöka få ihop och hålla samman EU. Och jag vill bara säga – jag har sagt det många gånger förut – det kommer att kräva ett enormt ledarskap, inte minst i klimatfrågan, av det enkla skälet att det finns väldigt disparata uppfattningar inom EU i dag vad gäller politisk energi, synsätt och krav på åtgärder. Där står Sverige för en typ av synsätt som står för att man vill gå mycket långt, men många andra länder bromsar och har ett annat synsätt. Därför kommer det att vara ett väldigt krävande jobb bara att försöka hålla ihop EU kring att föra en bra och klimatriktig politik, för att sedan inte tala om hur vi också ska försöka få med övriga delar av världen till ett beslut i december.

Anf. 60 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporten!

Min fråga handlar om det östliga partnerskapet, som statsministern nämnde i anförandet och som också har kommit upp under denna återrapportering. Jag tror att vi alla kan vara överens om att det är viktigt och bra att stärka samarbetet med dessa sex östliga partnerländer. Frågor som visumregler och handelsavtal är självklart viktiga, och de ekonomiska frågorna står ju i fokus med tanke på den jobbkris och den finanskris som vi står inför och som drabbar dessa länder väldigt hårt.

Men det är också viktigt att mänskliga rättigheter och demokrati diskuteras med tanke på – det har varit uppe tidigare – Vitryssland, som är Europas sista diktatur. Även om små steg har tagits är det fortfarande så att mänskliga rättigheter kränks varje dag, och man har inte haft ett fritt och demokratiskt val sedan Lukasjenko tog makten.

Då är det glädjande att höra att man, i samband med att det östliga partnerskapet diskuterades, också diskuterade att ställa villkor på dessa länder om demokrati och mänskliga rättigheter.

Min fråga är: Vilken typ av villkor kommer man att ställa från EU:s sida, och kommer man att ställa dem innan man inför förmånliga handelsavtal och visumlätnader? Jag tänker då på den parallell man kan dra till Medelhavsunionen och det samarbetet, där man gjorde tvärtom. Först erbjöd man förmånliga handelsavtal med exempelvis Marocko och Israel, som faktiskt också kränker mänskliga rättigheter, och sedan väntade man för att se vad som skulle hända. Man bör först ställa krav: Om ni uppfyller detta kan vi också ge er någonting tillbaka.

Jag vill höra lite mer om diskussionen kring det.

Anf. 61 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag läste tidigare ett avsnitt ur punkten 2 i bil. 2 i slutsatserna om det uttalande som Europeiska rådet gör om det östliga partnerskapet. Meningen efter det jag läste om de gemensamma värderingarna är formulerad så här: ”Ett ökat engagemang från Europeiska unionens sida kommer att överensstämma med huvudmålen för det östliga partnerskapet, beroende på de framsteg som de enskilda partnerländerna gör.” Det är svaret. Vi kommer alltså att behöva modifiera utvecklingen i enlighet med den värdegrund som anges i slutsatserna åt vart och ett av dessa sex länder, och sedan får så att säga varje tids ordförandeskap naturligtvis utvärdera hur man förhåller sig till den reformprocessen.

Det är därför vi redan nu, innan det östliga partnerskapet ens är på plats den 7 maj, alltså för diskussionen om vad som är rätt nivå för representationen just från Vitryssland, där det finns kritik mot flera av de punkter som värdegrunden nämner. Det är väl så det är tänkt att användas framgent.

Det kommer naturligtvis att från andra parter, de andra sex länderna i det östliga partnerskapet, vara så att i takt med att man upplever att det är en lång rad reformkrav kommer man i sin tur att ställa krav på att det här verkligen har ett innehåll och verkligen bjuder in till handel och ökade möjligheter till rörlighet. Visumfaciliteter är väldigt viktiga för alla dessa länder. Där kommer vi att se diskussionen fördjupas redan under svenskt ordförandeskap, där vi ska få detta på plats. Jag tycker alltså att det faktiskt i slutsatserna finns en grund för att förstå hur detta kommer att gå till.

Sedan kommer vi att föra en diskussion om det verkligen har tagits steg av ett slag som är imponerande, som räcker, eller om vi måste öka trycket ytterligare.

Anf. 62 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Herr talman! Jag tycker att det var glädjande att man ställer de här villkoren om mänskliga rättigheter och demokrati. Man kanske har lärt sig läxan av det som hände med Medelhavsunionen och de avtal som man har med exempelvis Israel och Marocko, där man tyvärr gjorde tvärtom. Jag ska med glädje se fram emot att se utvecklingen när det gäller att se vad som sker i de här länderna och i Vitryssland. Det är viktigt att inte bara ha fina ord i slutsatserna utan att också göra det i verklig handling.

Anf. 63 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag vet inte varför Fredrik Reinfeldt väljer att raljera med oss i oppositionen i sina svar. Det kan hända att det har varit lite tråkigt på EU-toppmötet, och så får vi ta smällen för det nu.

Jag tänker närmast på det svar som han gav till Carina Adolfsson Elgestam när det gäller att påstå att någon har sagt att stimulanspaketet skulle trola bort finanskris och jobbkris. Jag vet inte någon som har sagt det, och jag vet inte var Fredrik Reinfeldt har hört det. Jag tycker att det är ett raljant svar.

(TALMANNEN: Jag vill påtala att vi ska försöka ställa frågor i inlägg här, inte inleda en debatt.)

Det går ju att mildra krisen om man jobbar på ett annat sätt, vill jag säga.

Min andra fråga gällde raljerandet till Susanne Eberstein, som var den första frågaren. Det gällde bankgarantin och det som står i återrapporten om hur man ska ta sig ur den finansiella krisen. Då raljerade Reinfeldt genom att säga: Vi tror på tjänstemän, och det behövs inga politiker i vår återhämtningsplan och vår bankgaranti.

Vi ställde upp på de 15 miljarderna. Vi tyckte att det var viktigt, och vi fick klart för oss att det var bråttom att ställa upp. Alla länder skulle ställa upp, fick vi klart för oss. Sedan visade sig att det tog väldigt lång tid innan EU fick reglerna på plats, och nu visar det sig att det är väldigt få som har gått med i den här bankgarantin.

När vi i höstas ställde upp på så kort tid och påpekade i betänkandet att det var viktigt med demokratiskt inflytande fick vi inte igenom det.

Men vi framförde det då, och vi framför det nu. Ändå väljer Reinfeldt att raljera med det, som att det inte var något viktigt att Riksgälden borde ha demokratiskt inflytande med till exempel människor från oppositionen och majoriteten, vilket vi har ställt krav på. Man har utökat Riksgäldens styrelse, men inte med vare sig majoritets- eller oppositionspolitiker.

Anf. 64 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! När man svarar på frågor och inte ger exakt de svar som frågeställaren har tänkt sig beskrivs det alltid som raljant. Varje svar som man inte håller med om innebär tydligen att jag raljerar med frågan. Monica Green har dessutom helt felaktigt återgivit hur dagens diskussion har varit, för jag har delvis inte givit de svar som Monica Green här påstår att jag har gjort.

När det gäller det faktum att vi har riksdagens stöd för att få en ordning för bankgaranti och uppkapitalisering av banker på plats menar jag att det är helt i enlighet med svensk och demokratisk tradition att ett riksdagsbeslut sedan för över förvaltarskapet över att organisera det arbetet på en enskild myndighet. Det är ju bättre än att vi sitter och administrerar det stödet någon annanstans eller att det görs direkt av politiker. Detta är helt i enlighet med svensk tradition, och jag tror att det gör att skattebetalarnas pengar försvaras på ett mycket bättre sätt.

När jag anger detta är det mer en genomgång av vad som faktiskt har hänt. Då är det lite svårt att förstå det sätt att ställa frågor som Monica Green har.

Prot. 2008/09:90
24 mars

*Information från
regeringen*

Anf. 65 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Tidigare sade statsministern att han hade lärt sig någonting av 90-talskrisen. Det var ju kris även förra gången ni regerade, gubbevar. Ni har lärt er mycket av det, säger statsministern. Då fanns det någonting som hette Bankstödsnämnden. Det fanns ett demokratiskt inflytande i den. Likaså hade Riksgälden representanter med från både opposition och majoritet under den tid som Riksgäldskontoret behandlade de här frågorna.

Var det fel? Var det detta ni lärde er – att det demokratiska inflytandet inte var bra? Är det detta vi ska tolka det som? Lärde ni er någonting av 90-talskrisen, då vi hade demokratisk insyn när vi skulle ta bankerna ur krisen? Nu har ni valt att ta en annan väg.

Statsministern säger: Vi litar på tjänstemännen. Det gör vi också i alla högsta grad, kan jag säga, i alla de institutioner som vi har. Men vi tycker också att det är viktigt med demokratiskt inflytande. Vi har fått städa upp många gånger. Bland andra finansutskottets kansli har fått skriva betänkanden och rätta propositioner som ni har skrivit som hade varit alldeles ogenomförbara om vi inte hade gjort tillkännagivanden på dem.

Anf. 66 TALMANNEN:

Det är alltså återrapporten från Europeiska rådet vi ska ställa frågor om, göra inlägg om och ha synpunkter på.

Anf. 67 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Min poäng var att vi under det tidiga 90-talet lärde oss vikten av att ha instrument för att agera mot banker som har djupgående problem. Det handlar både om att garantera insättarnas pengar och om att ha formler för att garantera risker i banken och uppkapitalisera banken. Det ska dessutom göras på ett sätt som ger inflytande och som gör att skattebetalarna är mer på uppsidan när värdestegringen sker och återkommer till den finansiella institution som har fått en del av sina problem åtgärdade.

Jag förstår av Monica Greens fråga att hon mer menar att vi borde ha diskuterat styrelseformen för den institution, i det här fallet Riksgälden, som vi har givit detta ansvar. Jag vill påpeka att när den första frågeställaren under frågestunden tog upp detta i dag angavs inte det. Det är en socialdemokratisk position. Den kan man ha, men man får också tycka annorlunda.

Vi valde en ordning där vi tyckte att det var väldigt viktigt att få detta på plats. Det kan administreras av Riksgälden på det sätt som jag har angivit. Sedan finns det naturligtvis möjlighet att följa upp hur detta har fungerat. Och själva riksdagsbeslutet är som sagt demokratiskt förankrat, vilket är bra.

Anf. 68 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Statsminister Fredrik Reinfeldt! Det finns skäl att tro att kommande års utmaningar för EU-familjen delvis kan vara Ryssland och energin. Detta kan delvis också hänga samman. Vi såg hur gaskranar stängdes och användes som ett politiskt vapen i januari. Det drabbade länder i EU-familjen som Bulgarien och Rumänien, som är rätt energibe- roende av Ryssland.

Därför är det glädjande att man nu pratar om en elkabel mellan Sve- rige och Baltikum. Det är en möjlighet att hjälpa Estland, Lettland och Litauen vad gäller energileveranser så att de inte bara är beroende av rysk energi. Därför menar jag att elkabeln verkligen är i miljöns och Östersjösäkerhetens namn.

Till det kommer att Rysslands president har pratat om upprustning av rysk armé och flotta som konsekvens av intåget i Georgien, där man tyckte att man visade svaghet från arméns sida. Man har pratat om utpla- cering av medeldistansrobotar i Kaliningradenklaven även om man nu har dragit tillbaka det hotet delvis som en akt av respekt för president Obama.

Fredrik Reinfeldt, statsministern, nämnde att man nu planerar ett sär- skilt toppmöte med Ryssland. Min första fråga är om man också vid det toppmötet kommer att beröra sådana frågor som mänskliga rättigheter och demokrati. Mordet på Anna Politkovskaja är ju i färskt minne fortfa- rande. Oppositionen har problem. Hur är det med det statligt dirigerade näringslivet och kampen mot brottsligheten?

Den andra frågan är: Finns det skäl att tro att vi kan se en ny, realist- isk Rysslandspolitik från EU-familjen som konsekvens av de förändrade villkor som vi ser att Ryssland lever under i dag?

Anf. 69 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Detta ligger något utanför det toppmöte som nu åtterap- porteras. Men trots allt kommer naturligtvis detta särskilda bilaterala möte mellan EU och Ryssland att innehålla en dagordning som kommer från båda sidor. Den kommer dels från rysk sida, dels i form av att man går igenom med EU:s 27 medlemsländer vilka frågor man önskar ta upp. På det sättet kommer man fram till en dagordning som ofta innehåller också den typ av frågor som frågeställaren efterfrågar.

Men detta ligger senare i höst, så det är tid kvar. Vi är fortfarande mest i diskussion om själva datumen och inte om det faktiska innehållet. Till detta får vi återkomma.

Det har varit en återkommande ansträngning från EU-systemets sida att ha bra och öppna relationer med Ryssland – helst baserade i ömsesi- diga avtal som skapar förutsägbarhet i relationen. Det måste fortsatt vara vår ambition för den tid som ska gälla framgent.

Det har varit tydliga och skarpa reaktioner på ryskt agerande under det franska ordförandeskapet när det gällde Georgien förra hösten. Det bara inskräper behovet av att vi möts och för en öppenhärtig dialog om bland annat de frågor som Hans Wallmark nämnde. Men vi får som sagt återkomma till det när tiden för detta bilaterala möte närmar sig i höst.

Anf. 70 KRISTER HAMMARBERGH (m):

Herr talman! Om jag får komma med ett önskemål tycker jag att statsministern gärna kan fortsätta ha den resonerande hållning han har, inte minst i den diskussion som har förts om klimat- och energipolitiken. Det är bra att peka både på de fördelar som Europeiska unionen har genom att vara klimatledande och på de svårigheter och realiteter som finns. Det är på det sättet man i regel blir framgångsrik – genom att se både uppsida och nedsida på saker och ting.

Statsministern tar upp som en nackdel att det hela fortfarande är väldigt fossilbaserat. Jag ser en nackdel till som jag skulle vilja ta upp, nämligen att det fortfarande är väldigt storskaligt. Det är de stora systemen som nämns, och inte de små värmesystemen och de små energisystemen som också kan hjälpa till.

På det sättet har vi varit framgångsrika i Sverige. Människor har ofta upptäckt svenska uppfinningar och entreprenörer. Människor har installerat jordvärme och bergvärme. Det spelar egentligen ingen roll om det har varit subvention eller inte, utan människor har sett lönsamheten i bra lösningar. Det är en stor del av förklaringen till att vi i Sverige har varit framgångsrika. När man möter kolleger från Centraleuropa har de tyvärr knappt hört talas om detta. För dem finns det bara storskaliga lösningar.

Det finns ett amerikanskt jättestort ketchupföretag som intresserar sig för att investeringar i det här därför att de ser lönsamhet i det. Man har skannat Sverige och sett ut tre företag som är intressanta – glädjande nog två i Norrbotten. Ett av dem finns i Boden. Det har nu tagit fram en möjlighet att elda med vad man kallar för grisiga bränslen, det vill säga våta bränslen. Det som har varit problem på stora hästgårdar med att ta hand om gödseln blir nu plötsligt en tillgång. Det är precis som om det poppar och får idéer runt om för att hitta de här lösningarna.

Därför skulle jag önska i framtiden av slutsatserna att man kunde fokusera mer på de småskaliga lösningarna. De kan vara en del av att lösa problemen även nere i Centraleuropa och dessutom skapa en hel del jobb i Sverige.

Jag undrar vilka svårigheter statsministern möter i förhandlingarna. Går det att få in den typen av frågeställningar och mer fokusera på det småskaliga?

Anf. 71 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag tror att ordet Sovjetunionen nämndes tidigare under frågestunden. Sovjetunionen har ju försvunnit, men synligt kvar finns bland annat att en del av energitransportlederna i Europa formades under Sovjettiden. Även nya unga demokratier i östra Europa är fortsatt beroende av energiförsörjning från Ryssland. Väldigt mycket av deras diskussioner utgår från att en del av den försörjningen behöver investeringar för att fungera mer effektivt. Det är fråga om ett frambärande av fossila bränslen, huvudsakligen gas.

I det sammanhanget framför Sverige och andra med oss behovet av att tänka förnybart, mer effektivt och mer småskaligt. Det följer med vår tradition där energilösningar blir mer lokala och kopplade till husägare, som frågeställaren nämnde. I den miljön blir det oftast mer klimatriktigt och effektivt. Det handlar mer om en energimix.

Vi hoppas att detta ska växa fram i ljuset av hur klimatmålen är formulerade. Det handlar både om behovet av att minska utsläppen av växthusgaser och om att få det förnybara tänkandet att växa fram. Men det är mycket kvar att göra. De här diskussionerna med östra Europa präglas just snarare av att förstärka transportlederna för den fossila bränsleförsörjningen. Det syns delvis, som vi också har påpekat, i det här paketet på 5 miljarder som finns inskrivet i slutsatserna. Det är tydligt att detta är viktigt för många länder i östra Europa.

Här kommer det att finnas behov av att under många år framöver sätta exempel och berätta om våra erfarenheter, våra lösningar och om småskalighet på ett sätt som frågeställaren har fört fram. Annars kommer det att bli svårt för många av dessa länder att i realiteten matcha in den politik och de målformuleringarna som EU har slagit fast leder in i framtiden.

Anf. 72 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Samtidigt som Europeiska rådet möttes förra veckan rapporterade Statistiska centralbyrån här i Sverige att antalet arbetslösa nu är 400 000. Det är en uppgång med 100 000 på ett år. Inte mindre än 100 000 ungdomar är arbetslösa. Var fjärde ungdom går alltså utan jobb i Sverige.

I många andra länder är situationen också mycket allvarlig. Statsministern nämnde förut att underskotten i de statliga budgetarna och i de offentliga finanserna är stora i många av EU-länderna. En majoritet av EU-länderna klarar inte längre de regler som EU har ställt upp i stabilitets- och tillväxtpakten om att ha ett underskott på max 3 procent. En stor majoritet av länderna har nu större underskott.

För att göra någonting åt den stora arbetslösheten i Sverige och andra länder fordras två saker. Den ena är naturligtvis en politisk vilja, och den andra är ekonomiska resurser. Har man stora underskott i sina offentliga finanser har man inte så mycket resurser att spendera mot arbetslösheten, och då förstår jag att statsministern gång på gång säger att det bara går att göra något marginellt åt arbetslösheten. Det kan säkert vara sant i de länder som har ännu större underskott än vad Sverige har. Ett av skälen till att man har ett underskott i dagsläget – många andra länder har haft ett underskott sedan lång tid tillbaka – är att många länder, i likhet med vad regeringen i Sverige har gjort under senare tid, har infört stora ofinansierade skattesänkningar som har urholkat statsfinanserna.

Min fråga till statsministern är: Fördes det någon diskussion på Europeiska rådet om på vilket sätt man i framtiden kan undvika att stora ofinansierade skattesänkningar försämrar motståndskraften mot arbetslösheten och försätter länderna i det läget att de inte har resurser att motverka arbetslösheten utan bara kan göra marginella insatser, som statsministern säger, därför att man har genomfört för många ofinansierade skattesänkningar?

Anf. 73 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Detta är inte en korrekt beskrivning. De helt avgörande faktorerna bakom det som nu sker med statsfinanserna är kopplade till de matematiska stabilisatorerna. Om detta är alla överens. I Sveriges fall är

de matematiska stabilisatorerna större och mer omfattande än i många länder. Det gör att när konjunkturavmattningen kommer går man från överskott till underskott. Det beror på att man automatiskt träder in med den typ av ersättningar som finns till stöd för dem som blir arbetslösa och andra insatser som sätts in samt på att inkomsterna från olika skatter sjunker. Man har inte sänkt skattesatserna, men inkomsterna sjunker.

I Sveriges fall har vi konjunkturkänsliga statsfinanser, och det syns väldigt ofta på att vi mer tydligt än andra får ett större fall i inkomster när den här typen av konjunkturavmattningar också knackar på den svenska dörren. Det gör att vi nu har gått från tidigare överskott till underskott i Sverige. I en hel del av våra grannländer hade man redan underskott även då det var bättre konjunktur, då det var bättre tider.

Till de matematiska stabilisatorerna har man i en hel del fall fört ännu mer omfattande insatser, framför allt i bankstöd, som naturligtvis också har påverkat utvecklingen av de offentliga finanserna.

Till det kommer koordineringen av de finanspolitiska stimulanserna som ju är budgetmedel som används för att försöka agera för att dämpa effekterna av den växande arbetslösheten, men det är ingen som tror annat än att det handlar just om att dämpa. Fallen i konjunkturen är så omfattande. Det är exportmarknader som faller. Det är kopplat till den globala finanskrisen, och för att lösa detta krävs också åtgärder mot den, vilket jag har angivit här i dag som grund för regeringens, Europas och världens ansträngningar för att försöka häva de här problemen.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2008/09:397

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:397 Nivån på svenska elpriser
av Alf Eriksson (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2009.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 17 mars 2009

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2008/09:403

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:403 Bonussystem i den statliga sektorn
av Bosse Ringholm (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2009.

Prot. 2008/09:90
24 mars

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.
Stockholm den 17 mars 2009
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (c)
Enligt uppdrag
Dag Ekman
Expeditionschef

Interpellation 2008/09:404

Till riksdagen
Interpellation 2008/09:404 Regeringens jobbpolitik
av Sylvia Lindgren (s)
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 3 april 2009.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.
Stockholm den 12 mars 2009
Arbetsmarknadsdepartementet
Sven Otto Littorin (m)
Enligt uppdrag
Karin Renman
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:413

Till riksdagen
Interpellation 2008/09:413 Ungas situation på svensk arbetsmarknad
av Jennie Nilsson (s)
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 3 april 2009.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.
Stockholm den 13 mars 2009
Arbetsmarknadsdepartementet
Sven Otto Littorin (m)
Enligt uppdrag
Karin Renman
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:414

Till riksdagen
Interpellation 2008/09:414 Bristyrken
av Jennie Nilsson (s)
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 3 april 2009.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.
Stockholm den 16 mars 2009
Arbetsmarknadsdepartementet
Sven Otto Littorin (m)
Enligt uppdrag
Karin Renman
Expeditions- och rättschef

Anf. 74 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Eva Sonidsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att stärka utvecklingen av näringslivet i Sollefteå.

Låt mig inleda med att säga att det är regeringens uppfattning att tillväxt och konkurrenskraft framför allt främjas av goda generella villkor för företagande och entreprenörskap.

Regeringen följer också noga utvecklingen av varsel om uppsägning i olika branscher och i olika delar av landet bland annat med stöd av de regionala samordnare regeringens utsett i exempelvis Västernorrlands län. Regeringen lyssnar också till vad de regionala samordnarna framför när det gäller behov och förslag till åtgärder.

Regeringen arbetar för tillväxt i hela landet. Regeringen har bland annat förbättrat företagens förutsättningar för finansiering, ökad lönsamhet och minskad administrativ börda. För att främja lokalisering och investeringar i Sverige sänks bolagsskatten och expansionsfondsskatten. För att minska risken för konkurser i livsdugliga företag ökar regeringens tillgången till kapital och skapar en effektivare reglering för företag i ekonomisk kris.

Regeringen har också förbättrat tillgången till kapital för små och medelstora företag genom avskaffandet av förmögenhetsskatten och höjningen av lånebeloppet för Almi Företagspartner AB:s mikrolån. För att kunna garantera Almis utlåningskapacitet i dessa osäkra tider har regeringens förstärkt bolaget med 2 miljarder kronor. Almi ges också möjlighet att finansiera upp till 80 procent av ett företags lånebehov i stället för som tidigare högst 50 procent. Om synnerliga skäl föreligger ska Almi även fullt ut kunna tillgodose ett företags finansieringsbehov.

Regeringen har också sänkt arbetsgivaravgiften från och med den 1 januari 2009 för alla företag med 1 procentenhet och ytterligare sänkning sker för företag som anställer ungdomar. Detta minskar kostnadstrycket, vilket kommer att förbättra villkoren för nyanställningar och selsättning. Detta är särskilt viktigt med anledning av den rådande konjunkturutvecklingen.

Regeringens strategi är att ha en politik för hela landet när det gäller infrastruktur, service, företagsåtgärder med mera så att det blir långsiktigt möjligt för alla orter att utvecklas.

Statsbudgeten med reformer på 32 miljarder för 2009 är enligt EG-kommissionen en av de mest expansiva i Europa och skapar förutsättningar för investeringar nu och i framtiden.

Regeringen har också tillfört ytterligare resurser om sammanlagt 8,3 miljarder kronor för jobb och omställning som kompletterar inriktningen i budgeten. Vi vässar och förstärker vidare verktygen inom arbetsmarknadspolitiken och förbättrar efterfrågan inom byggsektorn genom införande av ROT-skatteavdrag. Vi gör också ytterligare utbildningsinsatser inom yrkeshögskolan och yrkesvux. Vi möjliggör ytterligare insatser för drift och underhåll av vägar och järnvägar över hela landet.

Regeringens åtgärder syftar till att stimulera och stärka utvecklingen av näringslivet och företagsamheten i alla delar av landet, och då även i Sollefteå.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 75 EVA SONIDSSON (s):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret även om jag inte tycker att det säger så mycket om Sollefteå specifikt utan mer generellt vad regeringen gör eller inte gör.

Näringsministern och jag hade en interpellationsdebatt för snart två år sedan ungefär på samma tema. Det gällde även då arbetstillfällena i mina hemtrakter i Västernorrland, framför allt Kramfors och Sollefteå. Läget har inte precis blivit bättre under den gångna tiden. Tvärtom har det hänt en hel del.

KBM har flyttat till Karlstad och Stockholm. Vi fick behålla några arbetstillfällena på Sandö, och det var mycket bra, men totalt sett försvann 60 arbetstillfällena från Sollefteå.

Distansapoteket är borta, och det var drygt 50 arbetstillfällena som försvann i samband med det.

Industriföretagen i kommunen varslar och en mängd industriarbetare får gå hem. Senast i dag var det tio varsel på ett företag, och de varslade i januari 18 personer. Det är mycket kännbart för en liten kommun som Sollefteå som inte har så många invånare.

I vår förra debatt var arbetslösheten 5 procent. I dag tror jag att den är uppe i 10 procent. Det är över 2 000 personer som är långtidsarbetslösa i Sollefteå, och den siffran ökar hela tiden.

I ministerns svar är det mycket fokus på privata och små företag, men ministern nämner ingenting om de statliga jobb som jag nu har nämnt och de jobb som försvann som både Centern och vi socialdemokrater kom överens om vid den förra försvarsnedläggningen i Sollefteå. Då kompengades vi just med de här företagen som jag nämnde – Distansapoteket, KBM och försvarets hundavelsverksamhet. Nu återstår bara hundavelsverksamheten i Sollefteå, och hur länge den blir kvar är det ju heller ingen som vet.

Jag har vid ett flertal tillfällen interPELLERAT och ställt frågor till Maud Olofssons partikollega Eskil Erlandsson men inte fått några svar. Det jobbas på frågan, men inget svar kommer om vad som sker.

Kan kanske Maud Olofsson i dag ge mig och Sollefteåborna ett svar på vad som kommer att hända med den verksamheten i framtiden? Det vore jag tacksam för.

Sedan är det samma sak med skjutfältet i Sollefteå. Det finns privata aktörer som är villiga och beredda att ta över delar av området för att använda det till annan verksamhet, bland annat turistnäringen, men det blir inget besked.

Vad kan ministern ge för besked för framtiden för Sollefteå kommun i dag?

Anf. 76 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag känner ju Sollefteå ganska väl eftersom jag tillbringade en stor del av min ungdomstid där som aktiv i Centerpartiets ungdomsförbund. Det som är Sollefteås stora problem är det stora beroendet av just den offentliga sektorn. Både försvarsindustrin och vårdsidan har varit väldigt dominerande, och sedan länge har det förts en diskussion om hur man i många av de här orterna, typ Sollefteå, ska ställa om så att man får en starkare privat sektor.

Jag vet att Sollefteå kommun med sina näringslivskontor och annat har jobbat mycket aktivt med detta. Men jag tror att det är viktigt att säga att svaret måste komma från den privata sektorn. Det är därför jag svarar som jag gör i det här svaret, för ju mer vi förbättrar villkoren för små företag oavsett vilken kommun vi pratar om, desto bättre är det. Ju mer vi kan bygga ut infrastrukturen så att vi knyter ihop Sverige, desto bättre är det. Ju mer vi kan sänka skatter för att stimulera tillväxt och utveckling i den privata sektorn, desto bättre är det. Det gäller Sollefteå kommun, och det gäller många andra kommuner.

Sedan ser jag att det nu växer fram en möjlighet för många kommuner som Sollefteå att verka dels inom turismen naturligtvis, dels, vilket jag också vill nämna, inom energi- och klimatområdet. Vi behöver åtgärder på detta område, och det finns mycket av de här resurserna i kommunerna.

Sedan vill jag också säga att sänkta arbetsgivaravgifter har tillfört kommunen resurser därför att vår sänkning inte bara innebär en sänkning för den privata sektorn utan för alla. För många kommuner har detta inneburit förbättrade inkomster, och det tycker vi är bra. Men grunden är att vi jobbar med generella insatser som passar Sollefteå och många andra områden, och jag tror att vi behöver rikta in oss på att ha en ökad andel småföretag också i Sollefteå.

Anf. 77 EVA SONIDSSON (s):

Herr talman! Jag kan också se fram emot den här energiomställningen som nu kommer och framför allt den vindkraftsutveckling som vi ser i Sollefteå, för det är ett långt pågående jobb där som vi som bor där uppe också hoppas mycket på. Problemet är väl att de som har blivit arbetslösa efter att ha jobbat på de företag och myndigheter som har varit där behöver en uppgradering, en utbildning, för att komma vidare och kunna växla över till de här jobben. Det är inte så enkelt, för många av dem är över 45 år och har kanske inte de rätta förutsättningarna för att söka studiemedel för att finansiera sin studietid och för att kunna kompetenshöja sig och få rätt utbildning.

Sänkta arbetsgivaravgifter för offentlig sektor är väl bra det också, men problemet är att kommunerna ändå har ett problem med ekonomin. Sollefteå kommun ska spara 40 miljoner nästa år. Det är vad de ska spara, och de har redan precis som många andra kommuner runt omkring lagt ned skolor, stängt lokaler, och krympt äldreboenden. Det är ju bara personalen man kan spara på. Det finns inte många möjligheter. Även om man säger att det är sänkta arbetsgivaravgifter så lever kommunerna i dag under ganska knappa förhållanden.

Socialförsörjningsstödet har ökat i Sollefteå med 36 procent. I Strömsund har det ökat med 70 procent. I alla de här glesbygdskommunerna är det väldigt svårt att kunna utvecklas och bli bättre.

Återigen, utbildningsinsatserna måste bli bättre i de här tiderna när vi ser att det finns ett behov av att kompetenshöja människor så att de kan möta nya jobb.

Anf. 78 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Låt mig först säga att det är klart att den globala finans-krisen också drabbar Sollefteå. Om vi bara blickar tillbaka ett halvår ser

vi att klyftan mellan glesbygdskommuner och tätortskommuner då minskade därför att sysselsättningen ökade. Det har också gett ökade inkomster till kommunerna.

Jag vet att det är många kommuner som har det svårt ekonomiskt i dag. Men precis som vi i den statliga sektorn måste förnya och tänka nytt kommer vi att behöva göra det också i kommunerna. Vi har gjort en hel del reformer för att förnya den offentliga sektorn med barnomsorgspong, lagen om valfrihet, apoteksmonopolets avskaffande och så vidare. Det finns alltså en hel del reformer som är bra sett med de ögonen.

Sedan vill jag bara säga några ord när det gäller samordnarrollen. Där har man i Västernorrland pekat på just klimat- och energidelen och att det finns en kunnig verkstadsindustri som man kan göra någonting av också framöver. Landshövdingen och flera därtill är mycket taggade för att göra det här, vilket jag tycker är bra, för Västernorrland är ett bra län med mycket resurser.

När det gäller utbildningen tillför vi ytterligare resurser till utbildning. Det är 2 miljarder ytterligare som bland annat innehåller yrkesvux. Det är en fantastisk möjlighet att använda just för den grupp som Eva Sonidsson pekar på. Det är därför vi också lägger resurserna på yrkesvux för att kunna se om man kan göra en omställning mitt i livet och förändra sin kompetens för att också kunna möta de nya grenar som växer fram.

Vi har alltså en hel del åtgärder, dels i den budget som presenterades i höstas, dels i den tilläggsbudget som vi lade fram nu i år. Det är totalt 40 miljarder som vi ännu nästan inte har använt någonting av. Det ska man komma ihåg – vi är bara i mars, så det finns mycket resurser precis i rätt tid när vi behöver det.

Anf. 79 EVA SONIDSSON (s):

Herr talman! Ja, 2 miljarder är ju en hel del, men jag hoppas att det räcker, för det är ju säkert många som vill dela på den kakan nu när vi befinner oss i den stora kris som vi gör.

Då har jag egentligen bara en fråga kvar: Vet näringsministern vad som kommer att hända med hundavelsverksamheten? Vad händer där?

Det gjordes en utredning; det har legat på is lite grann; det har sagts att det skyndsamt ska ses över. Men det har gått två år nu sedan jag kom in i riksdagen, och det har inte hänt mycket med den frågan fast vi har haft debatter vid ett flertal tillfällen med Eskil Erlandsson som också har sagt att detta är en viktig och bra verksamhet. Det är jag den första att skriva under på att det är, men de bör få ett besked om vad som kommer att hända i framtiden.

Anf. 80 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Låt mig säga att vi har den ordningen inom regeringen att vi svarar för olika ansvarsområden. Låt respektive minister svara för sina ansvarsområden, så tar jag mitt!

Det jag beskriver är hur vi utvecklar näringspolitiken för att få tillväxt i de små företagen runt om i hela landet och hur vi kan utveckla infrastruktursatsningarna så att alltifrån enskilda vägar till tätorts- och storstadssatsningar kommer med, hur vi kan jobba med klimat- och energi-

politiken för att också klara omställningen och ge många av landsbygds- och glesbygdskommunerna en möjlighet.

Jag har precis också presenterat en landsbygdsstrategi, som innebär att vi har gått igenom alla de åtgärder som regeringen har genomfört och planerar att genomföra för att stärka den svenska landsbygden. Det är en imponerande samling åtgärder som ju är till gagn för att utveckla landsbygden.

Problemet är att det under lång tid har rått avfolkning. Att vända den trenden mitt i en global finansiell kris kommer inte att vara enkelt. Men ju mer vi kan stimulera tillväxten hos småföretag och ju mer vi kan få tillväxten att bygga underifrån med goda villkor, desto bättre förutsättningar har också kommuner som Sollefteå och andra.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.00 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

5 § Svar på interpellationerna 2008/09:345 och 356 om regionala samordnare

Anf. 81 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Patrik Björck har frågat mig om jag avser att ta några initiativ till att ge de regionala samordnarna verktyg så att de kan lösa sina uppgifter och inte bara beskriva problem och framställa önskemål. Kris-ter Örnfjäder har frågat mig vilket mandat jag har gett de regionala samordnarna att själv vidta åtgärder och vilket syfte regeringen hade med att inrätta de regionala samordnarna.

En följd av finanskrisen och konjunkturedgången är att kommuner och län i Sverige har drabbats av varsel om uppsägningar och nedläggningar av verksamheter. Därför har regeringen uppdragit åt regionala samordnare i samtliga län, sammanlagt 37 personer, att för regeringens räkning samordna insatser lokalt och regionalt. Det gäller först och främst att på bästa sätt använda de verktyg och resurser som redan finns på lokal och regional nivå. Det kan exempelvis handla om resurser inom ramen för regionala tillväxtprogram, regionala strukturfondsprogram, socialfondsprogrammet, Arbetsförmedlingens coachningsresurser, yrkesvux, Almis långivning, företagsakuter etcetera.

Den arbetsmodell som regeringen valt bygger på samverkan mellan statens företrädare i länen, landshövdingarna, och det regionala politiska ledarskapet i de län där de har ansvaret för regionala tillväxtfrågor. Det är

med utgångspunkt i deras olika roller som företrädare för stat respektive region som de har mandat och resurser att samordna varselarbetet samt vidta åtgärder.

Syftet är att främja kraftsamling och samverkan mellan aktörer som exempelvis Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, trygghetsråden och Trygghetsstiftelsen, Almi, Nutek, ESF, kommuner, företag, fackliga och ideella organisationer. Målet med åtgärderna måste vara att Sverige stärkt sin konkurrenskraft när konjunkturen vänder.

En viktig del i samordnarnas arbete är dialoger med medborgare, företag och kommuner för att skaffa sig en bild av situationen och behoven i länet. Därtill kommer ett stort behov av kontakter med de lokala, regionala och nationella aktörer vars verksamheter och resurser kan bidra till att möta företagens och medborgarnas behov. I uppdraget ingår även att till regeringen redovisa utvecklingen i berörda kommuner och län samt att identifiera behov av särskilda insatser i olika delar av landet.

För att skapa ”en dörr in” till Regeringskansliet och därmed underlätta dialogen mellan regeringen och samordnarna har regeringen inrättat en nationell samordningsfunktion i form av en statssekreterargrupp. Vid fyra tillfällen har regeringen fört en samlad dialog med samordnarna och vid två tillfällen har samordnarna rapporterat till regeringen om varselsituationen i länet, hur arbetet går samt resultat av arbetet. Rapporteringen visar samlat på hur lokala, regionala och nationella resurser på kort och lång sikt kan användas för att möta neddragningar och varsel. Tyngdpunkten i rapporterna ligger på redovisning av åtgärder och initiativ som tagits av samordnarna och andra aktörer på lokal och regional nivå.

Arbets sättet har fallit väl ut. Det är inom ramen för ett aktivt regionalt tillväxtarbete både på kort och på lång sikt som det finns förutsättningar att möta behoven hos företag och individer i tider av kris och oro. De regionala samordnarna vittnar om betydelsen av långsiktiga regionala strategier som grund för snabba beslut om åtgärder i en krissituation. Det förtroende och den tillit som byggts upp efter år av samverkan mellan lokala och regionala aktörer i partnerskap ligger nu till grund för en väl fungerande samverkan i varselarbetet.

Enligt samordnarna är engagemanget och uppslutningen kring genomförda aktiviteter och åtgärder stort. Många vittnar om att arbetet, trots den svåra situationen, präglas av optimism och framtidstro.

Regeringen har fått ett brett stöd för detta sätt att arbeta, inte minst från samordnarna själva.

Anf. 82 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Regeringen började, som sagt, att under hösten 2008 utse ett antal regionala samordnare för att möta det svåra arbetsmarknadsläget och har sedan undan för undan kompletterat dessa. Man har inrättat den nationella samordningsfunktion som nämns i svaret för att underlätta dialogen, och så långt är det väl och bra. Samordnarna har nu jobbat lite olika länge ute i landet och tagit fram förslag och åtgärder för att hantera den svåra situation som landet drabbats av.

Vad är det för verktyg som finns? Det är det interpellationen handlar om. Vad ska det hela resultera i? Att få en uppgift men inte verktygen för

att klara uppgiften är inte en avundsvärd situation. Från många håll kommer nu kritik mot att verktygen saknas. Det svåra arbetsmarknadsläget har sedan denna process startade ytterligare förvärrats och fördjupats.

Frågan i interpellationen var om näringsministern avsåg att ta initiativ till att ge de regionala samordnarna verktyg så att de kan lösa sin uppgift, inte bara beskriva problem och framställa önskemål. Jag upplever inte att den frågan riktigt är besvarad. Det känns inte tryggare vare sig för mig, för samordnarna eller för de regionala och kommunala aktörerna ute i landet som har att hantera detta, och för den delen inte heller för de företag som nu har stora svårigheter eller för den personal som förlorar jobbet.

Det framgår av ministerns svar att samordnarna, om man frågar dem, skulle vara nöjda med sin situation. Det är dock inte riktigt den bild jag får när jag tar del av vad samordnarna har för uppfattning. Detta kan jag bland annat konstatera utifrån en artikel i Riksdag & Departement där en av samordnarna uttrycker sig på följande sätt: "Väldigt många av våra förslag har vi fortfarande inte fått någon reaktion på. Man hade ingen organisation när vi utsågs och visste inte hur man skulle ta emot och bearbeta alla förslag. Det vet man nu. Men det har tagit ganska lång tid. ... Regeringen har öppnat för att vi ska skicka in önskelistor. Det innebär en risk för besvikelser om man skapat förväntningar som man inte kan uppfylla." Det är så samordnarna själva beskriver sin situation, och där någonstans befinner vi oss i dag. Det gör att det finns all anledning att vara oroad över att regeringen nu står tomhänt. Det är naturligtvis oerhört kritiskt för hela den situation vi befinner oss i.

Om vi sedan går till regeringens egna dokument finns det en promemoria från Regeringskansliet från den 23 februari 2009 där regeringen konstaterar att det fortfarande saknas förslag på insatser för bygg- och energinvesteringar och för kommuner och landsting. Det finns stora behov att stötta kommunerna ekonomiskt, men det verkar som om man inte kommer att göra någonting på det området. Man har tidigare lite grann lockat med att det skulle komma någonting i vårpropositionen, men nu har det kommit andra signaler.

När det gäller satsningar på unga finns det enligt samordnarna fortfarande mycket kvar att göra. Man får inte några som helst inspel från regeringen. Det handlar om att man måste satsa på att få ned arbetslösheten bland de unga. Här har man alltså ingenting.

Utbildning och kompetensförsörjning är kanske den viktigaste frågan och den som samordnarna håller högst. Vad gäller möjligheten att undvika varsel genom att erbjuda kompetensutveckling och utbildning i företag har regeringen gång på gång sagt nej till detta, trots att samordnarna framhåller det som en viktig uppgift. Den är dock fortfarande aktuell, står det i promemorian från regeringen. Om den frågan fortfarande är aktuell skulle det vara spännande att få svar på den i dag.

Regeringen går igenom sin egen promemoria punkt för punkt och konstaterar att det mesta är kvar att göra. I det svar på min interpellation som jag får av ministern i dag fyller man inte ut någonting. Man fortsätter inte att bocka av ens sin egen lista, som nu är en månad gammal, eller kommer med några som helst förslag eller initiativ. Samordnarna har fortfarande sina önskelistor, som de själva säger, obesvarade.

Anf. 83 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för svaret.

Skälet till att jag skrev interpellationen är en tidigare interpellationsdebatt som vi hade för ungefär en månad sedan. Vid det tillfället debatterade vi glasindustrins situation och framtid. I den diskussionen framförde jag fyra förslag som samordnarna i Kalmar län hade lämnat på hur man tyckte att regeringen skulle agera för att förbättra situationen för glasindustrin.

Det blev en kortare diskussion vid det tillfället om samordnarna och deras funktion. Jag tyckte att den frågan var alldeles för stor för att den skulle påverka den speciella diskussion som vi hade vid det tillfället. Då tänkte jag att det kunde vara värt en egen mäsas. Därför skrev jag en ny interpellation om bara samordnarnas roll.

Det är inte obekant att väldigt stora förhoppningar har väckts ute i landet med anledning av att man har tillsatt speciella personer som har fått det här speciella ansvaret. Jag har också varit med vid ett par tillfällen i Kalmar län när samordnarna har haft olika former av sammankomster. De är väldigt välbesökta. Mycket folk har kommit dit, och många har framfört förslag och idéer på sådant som man tycker att samordnarna ska ta med sig när de i sin tur sedan har kontakter med regeringen. Det har man gjort utifrån förhoppningen att kunna få se någon form av resultat.

I min interpellation har jag skrivit följande: ”Regeringen har utsett 36 regionala samordnare” – det är 37 nu, om jag förstår det rätt – ”som ska göra insatser med anledning av varsel och nedläggning av olika verksamheter ute i landet. Dessa samordnare har i sin tur kontakt med den nationella samordningsfunktionen som finns i Regeringskansliet. Under hösten ökade antalet varsel om uppsägningar dramatiskt och regeringen tillsatte då dessa regionala samordnare. Jag vill fråga ministern vilket mandat hon gett de regionala samordnarna att själva vidta åtgärder. Jag vill även fråga ministern vilket syfte hon och regeringen hade med att inrätta de regionala samordnarna.”

I svaret som ministern har läst upp har man bland annat påpekat att man ska samordna insatser lokalt och regionalt och att det först och främst gäller att på bästa sätt använda de verktyg som redan finns.

Men i exempelvis Kalmar län har man inte stannat där. Det är inte riktigt där diskussionen har hamnat när jag har varit närvarande. Det är inte heller där man har hamnat från de regionala samordnarnas sida. Jag har här ett dokument som är ett resultat av det arbete som de har lagt ned. De har kommit fram till ett antal olika punkter. De har bland annat skrivit så här:

- Förbättra regelverken!
- Öka möjligheterna till kompetensutveckling!
- Särskilda satsningar bör göras inom glas- och träindustri!
- Inför ett nytt ROT-avdrag för flerbostadshus!
- Öka tillgången till kapital!
- Inför en företagsakut till företag som hamnar i akut kris!

- Förbättra infrastrukturen!
- Överväg att höja statsbidragen till kommuner och landsting!

Det är exempel på åtgärder som man tycker att regeringen ska vidta. Samtliga är åtgärder utöver det som man har orkat med inom dagens regelsystem.

Anf. 84 DÉSIRÉE LILJEVALL (s):

Fru talman! Jag vill också rikta ett tack till näringsministern för svaret. Att jag väljer att gå upp i den här debatten beror på två saker. För det första vill jag veta vad regionala varselsamordnare egentligen är för något. För det andra vill jag veta vad näringsministerns syfte med dessa är. Då menar jag det underliggande syftet.

I mitt hemlän, Kalmar, finns två varselsamordnare utsedda av regeringen. Det är landshövdingen och regionförbundets ordförande. De har med rätta tagit sina uppdrag på fullaste allvar och åkt kors och tvärs över länet och besökt företrädare för 45 företag och samtliga tolv kommuner. De har lyssnat, antecknat och känt in stämningarna. Sedan har de samlat sina iakttagelser i en särskild kraftsamlingsrapport som har lämnats till regeringen. Det var den som Krister Örnfjäder hänvisade till.

Den sammantagna bilden av besöken visar att kommunerna kommer att tvingas dra ned på kärnverksamheten: skola, förskola, barnomsorg och äldreomsorg. I stort sett alla företag har minskat sin produktion, och flera har tvingats varsla personal om uppsägning.

Ett av de företag som de regionala varselsamordnarna lyfter fram i sin rapport är Orrefors Glasbruk, som jag själv besökte för en dryg månad sedan tillsammans med min partikollega Krister Örnfjäder på Kalmarbänken.

När vi kom fram till företaget hade facket precis suttit i förhandlingar med glasbrukets ledning. I de fackliga representanternas händer fanns färska turordningslistor över de personer som varslats och som riskerade att sägas upp. Det handlade om glasblåsare, blåstrare, slipare och gravörer som arbetat allt från 10 till 50 år på bruket, alla duktiga yrkesutövare med unika kunskaper om glaset.

Vi fick möjlighet att gå runt i hyttan och prata med personalen. Stämningen var tryckt. Även om inte någon själv berättade om sin frustration och oro syntes den tydligt i deras ögon: Finns jag med på listan? Är jag en av dem som inte längre behövs på jobbet?

För två veckor sedan var arbetslösheten ett faktum för 154 av 200 varslade på Orrefors Kosta Boda.

Fru talman! Det är ingen tvekan om att regeringens 37 specialutvalda regionala varselsamordnare har gjort ett hästjobb. Men till vilken nytta?

I en artikel i Dagens Industri för ett par veckor sedan säger ekonomi-professor Lars Calmfors att de regionala varselsamordnarna är exempel på regeringens improviserade jobbpolitik. Han frågar sig: ”Vad är regionala varselsamordnare för någonting?” Och han fortsätter: ”Det är inte uppenbart för mig hur genomtänkt det är”.

Fru talman! Jag undrar detsamma. Vad är det egentliga syftet med regionala varselsamordnare? Ska det bara se ut som om regeringen gör något åt jobbkrisen? Är det ett spel för gallerierna?

Anf. 85 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Jag är allvarligt oroad och bekymrad över hur det ser ut i Sverige, inte minst i Örebro län, som jag kommer från. Jag finns där i vardagen bland varslen och de arbetslösa, mitt i jobbkrisen. Jag är övertygad om att det inte finns några genvägar. Vi måste sätta jobben främst.

Jag ska nämna några siffror. Redan i dag är 8 procent arbetslösa i Sverige. 25 procent av de unga är arbetslösa. Vi har 100 000 varslade. Man säger att det är de som har varit visstidsanställda som ökar på arbetslösheten. De stora varslen, de 100 000 varslade, har vi inte sett än i arbetslöshetsstatistiken. Ändå ser situationen så allvarlig ut hemma i mitt Örebro län och i Sverige.

I Örebro län har vi haft över 3 000 varsel. Arbetslösheten ökar, och ungdomsarbetslösheten har redan ökat med 7,7 procent. Våra varselsamordnare hemma i Örebro län anstränger sig. Det är min uppfattning, som överensstämmer med Kalmarbänkens beskrivning gällande det egna länet. Inte bara de utan alla vi hemma i Örebro län anstränger oss hårt för att hitta bra och goda lösningar för de människor som nu drabbas. Men den uppenbara frågan ställs allt oftare: Var finns regeringen?

Vi har precis som andra län redovisat ett antal förslag på åtgärder som skulle kunna förbättra läget för oss i Örebro län, förslag på hur vi skulle kunna investera oss ur jobbkrisen. Vi har inte fått några svar.

Jag var på ett möte för några veckor sedan som varselsamordnare hade kallat till. Det var ganska många människor där i salen. Det enda varselsamordnarna egentligen kunde säga var: Vi har lämnat uppdraget till regeringen. Vi har inte fått några svar. Vi kanske kunde ana oss till att det kanske, kanske kan komma lite pengar till kommuner och landsting i vårpropositionen. I övrigt kändes det oerhört tungt. Det var deras besked till alla oss som satt där i salen.

Nu har den borgerliga regeringen och de fyra partiledarna gett svaret. Det kommer inga pengar till kommuner och landsting i vårpropositionen. Det lilla halmstrå som vi ändå hoppades på från Örebro län verkar vara borta.

Då är frågan: Hur länge tänker sig regeringen att vi hemma i Örebro län ska anstränga oss för att lösa den här jobbkrisen om regeringen sätter sig passiv med armarna i kors och tittar på, om regeringen inte använder den information som man faktiskt har fått från varselsamordnarna och som hela länet står bakom? Det handlar om satsningar på Örebro universitet, vilket har visat sig bli tvärtom. Örebro universitet är ett av de universitet som kommer sämst ut i den nya borgerliga regeringens politik. Det handlar om bygg- och energiinvesteringar, om gröna jobb. Det handlar om pengar till kommuner och landsting för att rädda jobben, för att säga till våra barn och unga, till våra gamla att de inte ska behöva betala i jobbkrisens spår.

Inga av de här beskederna kan vi ge hemma i Örebro län. Vi kan göra det vi kan hemma, och vi gör det. Men frågorna som jag bär med mig hemifrån är: Var finns regeringen? När kommer beskederna? Vad fyller varselsamordnarna för funktion om man inte tar deras förslag på allvar och dessutom, det senaste, har sagt: Ni behöver inte höra av er mer, vi har fått nog.

Anf. 86 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag kan ha respekt för om en del socialdemokrater har svårt att förstå ett nytt arbetssätt. Det som skedde förut när det var kris var att man presenterade paket. Den som var duktigast på att ordna paket var väl Björn Rosengren. Jag har gått tillbaka och tittat på resultatet av det. Det är ju skrämmande hur mycket pengar man har kastat i sjön genom att göra populistiska utspel.

Det vi tänkte när vi såg den globala finanskrisen komma, när vi såg hur den drabbade hela Sverige var ju att det finns en massa resurser i våra system. Det är inte seriöst att stå här och säga att det inte finns några pengar. Bara i den senaste budgeten, tillsammans med A-propositionen, satsade vi 40 miljarder kronor, och ni påstår att det inte finns resurser. Om ni har en sådan slarvig syn på 40 miljarder kronor ska ni inte ha att göra med skattebetalarnas pengar över huvud taget. Det är min slutsats.

Det som är det nya arbetssättet är att om vi har en nationell politik där vi ger resurser till Arbetsförmedlingen, där vi ger till Almi, där vi ger till Försäkringskassan och så vidare har det en regional struktur och logik. Om det ska fungera väl för den enskilde medborgaren som blir arbetslös, som behöver låna till företagen, som behöver hjälp från de här systemen måste någon koordinera och samordna insatserna lokalt och regionalt.

Utöver det jag har nämnt finns det en massa resurser i strukturfondsprogram och annat som vi kan använda och som ska användas i de här situationerna. Vad samordnarna ska göra är att koordinera, samordna och se till att människor inte hamnar mellan stolarna utan kan få den hjälp som de har rätt att få.

Det har också ett syfte att man kan samordna lokalt, regionalt och nationellt. Det är helt rätt, en del av de regelverk som vi har behöver justeras från tid till annan, och vi gör också det. Jag vill påpeka att en tredjedel av de förslag som har kommit in från samordnarna redan är genomförda. En del tittar vi vidare på för att se vad vi kan göra. Det är alla möjliga åtgärder. Men en tredjedel är redan genomfört och var det redan i och med A-propositionen.

Jag tycker också att det är viktigt att säga att ju mer vi kan koordinera våra insatser desto effektivare blir de. Här har vi också kommuner och regioner som har sin dagordning och sina verktyg. Kan vi koordinera dem är det väldigt bra.

Vad har vi då gjort? Det är inte heller seriöst att säga att ingenting har hänt: arbetsmarknadspolitik plus 4 miljarder, utbildning och yrkesutbildning plus 2 miljarder, forskning och innovation 15 miljarder, infrastruktur 11 miljarder utöver den ordinarie planen, 2 miljarder till Almi så att de kan låna ut mer pengar, ytterligare 3 miljarder till SEK så att de kan hjälpa till med exportkrediter. Listan på åtgärder som vidtas är otroligt lång. Men poängen är ju att när de kommer ut i verkligheten måste de också användas och koordineras. Det är det som är samordnarnas uppdrag.

Sedan tror jag att det är viktigt att säga att det egentligen är två spår vi måste klara av att hantera just nu i den här krisen. Det ena spåret är att hjälpa människor som akut blir arbetslösa, som behöver utbildning eller vad det kan vara för någonting. Där finns det insatser och resurser som vi kan använda.

Det andra är framtidsspåret, det vill säga hur de nya jobben kommer. Vad gör vi för någonting? Där har vi forskning och utveckling, innovation, klusterbildningar – alla de här sakerna som det också finns resurser för att jobba med. Båda de här spåren innebär ju arbete som samordnarna kan organisera lokalt och regionalt.

Till sist tycker jag att det är viktigt att säga att det inte finns någon sedelpress. Jag har nu haft interpellationsdebatter ett antal gånger, och jag konstaterar att ni hela tiden säger att det är för lite, det behövs mer. Det är för lite. Det behövs mer. Min fråga till er är: Var har ni sedelpressen gömd någonstans? Fortsätter ni så här får ni inte bara en global finanskris och en jobbkris, ni kommer att få en statsfinansiell kris också. Det är väl ändå inte meningen.

Anf. 87 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Det är för lite, klagar vi tydligen på. Läser man dagens tidning ser man att det inte bara är vi som klagar utan även arbetsmarknadsministern klagar. Först konstaterar man att vi befinner oss i en mardröm, när man beskriver arbetsmarknadssituationen i Maud Olofssons Sverige, den borgerliga regeringens Sverige. Sedan säger arbetsmarknadsministern apropå att oppositionen klagar på att det görs för lite, och i den här debatten kan det vara spännande att höra vad arbetsmarknadsministern säger när det gäller mardrömmen Maud Olofssons Sverige: Jag skulle gärna se att vi gjorde mer. En medlem i Sveriges regering, som inte bara ser uppgiven ut på kortet i tidningen där man gestaltar den här mardrömmen som den borgerliga regeringen har skapat av Sverige, säger på ett uppgivet sätt: Jag skulle gärna se att vi gjorde mer.

Det innebär alltså att samordnarna vill att regeringen gör mer. De varslade, de uppsagda, företagarna, kommunpolitikerna, regionpolitikerna, alla här ute i Sveriges avlånga land vill att regeringen gör mer, till och med arbetsmarknadsministern vill att regeringen gör mer. Då är det väl i stort sett bara näringsministern kvar som inte vill det. Det är väl synd då att inte arbetsmarknadsministern har någonting att säga till om i regeringen.

Vad är det man ska göra? Man ska naturligtvis göra det som samordnarna föreslår. Annars är det ju precis som några av mina kolleger var inne på, att man kan ifrågasätta varför samordnarna finns om man inte tar till sig deras budskap. Om det är som ministern säger att det redan är genomfört, varför tycker inte samordnarna det? Varför delar de inte den synen i sina rapporter? Inte ens i regeringens egen promemoria konstaterar man att det är genomfört. Punkt för punkt, som jag gjorde i mitt förra inlägg, radar man i regeringens egen promemoria upp allt man inte har gjort.

Får jag bara skicka med näringsministern två saker som någon sorts vädjan. Det ena är en vädjan som jag delar med den centerpartistiske samordnaren i min region, Kenneth Johansson, som gång på gång pratar inför regeringens döva öron om utbildning och kompetensutveckling för att hindra nya uppsägningar. Gång på gång, så sent som i en artikel häromveckan i lokaltidningen hemma säger han: Det är självklart att företagen inte ska behöva bära hela bördan för att utbilda folk. Staten,

regeringen, måste bidra. Det är en vädjan från Maud Olofssons egna partikamrater nere i det hårt drabbade Västra Götaland.

Jag har en annan vädjan också som gäller vad man skulle kunna göra om man nu vill göra någonting, om man inte anser att allt som ska göras redan är gjort och man anser att det inte finns något kvar att göra. Det är en vädjan från arbetsgivare, fack, kommunala och regionala företrädare och även ett krav som samordningsmännen har.

I motsats till vad ministern säger till sitt försvar, att det finns en tydlig regional struktur, upplever man att man i kontakterna med Arbetsförmedlingen inte har den här regionala strukturen, utan myndigheten uppfattas som starkt centraliserad med mycket begränsade beslutsmandat på lokal nivå. Jag skulle tillsammans med arbetsgivare, fackliga företrädare, kommunala och regionala företrädare och samordningsmännen vilja vädja till näringsministern att ta tag i det här från regeringens sida så att till exempel Arbetsförmedlingen kan bli en sådan regional partner som gör att vi kommer vidare i de här frågorna och inte står och stampar.

Det kan väl inte vara sant som ministern säger att politiken redan är genomförd när inte ens arbetsmarknadsministern säger det utan säger att han gärna skulle göra mer. Sedan är det synd att inte arbetsmarknadsministern har makt att genomföra det.

Anf. 88 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! Jag känner mig inte speciellt träffad av de synpunkter som ministern framförde här som att vi vill sätta i gång sedelpressar, slänga pengar i sjön och vad det nu var för något. Det gör jag inte mot bakgrund av att det jag här uttrycker egentligen inte är mina egna ord eller mina egna åsikter. Jag betraktar mig mer som en budbärare för väljarna och verksamheterna i Kalmar län som varselsamordnarna har gjort sig till talesmän för.

De 40 miljarderna som ministern alltid åberopar finns är nästan som någon form av hallucination. Det är någonting som sker där borta, för de finns hela tiden. Men när de här kommer och begär att någonting ska åtgärdas pratar man inte om de 40 miljarderna. Man pratar om någonting som inte finns.

Ministern kan ju knappast anklaga oss socialdemokrater för att det är en landshövding, som inte har en socialdemokratisk bakgrund, och en regionförbundsordförande, som är aktiv centerpartist vid namn Leif Larsson, som har framfört önskemålen om åtgärder från regeringens sida. Det kan man knappast säga är Socialdemokraterna som ligger bakom. Det är snarare så att de har gjort sitt jobb. De har gått igenom den verklighet som vi i Kalmar län lever i och kommit fram till att det här saknas. Det saknas trots de där 40 miljarderna som ministern står här och pratar om. Det är någonting som behöver komma till därutöver. Då säger ministern att en tredjedel av förslagen redan är genomförda.

I Kalmar län har man kommit med åtta punkter. Man säger så här:

Förbättra regelverken. Regelverken har för långa ledtider. Det behövs större flexibilitet och anpassning till lokala förhållanden och förutsättningar. Det handlar framför allt om Arbetsförmedlingens insatsområden och EU:s strukturfonder. Mig veterligen har man inte ändrat på detta den senaste månaden.

Det handlar om ökade möjligheter till kompetensutveckling. Motsvarande forsknings- och utbildningsinsatser som har gjorts för fordonsindustrin bör övervägas för glas- och träindustrierna. Möjliggör kompetenshöjande insatser direkt på arbetsplatsen samt skapa fler yrkes- högskoleplatser kopplade till lokala och regionala behov. Det är inte genomfört för trä- och glasindustrierna.

Det bör göras särskilda satsningar inom glas- och träindustrierna. Motsvarande forsknings- och utbildningsinsatser som har gjorts för fordonsindustrin bör även övervägas för glas- och träindustrierna. Det är inte gjort.

Inför ett nytt ROT-avdrag för flerbostadshus. Låt ROT-avdragen även omfatta miljonprogrammet och företag. Energiinvesteringar i miljonprogrammet bör vara ett prioriterat område. Det är inte gjort.

Öka tillgången till kapital. Det saknas tillgång till kapital för företag i Kalmar län. Gör förändringar i stödområde B och öka såddbidraget. Det är inte gjort.

Inför en företagsakut för företag som hamnar i en akut kris. En företagsakut i Kalmar län ska ge handfasta råd till företag som hamnar i akut kris. Detta kan göra att vi undviker onödiga konkurser och räddar kvar kompetens och realkapital i regionen. Det är gjort, men det är gratis. Kostnaden för detta klarar man inom ramen.

Förbättra infrastrukturen. Kommuner och landsting i Kalmar län kan tidigarelägga byggjobb, men då behövs också en statlig ekonomisk stöttning. Det är inte gjort.

Anf. 89 DÉsirÉE LILJEVALL (s):

Fru talman! Förra veckan träffade jag Tessa på gymmet. Hon har varit mammaledig i 15 månader med lilla Tuva och berättade att hon skulle börja jobba igen. Efter att ha hållit hårt i slantarna under föräldraledigheten såg hon fram emot att hon äntligen skulle få två hela inkomster för att stötta familjens ekonomi. Och vad händer då? Jo, hennes man, som är snickare, förlorar jobbet.

När jobbkrisen sätter sina klor i Sverige berörs hela samhällen. Det berör företagen. Det berör samhällsservicen. Det berör människorna – grannar, släktingar, vänner och till och med hela familjer. Jobbkrisen berör alla.

Att då sitta med armarna i kors och tro att situationen blir bättre utan att göra någonting är fel väg att gå. Det behövs aktiva åtgärder för att samhällsekonomin inte ska braka ihop. Det krävs att bördorna fördelas rättvist, inte på det sätt som den moderatstyrda regeringen har valt att föra sin politik: riktade skattesubventioner till dem som redan har det bra ställt.

De regionala varselsamordnarna i Kalmar län har i en debattartikel riktat sig till regeringen med orden: ”Agera snabbt på våra åtgärder så står vi bra rustade när konjunkturen vänder och tillväxten tar fart.”

Fru talman! Det är bara att stämma in, för det är väl inte tänkt att kraftsamlingsrapporten som Kalmar läns varselsamordnare har lämnat till regeringen, tillsammans med de andra rapporterna som näringsministern har fått, ska ställas att damma på en bokhylla i Rosenbad?

Anf. 90 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Jag hoppas att näringsministern, trots hennes senaste inlägg, tar allvarligt och seriöst på det engagemang och den oro som vi försöker förmedla. Hon kan göra det lätt för sig genom att slå tillbaka med det hon benämner som socialdemokratisk politik, men det är inte så enkelt i det här fallet.

Jag bär med mig som en budbärare, ett uttryck som någon använde tidigare, oron från varselsamordnarna hemma i Örebro län. En av dem har i alla fall inte socialdemokratisk bakgrund, och alla de människor som har varit engagerade i denna kraftsamling för Örebro län har definitivt inte socialdemokratisk bakgrund.

Det finns en tydlig oro hemma i Örebro län för att det inte är tillräckligt, att behoven är oerhört mycket större än det som regeringen har visat sig beredd att ta ansvar för. Och vi väntar fortfarande på beskedet om vad man tänker göra med varselsamordnarnas rapport, om det kommer att bli någon handling utifrån det arbete som har lagts ned.

Att investera Sverige ur krisen är inte att kasta pengar i sjön. Det är Socialdemokraterna oerhört tydliga med. Jag tror faktiskt att just det kan vi dela med de varselsamordnare och den rapport som vi har lämnat från Örebro län, för är det någonting som vi är överens om så är det att vi behöver kraftsamla för att investera Örebro län och Sverige ur krisen.

Det finns ingen sedelpress, det är jag fullständigt övertygad om. Därför är det helt oförlåtligt att sänka skatterna med 80 miljarder samtidigt som man lämnar människor åt sitt öde.

Anf. 91 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Låt oss först landa lite grann i vad det är för situation vi befinner oss i. Det är en global finanskris. Hela banksystemet har rasat samman. Alla ekonomier i hela världen rasar samman. Det finns några ekonomier som möjligen går lite bättre än andra, men det är grunden. Det är ju ingen enskild historia som inträffar i Sverige, för hade det varit det hade vi varit i ungefär samma läge som vi var i på 90-talet. Men det är ju inte det, utan det är en global finanskris där kunder inte får låna pengar och vi tappar kunder i vår exportberoende ekonomi. Det är så det ser ut. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi förmår att också landa i det.

I det läget är det väldigt viktigt att ta ansvar för statsfinanserna. Om vi inte gör det riskerar vi att hamna i klorna på dem som Göran Persson beskrev när han svarade för fögderiet här. Han fick nämligen gå ut och låna pengar hos ynglingar i New York. Och den som är satt i skuld är icke fri. Nej, det är helt sant. Det är därför jag säger att det inte finns någon sedelpress.

Jag skulle också önska att man kunde göra mer, och det önskar hela regeringen. Men vi måste vara statsfinansiellt ansvariga och prioritera åtgärderna.

Det är mot den bakgrunden som jag menar att 40 miljarder kronor i investeringar utöver ordinarie budget är gigantiskt mycket pengar. Det är mars månad nu och vi har inte använt de pengar som finns. Det är inga hallucinationer; de finns. Det byggs vägar, det renoveras järnvägar, det lånas ut pengar till företag och det startas yrkesutbildningar. Det är en massa saker som händer.

Då kan man från socialdemokratiska riksdagsledamöters håll välja en attityd. Endera står ni på alla era möten och säger: Vi vet inget. Förmodligen händer det absolut inget i det här landet. Fick vi styra skulle det hända massor.

Det andra alternativet ni skulle kunna välja, för att skapa lite trygghet hos dem som är oroliga i dag, är att beskriva det som faktiskt finns. Ni kan ha andra åsikter om att det ska göras mer och så vidare, men som medlemmar av Sveriges riksdag har ni ett ansvar att beskriva att det finns en massa resurser i systemet för att hjälpa människor. Annars skapar ni ännu större otrygghet.

Inget görs, är temat i dag. Vi satsar 4 miljarder ytterligare i arbetsmarknadsutbildning. Yrkesutbildningen, som nu genomförs i yrkesvux, kvalificerad yrkesutbildning och yrkeshögskola, syftar till att hjälpa människor att gå vidare i sitt yrkesval om man bli arbetslös eller annat.

Svenska ESF-rådet har 3 miljarder kronor som kan gå till företag. Jag vet att det är många företagare som redan i dag söker dessa pengar och kan utbilda i företagen. Företagen måste ta en del av ansvaret, och socialfondspengarna kan användas i det sammanhanget.

Vi har tillfört 2 miljarder ytterligare till Almi som har fördubblat sin utlåning till småföretag. Det är inte säkert att det räcker, men det räcker rätt väl att döma av vad Almi säger till oss. Behövs det tillföras resurser får vi titta på det, men ni kan inte komma och säga att det behövs mer innan det har tagit slut.

När det gäller infrastrukturen satsar vi 11 miljarder kronor. Det som är kruxet med infrastruktur är att det tar lite tid att sätta i gång saker. Därför var det tur att vi tog beslutet i höstas. Nu ser vi byggnationer påbörjas runt om i vårt land. Det är otroligt viktigt nu när vi har ont om jobb i bygg- och anläggningssektorn.

När det gäller energi- och klimatinvesteringar är det likadant.

Ni kan hjälpa till genom att ge information om de faktiska åtgärder som genomförs. Ni behöver också skapa trygghet hos de människor som i dag är oroliga. Det är inte tomt i plånboken, men vi måste hushålla med resurserna.

Anf. 92 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Det är viktigt att påminna om att det inte bara är socialdemokrater som är ute och skräms. Jag har försökt att vidga debatten och lyfta upp frågan just utifrån samordningsmännens perspektiv.

Vi kan återigen konstatera att när samordningsmännen i Västra Götaland besöker Skaraborg är det en centerpartistisk partikamrat till Maud Olofsson som ställer en fråga på ett arbetsplatsbesök i Volvos fabrik i Floby: Kan utbildning med ekonomiskt stöd från samhället hålla nere antalet uppsägningar?

Svaret från platschefen på Volvos fabrik i Floby blir: Självklart är det positivt om samhället hjälper till. Då blir det lättare att behålla folk och ha dem kvar när konjunkturuppgången väl kommer.

Det är denna typ av frågor som de gång på gång har ställt och inte fått svar på som gör att samordnarna och ministerns partikamrater – både i egenskap av samordnare och kommun- och regionpolitiker – blir besvikna och frustrerade. De ser att inget händer.

Man kan naturligtvis gömma sig bakom att det är global finanskris, men det spelar väl ingen roll om det är global finanskris eller inte. Regeringen måste agera oavsett vad det är för sorts kris. Regeringen kan inte säga: Nej, om det är global finanskris behöver inte regeringen agera och ta ansvar. Det kan vi bara göra i – ja, vadå för sorts kris? Det skulle vara spännande att få reda på i vilken sorts kris regeringen skulle agera. Att gömma sig bakom den typen av formuleringar blir fullständigt befängt för folk som befinner sig på till exempel Flobyfabriken och vill ha stöd för utbildning för att klara sig över konjunktursvängningen. Den typen av argumentation håller inte.

Regeringen väljer att låna pengar för att sänka skatten för de rika men vill inte satsa pengar för att hjälpa dem som hotas av arbetslöshet. Då har man gjort en prioritering som är viktig för väljarna att hålla reda på.

Anf. 93 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! Ansvar för statsfinanserna, säger ministern att man har. Givetvis, men först och främst har man ett ansvar för medborgarna i landet. Det hjälper inte hur mycket pengar man har om man inte ser till att de människor som har varit med och betalat in de pengarna kan ha ett drägligt liv. Det måste vara den första prioriteringen, inte att titta på varje enskild krona vid varje enskilt tillfälle.

Ja, det råder global finanskris. Men som tidigare talare har sagt kan det inte vara så att man frivär sig från ett ansvar på grund av att något har hänt någonstans som man inte anser sig ha skulden till. Man är naturligtvis tvungen att ta tag i situationen ändå.

Ministern säger att det byggs överallt när det gäller infrastruktur. Jag hälsar ministern välkommen till Kalmar län. Där byggs det inte på något enda ställe när det gäller infrastruktur. Det är det sorgliga faktumet. Jag har bjudit ned kommunikationsministern för att hon ska komma ned och se på verkligheten. Även näringsministern är välkommen.

Allt görs tydligen redan. Vad ska då samordnarnas förslag användas till om allt redan är på gång? Som jag försökte visa med min uppräkningslista har regeringen sagt ja till *ett* förslag av de åtta som man har prioriterat från våra samordnares sida. Det är ett förslag som inte kostar regeringen en enda krona. De andra, som medför någon form av kostnad, har man ännu så länge inte gjort något med.

Jag tycker att regeringen ska ta till sig de förslag som samordnarna har kommit med och se till att så många som det bara går blir genomförda så snart som möjligt. Använd gärna de 40 miljarderna! Enligt ministerns egen utsago har man ju ännu inte använt dem.

Anf. 94 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag gömmer mig inte bakom någon global finanskris, men det är viktigt att ha lite proportioner på hur debatten är. Jag tror att alla förstår att med den globala finanskris vi har är det svårt att med åtgärder, oavsett land, möta det och stoppa finanskrisen. Det är bara att titta på vad som händer i USA med Barack Obama och runt om i Europa.

I den globala finanskrisen har Sverige ändå muskler att göra investeringar på 40 miljarder tack vare att regeringen har hushållat med våra resurser. Vi kan alltså satsa 40 miljarder kronor.

Ja, vi har sänkt skatterna för låg- och medelinkomsttagare för att de ska kunna klara sig bättre själva. I kristider är det rätt bra att ha lite mer pengar att röra sig med, också för låg- och medelinkomsttagare.

När det gäller utbildning är det viktigt att peka på de saker som görs. Sociala fonden är till för utbildning i företag. Det finns resurser där. Vi har också försökt förenkla regelverken och göra dem mer lättillgängliga.

Samordnarna gör ett fantastiskt jobb. Jag håller med om att de är otroligt duktiga. De har många möten och samlar folk runt om regionalt och så vidare. Jag tror dock att vi måste hjälpas åt med att beskriva hur detta komplicerade samhällssystem fungerar.

Ni fyra har mycket kunskap och kompetens i detta. Jag förstår om ni vill använda det till att kritisera regeringen, men en sak vill jag vädja om. Skräm inte människor i onödan! Det är inte bra för Sverige. Ni kan kritisera oss, men beskriv ändå vad det är för resurser som finns och försök lotsa människor rätt i den svåra situation som vi befinner oss i!

Vi ska göra allt vi kan för att jobba vidare med de åtgärder och förslag som har kommit in och för att justera de system som behöver justeras. Men tro inte att det finns någon sedelpress! Vi ska skapa trygghet. Då måste vi visa ledarskap och mod allihop, oavsett vilket parti vi kommer från.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2008/09:363 om betalningstider för företag

Anf. 95 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Börje Vestlund har frågat vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att förbättra betalningstiderna för företag.

Likviditeten är väldigt viktig för företagen, särskilt i dessa tider. Jag håller med Börje Vestlund om detta. När det gäller betalningstider för små och medelstora företag arbetar vi för närvarande inom ramen för EU med Small Business Act, SBA, där förslag inom kort kommer att lämnas av kommissionen. Många svenska företag är verksamma både i Sverige och på EU-marknaden och därför välkomnar jag initiativ som leder till förbättrade betalningsrutiner i Sverige.

Jag och hela regeringen följer noga utvecklingen och effekterna av den pågående globala finanskrisen. Svenska institutioner med ansvar för likviditeten och stabiliteten på finansmarknaden har gjort ett bra arbete för att hantera de omedelbara följderna av krisen.

Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att förbättra likviditeten och tillgången till kapital för svenska företag. I det nuvarande konjunkturläget är det särskilt bristen på likviditet som är bekymmersam och som särskilt beaktats i regeringens politik. Regering och riksdag beslutade nyligen om uppskjuten betalning av sociala avgifter vilket innebär att företag kan få skjuta upp inbetalningar av personalskatter och arbetsgivaravgifter för högst två inbetalningsperioder under tolv månader. Anståndet kan nyttjas avseende löner från och med februari till och med december 2009. Regeringen har vidare förbättrat villkoren för Almis så kallade mikrolån genom att i två steg höja det maximala lånebeloppet

från 50 000 till 250 000 kronor samt stärkt innovationsfinansieringen. Möjligheterna till direktavskrivningar har förbättrats och de så kallade 3:12-reglerna har gjorts mer fördelaktiga och förmögenhetsskatten har avskaffats.

Den 1 januari trädde de nya reglerna för företagshypotek i kraft. Syftet med detta är att åstadkomma en återställd förmånsrätt så att det blir lättare för företag att få lån.

Mot bakgrund av den pågående finanskrisen har regeringen härutöver nyligen vidtagit en rad ytterligare åtgärder för att förbättra de mindre företagens kreditmöjligheter och likviditet. Förutom stabilitetspaketet för det svenska finansiella systemet, som underlättar bankernas kreditgivning, har regeringen nyligen förstärkt Almi Företagspartner AB:s utlåningskapacitet med 2 miljarder kronor. Almi ges också möjlighet att ta större andelar i de låneupplägg som görs tillsammans med kommersiella aktörer. Förstärkningen av Almis utlåningskapacitet är en kraftfull åtgärd som bidrar till att ytterligare förbättra de mindre företagens kreditmöjligheter i alla delar av Sverige.

Insatserna som jag nu nämnt kan på många sätt bidra till att stärka företagens likviditet.

Regeringen har visat att tydligt jobbfokus i politiken och stort ansvarstagande i de offentliga finanserna ger trygghet i skakiga tider. Detta tillsammans med väl fungerande finansiella system gör att Sverige så här långt klarat sig bättre än många andra länder.

Anf. 96 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag tackar för svaret. I min interpellation ställde jag två väldigt enkla frågor till Maud Olofsson. De handlade om företagen och de långa betalningstiderna. Den ena frågan var om man var beredd att ändra lagstiftningen på området. Det tar, som sagt var, tid att göra det. Det man skulle kunna göra, inte minst på Maud Olofssons eget departement med stora beställare på Vägverket och Banverket, är att se till att inte myndigheterna använder sig av möjligheten att förhandla upp betalningstiderna och sätta små företag i en knepig situation.

Vad får jag för svar? För det första får jag ett svar om EU och Small Business Act. Det är en viktig åtgärd på många sätt, men det kommer inte de små företagen till del på ganska länge. Det kommer att ta tid att få igenom det. Fortfarande pågår ju förhandlingar om detta i EU. Det vet näringsministern lika väl som jag.

För det andra får jag veta att det är en global finanskris. Just därför är det ju viktigt med de små enkla åtgärder som jag pekar på, kanske först och främst att se till att inte myndigheterna själva utnyttjar detta.

Och sedan drar man upp förmögenhetsskatten, frågorna om utlåningskapaciteten i Almi och hela köret. Det är jättebra, näringsministern. Men jag ställde två frågor: Är man beredd att ändra lagstiftningen när det gäller betalningstiderna? Är man beredd att se till att inte våra egna myndigheter använder sig av den här möjligheten?

När vi socialdemokrater träffar småföretagare är det en av de frågor man gärna tar upp med oss. De tycker att det här är ett bekymmer. Det är inte minst våra mest namnkunniga, ofta världsberömda, svenska företag som har utnyttjat den här möjligheten under lång tid. Småföretagarna är

jättetrötta på detta. De kanske inte har något val när man nu försöker pressa upp kredittiden ännu mer.

Vi skulle kunna göra en insats från politiken. Det vill inte Maud Olofsson svara på.

Jag väljer att tolka detta lite mer positivt. Jag tror att det är några på departementet som inte har vetat hur man ska hantera det här som har skrivit det här ganska menlösa svaret som inte alls berör det som jag tar upp i min interpellation.

Jag tycker att det är häpnadsväckande att statsrådet har släppt igenom det här svaret som inte i ett enda avseende berör de två enkla frågor jag ställde.

Andreas Norlén har kommit in i salen. Han vet säkert vad lagstiftningen heter. Det har jag glömt bort.

Det är en lag som hanterar just detta. Den fråga som jag ställde är: Kan myndigheterna hjälpa till så att inte betalningstiderna blir för långa för de små företagen? Det vore en god tjänst just nu när likviditeten hos många företag inte är bra.

Jag kan hålla med näringsministern om att många av de åtgärder som hon beskriver har varit bra för likviditeten för många småföretag. Men ska det behöva gå så långt att man måste ta ytterligare lån för att stora företag, och kanske också våra svenska myndigheter, väntar med betalningen så länge att företagen är nära att gå i konkurs?

Det handlade min interpellation om. Det har jag inte fått svar på.

Anf. 97 ANDREAS NORLÉN (m):

Fru talman! Även jag vill tacka näringsministern för svaret. Jag har noterat att Socialdemokraterna i några olika sammanhang på senare tid har försökt göra sig till de mindre företagens vänner genom att lyfta fram problemen med att en del stora företag ibland försöker förmå mindre företag att acceptera längre betalningstider. Det är bara att konstatera att det är ett problem för en del företag att de har svårt att få betalt inom rimlig tid.

När det gäller Socialdemokraternas försök att plocka poäng på frågan vill jag däremot definitivt hävda att de sätter full fart genom vidöppna dörrar.

Det finns skäl att säga något om den svenska reglering som redan finns. Många tror, har jag märkt, att det finns en lagstadgad rätt till 30 dagars kredittid. Så är det inte. Grundprincipen om avtalsfrihet gäller även avtalsvillkor om betalningstid och dröjsmålsränta. Man får alltså avtala om i princip vilken betalningstid och vilken dröjsmålsränta man vill.

Räntelagens 4 § säger att om man inte har avtalat om dröjsmålsränta eller betalningstid har man rätt att kräva dröjsmålsränta 30 dagar efter att man har avsänt en faktura.

Avtalsfriheten har naturligtvis sina gränser. Den som missbrukar ett överläge förtjänar inte skydd i alla situationer. Det finns två möjligheter. Man har den civilrättsliga avtalsrättsliga vägen att väcka ogiltighetstalan eller kräva jämkning i enlighet med den lagstiftning som finns. Då handlar det om en åtgärd i det enskilda fallet. Man kan till exempel åberopa 36 § avtalslagen eller också kan man väcka en marknadsrättslig talan enligt lagen om avtalsvillkor mellan näringsidkare.

Båda de här lagkomplexen handlar om att skydda den som har behov och befinner sig i en underlägsen ställning. Det ger alltså möjligheter att jämka avtalsvillkor, till exempel om betalningstider, utifrån ett skälighetsperspektiv. Det är väl förankrade regler som har funnits länge i svensk rätt.

Frågan måste därför ställas till Börje Vestlund och Socialdemokraterna när de nu försöker väcka den här frågan: Vad vill ni konkret? Vilket besked efterlyser Börje Vestlund från näringsministern? Handlar det om att upphäva avtalsfriheten när det gäller betalningsvillkor så att staten ska reglera hur lång betalningstid man ska få ha? Är det budskapet här i kväll?

Det kan ju vara så att den svagare parten ber om en längre betalningstid för att över huvud taget ha möjlighet att köpa en viss produkt. Ska man då inte få sälja till det företag som begär en längre betalningstid? Är det inte upp till säljaren att avgöra om han vill göra den här affären eller inte givet omständigheterna? Det är en fråga som man kan ställa sig. Varför ska man då inte få situationsanpassa avtalsvillkoren på det sätt som avtalsfrihetens princip innebär?

Sedan kan man ställa sig den andra frågan: Varför är det bara just detta område som ska regleras om nu Börje Vestlund förespråkar en inskränkning i avtalsfriheten här?

Det är tufft att förhandla med stora företag om en mängd olika avtalsvillkor, inte minst priset. Man hör ofta hur leverantörer exempelvis till Ica har problem med att få rejält betalt för sina livsmedel. Vill Börje Vestlund då gå in och reglera också priser? Det kan man fundera på. I så fall kan vi se fram emot en reglering på en mängd olika områden, och det tror jag ändå är ett synsätt som är främmande för vårt näringsliv och för vår syn på avtalsfriheten.

Jag tycker därför att Börje Vestlund är svaret skyldig på ett antal frågor här vad han egentligen är ute efter, utöver att framställa sig som småföretagens bästa vän förstås.

Anf. 98 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! När Börje Vestlund ställer frågor till mig om betalningar har jag ändå förstått att det handlar om hur vi ska förbättra likviditeten och möjligheterna för svenska småföretag att överleva. När jag då har vägt olika frågeställningar och olika åtgärder mot varandra har jag valt att beskriva alla de åtgärder som regeringen vidtar för att underlätta när det gäller likviditeten. Det var min ambition åtminstone med svaret även om det inte uppskattades.

Utifrån de diskussioner som jag har med en del av företagen, inte minst inom fordonsindustrin, tror jag att en del av dessa lite större företag har insett att det inte är så himla bra att skjuta på dessa betalningar för länge eftersom de då kan få problem med sina egna underleverantörer.

Den 14 juni 2006 tillsatte den förra regeringen en utredare som skulle se över betalningstiderna. Utredaren kom fram med en del fakta som jag tror är viktiga att ha i denna diskussion. Man säger till exempel att den avtalade betalningstiden i genomsnitt är 27 dagar. De dominerande avtalade betalningstiderna i Sverige är 30–31 dagar. Enligt de uppskattningar som utredningen gör är det bara runt 7 procent av de utgående fakturorna i medelstora och stora företag där den avtalade betalningstiden överstiger

31 dagar, och 4 procent överstiger 60 dagar. Den stora majoriteten ligger alltså under 30 dagar. Däremot kan man se att betalningstiderna tenderar att bli lite längre när det gäller större företag. Men det är också ganska rimligt att det är på det sättet.

Det som är viktigt att säga i sakfrågan är precis det som Andreas Norlén säger, nämligen att det inte bara är en sida om man skulle ändra denna lagstiftning. Vi har en lag om avtalsfrihet. Om man skulle ändra detta blir det inskränkningar i friheten att ingå avtal. Jag tycker att Andreas Norlén beskrev detta på ett ännu djupare och mer långtgående sätt på grund av att han har särskilda kunskaper i detta.

Men jag tycker att det är viktigt att säga att om man ska ändra i detta måste man ta ställning till just detta. Ska vi ha avtalsfrihet eller inte? Denna utredning har ställt sig frågande till om man skulle ändra denna avtalsfrihet. Det är också därför som regeringen vidtar dessa andra åtgärder. Detta kräver nämligen åtgärder som får oönskade effekter på andra områden. Då tror jag att det är viktigt att se att de åtgärder som vi vidtar förbättrar företagens likviditet och villkor så att de kan klara sig framöver. Sedan får vi se till att våra myndigheter och andra är ansvarsfulla i sitt förhållande till dessa små företag. Det tror jag är en viktig del i detta.

Anf. 99 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Nej, det är väl inte ambitionen hos Socialdemokraterna. Socialdemokraterna vill naturligtvis ha en politik som passar alla människor. Även företagare ska naturligtvis gilla vår politik. Men det kanske inte är där som vi fiskar det stora antalet röster.

Men vi kan notera, om vi ska föra den typen av argumentation i denna kammare vid denna tidpunkt, att fler och fler företagare uttrycker sitt klara missnöje med den här regeringen. Det kan vi vara fullständigt klara över. Man behöver inte gå längre än att läsa hemsidorna hos företagens egna organisationer.

Jag har också läst utredningen, Maud Olofsson, där det framgår att genomsnittet är 27 dagar. Men det mesta som faktureras ligger på förhållandevis låga belopp där betalningstiden oftast är tio dagar just av den anledningen att leverantören mer eller mindre sätter upp villkoren utan att reflektera särskilt över det.

Det som är problemet är framför allt våra stora namnkunniga företag. Det är där som vi har problemen och där vi också kan göra påpekanden.

Jag är medveten om, precis som ministern säger, att det är ett ställningstagande i fråga om avtalsfriheten. Avtalsfriheten är viktig. Hela vår lagstiftning, hela processen och även den här regeringens uppfattning har gått ut på att vi i dessa fall ska skydda den svagare parten så att den inte hamnar illa till i dessa sammanhang. Jag tycker att det är en situation som uppstår för de små företagen när det gäller dessa stora ofta namnkunniga företag. Inte minst, näringsministern, handlar det om våra myndigheter som mer och mer utnyttjar denna möjlighet som avtalslagstiftningen innebär, att man förhandlar sig fram till mycket längre betalningstider. Det vore väl en smal sak för statsrådet att åtgärda på ett relativt enkelt sätt, särskilt som ett av de största områdena där man upphandlar mycket är just inom Näringsdepartementet.

Jag får ändå inte svar på frågorna. Sedan kan jag säga att det inte är så att jag inte är nöjd med svaret. Det mesta av detta är naturligtvis viktiga åtgärder. Men det är inte svar på de frågor som jag ställde. Det är en undanflykt från näringsministern att i stället för att svara på mina frågor säga att hon valde att svara på hur man skulle kunna lösa detta på andra sätt. Jag tycker att det är en konstig argumentation från statsrådet.

Jag vill återigen ställa frågan. Om vi nu bortser från lagstiftningsfrågan, den får vi återkomma till på annat sätt, vill jag fråga: Är statsrådet beredd att se över reglerna för hur långa betalningstiderna är hos våra svenska myndigheter?

Anf. 100 ANDREAS NORLÉN (m):

Fru talman! Jag noterade att inte heller Börje Vestlund var så duktig på att svara på frågor, om han nu tycker att det finns andra debattörer som inte gör det.

Jag ställde en ganska enkel fråga: Vad är det konkret som Börje Vestlund vill? Vad är det för reglering som han efterlyser från regeringen och riksdagens majoritet? Hur vill han ändra lagen om avtalsvillkor mellan näringsidkare? Hur vill han ändra avtalslagen? Hur vill han ändra räntelagen? Det är de tre lagar som framför allt är berörda i denna debatt. Det fick vi inget svar på. Vi fick inte heller svar på om det är bara på detta område som Socialdemokraterna vill inskränka avtalsfriheten eller om de vill ha en reglering också när det gäller andra vanliga avtalsvillkor, till exempel prisvillkoret, om han också vill reglera vilket pris som man ska komma fram till i en avtalsförhandling. Han svarade inte heller på vad det är för fel på den lagstiftning som redan finns och som skyddar den underlägsna parten i olika avtalsförhållanden.

Avtalsvillkorslagen mellan näringsidkare säger explicit att man ska ta särskild hänsyn till behovet av skydd för underlägsen part. I vilket avseende är den lagstiftningen för svag eller otillräcklig? 36 § i avtalslagen ger vida möjligheter att jämka avtalsvillkor som är oskäligen. I vilket avseende är den otillräcklig?

Börje Vestlund har en hel del att klargöra för oss innan det är möjligt att ge besked om hur vi ställer oss till de förslag som han framför. För att kunna ge ett konkret svar måste man också få en konkret fråga, och någon sådan har vi inte hört från Börje Vestlund än.

Anf. 101 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Börje Vestlund påstår att förtroendet för regeringen minskar. Men jag kan berätta att en undersökning i dag redovisats som glädjande nog visar att förtroendet för regeringen ökar. Företagarna har gjort undersökningen, så det gläder naturligtvis en näringsminister – dock kanske inte oppositionen.

Det jag vill säga är att det är otroligt lätt att beskriva problemen men mycket svårare att åtgärda dem. Det säger också den utredning som har tittat på detta. Man säger att den stora frågan är likviditetsfrågan. Därför försöker jag beskriva andra åtgärder just för att möta behovet av likviditet och därför tycker jag att det är en del av svaret på frågan.

Jag är tveksam till att ändra den här lagstiftningen och delar Andreas Norléns inställning. Först och främst är detta ett mycket komplicerat

lagstiftningsområde. Dessutom finns det tydliga inslag här för att skydda den svagare parten. Det ska vi vara aktsamma om. Vi bör också vara aktsamma om den lagstiftning som gör inskränkningar i friheten att ingå avtal eftersom detta är ett viktigt lagstiftningsområde.

Jag noterar att Börje Vestlund inte svarade på Andreas Norléns frågor. Det får vi väl tolka som att det handlar mer om att lyfta upp frågan på bordet och problematisera än om att ge konkreta svar.

Anf. 102 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag är här för att debattera med näringsministern och svarar gärna på frågor från näringsministern om de här problemen. Jag inser att det är komplicerade frågor där det gäller att göra avvägningar. Just därför ställer jag frågorna som jag gör. Det handlar inte om att omgående ändra lagstiftningen. Nej, det tror jag inte är så enkelt. Just därför frågar jag om våra svenska myndigheter och vad som skulle kunna göras, men jag är jättetacksam här.

Innan jag går vidare vill jag bara säga att jag inte tror att det hjälper småföretagare som har problem med likviditet och annat att det ska behövas en domstolsprövning för att få en faktura hanterad på ett bättre sätt än de 90 dagarna. Årligt talat tror jag inte att småföretagare har en sådan likviditet i sin kassa. Men det är möjligt att detta i ett slags allmän värld där nyliberala idéer får växa är det bästa sättet att hantera den här typen av frågor.

Nej, slutligen får jag väl konstatera att det inte finns något intresse hos regeringen för att lösa denna förhållandevis enkla fråga, utan det viktigaste för den här regeringen är att sänka skatter och att tala om att man har vidtagit en del åtgärder som i framtiden kanske kommer som Small Business Act. Vi vet inte riktigt när det där kommer och när det är färdigförhandlat.

När det gäller Almi Företagspartner och utlåningskapaciteten gick det mesta när man höjde där faktiskt åt till de stora företagen, inte till de små företagen. Vi kan konstatera att det på punkt efter punkt finns brister i det som regeringen säger i det är svaret. Jag har valt att inte kritisera svaret utan att försöka få svar på mina frågor. Det har jag inte fått. Som sagt: Jag svarar gärna på frågor, men då vill jag ha dem från näringsministern.

Anf. 103 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag tror att det nyss sagda ändå ska tolkas som att Börje Vestlund gärna ställer frågor men inte ger några svar. Det är fråga om en komplicerad lagstiftning. Jag tror inte att det är så lätt att landa i den slutsats som Börje Vestlund här gör sig till tolk för just eftersom det är en komplicerad sak att ändra den här lagstiftningen. Avtalsfriheten är en grundläggande del i vår lagstiftning, och den tycker jag att man ska värna.

Jag försöker säga att vi har gjort en massa saker för att förbättra likviditeten. Vi förstår de små företagens svåra villkor. Uppskjuten skatteinbetalning är ett sätt att förbättra likviditeten, och resurserna till Almi går visst till de små företagen.

Vi har höjt mikrostödet till nystartade företag för att de ska kunna få bättre villkor. Så sent som häromdagen pratade jag med en grupp invandrarföretagare som var överlyckliga över Almis ökade intresse också för gruppen utlandsfödda som startar företag. Man har ökat utlåningen med 60 procent bara till just gruppen invandrare.

3:12-reglerna, förändringarna när det gäller företagshypotek och alla de sakerna syftar till att förbättra likviditeten. En viktig sak att säga i den här debatten är, tycker jag, att vi ser de problem som man har, och vi försöker åtgärda problemen på alla möjliga sätt.

Myndigheterna ska självklart ta sitt ansvar visavi framför allt de små företagen – de stora företagen är en annan sak; de kan klara likviditeten – så där är Börje Vestlund och jag helt överens. I grunden tar vi steg för steg för att se hur vi kan hjälpa de riktigt små företagen som i dag har bekymmer när det gäller att ta sig igenom den nuvarande krisen.

Med de åtgärder som jag presenterar i interpellationssvaret men också för företagen i stort har vi i alla fall mött mycket av de önskemål och krav som har kommit från företagen. Om det behöver göras mer har vi en beredskap för att göra mer.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2008/09:364 om regelförenklingar

Anf. 104 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Börje Vestlund har frågat mig vad jag kommer att göra för att regelbördan för företagen ska minskas med 25 procent och om jag behöver byta strategi för att uppnå målet till år 2010.

Regeringens mål med regelförenklaringsarbetet är att skapa en märkbar positiv förändring i företagarens vardag. För att åstadkomma det, och för att få upp tempot i arbetet, beslutade regeringen när den tillträdde att företagens administrativa kostnader till följd av regelverken skulle minska med 25 procent under mandatperioden.

Genom att vara tydliga med vad vi vill uppnå har vi lyckats hejda den regelinfation som präglade den förra regeringens arbete med regelförenkling. Vi har satt siffror på vad vi vill uppnå, och vi redovisar i siffror vad vi uppnår. Börje Vestlund hänvisar till NNR:s regelindikator, och jag kan bara konstatera att för första gången sedan nämnden år 2000 började granska arbetet leder en majoritet av de nya regelförslagen till minskade eller oförändrade kostnader för företagen. Det skedde aldrig under den förra regeringen. Till skillnad från den socialdemokratiska regeringen har vi vågat sätta upp mål för vårt arbete. Vi kan se, eftersom vi mäter, att detta ger effekt.

I handlingsplanen för regelförenkling finns det 600 åtgärder. Över 170 av dem är genomförda. Före sommaren presenterar vi ännu en gång en ny handlingsplan där vi fyller på med fler och nya åtgärder. Vi redovisar också hur många ytterligare åtgärder vi har vidtagit sedan förra redovisningen till riksdagen. Vi visar resultat.

Jag ser därför ingen anledning att gå ifrån den strategi vi arbetar efter. Vi kommer att fortsätta att arbeta målmedvetet och strukturerat. Då kommer vi också att leverera resultat. Att förenkla vardagen för våra företagare, speciellt i dessa tider, är en mycket prioriterad fråga för den här regeringen.

Anf. 105 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret. Nu står Maud Olofsson och jag här igen och har vår årliga debatt om regelförenklingar. Det är trevligt att diskutera med näringsministern, i synnerhet när det gäller en fråga som både hon och jag är djupt engagerade i.

Tyvärr går det inte så bra för näringsministern i just den här frågan. Före valet var detta en väldigt viktig och en prioriterad fråga för Maud Olofsson. Sedan tillträdde hon som näringsminister. Därefter tar det två år att få den här organisationen på plats.

Hur snabbt denna organisation kan arbeta för att minska regelbördan i företagen kan vi bara sia om, för vi har inte sett något sådant resultat. När mätningen gjordes hade organisationen inte riktigt kommit på plats. Då är det lite svårt att veta vad som kommer att hända.

Man säger att det är första gången som regelbördan minskar eller har varit oförändrad. Snälla näringsministern, jag är ingen statistikexpert eller matematikanalytiker, men så här ser det siffermässigt ut: För 46 procent har kostnaderna för regelbördan ökat. För 36 procent har kostnaderna för regelbördan minskat. För 18 procent är det oförändrade kostnader efter de regelförslag som lagts fram.

Enligt mitt sätt att se detta är 46 procents ökning faktiskt mer än 36 procents minskning. I övrigt var det ju oförändrat. Visst har det gått lite grann framåt. Problemet är dock att ett antal regler i det här fallet, fru talman, borde ha minskat. Regelbördan ska ju minskas med 25 procent. Men i år har den inte minskat med en enda procent. Inte heller förra året eller året dessförinnan var det någon minskning. Man har skyltit på de personalliggare som infördes bland annat i hotell- och restaurangbranschen – jag borde vara väldigt påläst i just den frågan; jag beklagar.

Jag konstaterar att det genomfördes år 2006. Det innebär att det inte kan ha gett resultat år 2007 då regelbördan ökade med 63 procent. Kostnaden borde ha kommit år 2006, eftersom det infördes den 1 januari 2006. Det är ett konstigt resonemang, som det har varit många gånger i debatten.

Jag kan tycka att det visst är fasligt kul att så att säga knocka Maud Olofsson på hennes egen planhalva med detta resonemang. Det är jättekul. Men det jag är oroad för är småföretagens villkor. Hela tiden ökar regelbördan för företagen, inte minskar någonting. Jag ska erkänna att det här inte var vår bästa gren heller. Vi sade också att vi skulle minska med 25 procent, och vi klarade inte av det. Maud Olofsson har sagt 2006, 2007 och 2008 att den ska minska. Nu 2009 säger hon det igen, men ingen gång har regelbördan minskat. Det är det här som är bekymret, Maud Olofsson. Vi sätter upp mål, vi har planer och allt möjligt, men regelbördan minskar inte.

Flera saker har hänt. Man stiftar nya lagar. Fjärrvärmelagen är en lag som Maud Olofsson själv föreslog men som ökade regelbördan ganska

Anf. 106 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Socialdemokraterna hade också mål för sitt regelförenklingarbete. Ska jag tolka det positivt hade man väl tänkt att det skulle hända någonting. Det som vi har lärt oss av omvärlden är att det måste vara ett strukturerat arbete för att det ska fungera. Det tror jag är lärdomen av Simplexgrupp och annat och lärdomen från andra länder. Det tror jag att Börje Vestlund och jag är överens om.

Det första som är viktigt i det strukturerade arbetet är att ha tydliga mål. Det är väldigt viktigt. Det andra som är viktigt är att göra mätningar, och vi ökar nu mätningarna från 8 olika områden till 20 områden. Det är fler områden som mäts med det arbetssätt som vi har i förhållande till den gamla regeringen.

Vi har satt till en statssekreterargrupp som jobbar överdepartementalt för att åtgärda det regelkrångel som finns. Vi har tydliga samtal med myndigheterna. Man ska väl erkänna att det tar lite tid innan sådant här föds in hos myndigheterna och man börjar tänka ur ett småföretagarperspektiv.

Vi har samråd med näringslivet, som också är en viktig del för att få synpunkter och förslag till oss. Nu kräver vi också konsekvensutredningar när man inför regler, och det är något som inte heller fanns förut. När man gör en utredning eller lägger fram ett förslag måste man beskriva konsekvenserna för småföretagen.

Vi har också inrättat ett regelråd som leds av Stig von Bahr, som har påbörjat sitt arbete. Det är ytterligare en pusselbit för att få det att fungera långsiktigt. Det som har hänt är att de redan har skickat tillbaka en del förordningar till några verk som inte har gjort sin hemläxa.

Det systematiska arbetet, med oberoende personer som granskar vad vi gör, är viktigt.

Vi jobbar naturligtvis på EU-nivå, och under vårt ordförandeskap kommer regelförenklingarna att vara en viktig del, inte bara för Konkurskraftsrådet, som är mitt ansvarsområde, utan också för andra råds-konstellationer.

Jag har sagt till Börje Vestlund förut att ungefär hälften av de förändringar som görs är EU-relaterade. Ska vi lyckas med det här arbetet måste vi klara regelförenklingarbetet på EU-nivå, annars blir det en påfyllnad därifrån. Jag har diskuterat med min franska kollega i dag hur vi ska kunna göra det ännu mer effektivt och hur kommissionen ska kunna leverera snabbare.

Av 600 förslag är 170 redan genomförda. Den första riktiga mätning som Nutek gjorde var den som var i fjol vår, och det kommer en ny i vår. Jag tror inte att det kommer att vara revolutionerande saker som sker, men det viktiga är att vi steg för steg tar oss i rätt riktning och får en medvetenhet både på departement och ute i myndigheterna om att förenkla för företagen.

Några saker som vi har gjort är: förenklingar i miljöbalken, i plan- och bygglagen, i jämställdhetsplaner och lönekartläggning, förlängd redovisningsperiod för mervärdesskatt, modernisering av tullagstiftningen, översyn av semesterlagen för att få förenklingar, förenklingar när man

Svar på
interpellationer

ska tidsbegränsa anställningar, att man inte behöver anmäla lediga platser till Arbetsförmedlingen och förenklingar när det gäller uppgiftslämnande för företagen där flera myndigheter vidtar åtgärder och där Bolagsverket har fått ett samlat åtagande för att minska statistikuppgiftstagandet. Vi ser över alkohollagstiftningen. Vi är på väg att avskaffa revisionsplikten för små företag och förenkla redovisningsregler, och kontrollmärket för yrkestrafik är borttaget. Jag skulle kunna räkna upp ytterligare en mängd åtgärder. En del är ganska små åtgärder, en del lite större saker. Det är det systematiska arbetet som jag tror kommer att ge resultat på sikt, och det är det som är det viktiga.

Anf. 107 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Mycket av det Maud Olofsson nämnde här på slutet är åtgärder och utredningar som påbörjades av den förra majoriteten, till exempel förändringar i plan- och bygglagen, miljöbalken. Vi arbetade med dessa när det visade sig att det var extremt krångligt inte minst för företagen. Mervärdesskatten är en annan sådan sak som vi har varit överens om. Visst är det många saker som har hänt, det förnekar jag inte på något sätt.

Men hur ska man komma upp i det här? Det är praktiskt taget bara några månader kvar innan man måste ha nått målen. Ibland är det lätt att säga att man har hela mandatperioden på sig. Det låter jättemycket med en hel mandatperiod. Men nu börjar mandatperioden gå mot sitt slut, och man har inte hunnit så långt. Hittills har det inte varit ett enda år då nettot av regelbördan har varit positivt.

Jag håller med om att det är jätteviktigt att vi arbetar på EU-nivå. Därför blev jag extra ledsn i dag när vi fick den faktapromemoria som vi fick i näringsutskottet och som visar att det minst sagt går trögt i EU-systemet. Där borde vi gemensamt kunna göra betydligt mer. Där pratar vi inte om 600 åtgärder som föreslagits, och så har man genomfört 170 – så tror jag att näringsministern sade. Där är fråga om att man har föreslagit ett hundratal och har genomfört ett tjugotal. Det är naturligtvis beklagligt, och där måste vi förmodligen göra mycket mer.

Maud Olofsson menar att det inte var så bra med Simplexgrupper, vi måste ha ett mer strukturerat sätt, vi har mätningar, statssekreterargrupper och konsekvensutredningar. Men frågan måste ställas, Maud Olofsson, varför man för 2008 inte lyckats klara av att faktiskt nå någon liten ynka procent i nettominskning. Jag säger inte att man skulle ha klarat hela eller halva målet, men man måste åtminstone komma på rätt väg. I stället har bördan ökat.

Jag får väl försöka tro näringsministern när hon säger att det här ska gå bra med den här arbetsmetoden. Men en tanke slår mig: Det kanske är fel metod vi alla använt, det kanske är andra metoder vi måste fundera över på politisk nivå, där vi måste vara överens om vilka tag vi ska ha i dessa frågor. Såvitt jag förstår är hela riksdagen överens om att vi ska minska regelbördan för företagen med 25 procent.

Jag skulle slutligen vilja ställa frågan till näringsministern: Hur lång tid kommer det att ta innan vi faktiskt ska kunna få se den första mätningen med positiva resultat, där vi ser att nu minskar regelbördan, inte att det är en mindre ökning än i fjol utan faktiskt minskar? Näringsmi-

nistern måste hålla med om att det är lite ledsamt att behöva höra mig här varje år med samma argumentation i en fråga som var så stor och viktig för näringsministern, inte minst i valrörelsen.

Prot. 2008/09:90
24 mars

*Svar på
interpellationer*

Anf. 108 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag kan lugna Börje Vestlund; vi kommer att sitta kvar under kommande perioder också, så vi kommer att få fortsätta jobba med detta. Vi ska göra allt vad vi kan för att få ett förnyat förtroende.

Det är naturligtvis en tuff ambition. Det är jag den första att hålla med om. Men jag tror också att detta är viktigt. Om man ska lyckas i det här måste man ha en tuff ambition. Annars siktar man för lågt.

På EU-nivån är det jätteviktigt att vi driver på. Det gör vi också. Jag gör det som näringsminister, men det görs också i många andra sammanhang. Vi är ett antal länder som gemensamt trycker på kommissionen för att leverera så att vi får en minskning i regelbördan. När vi diskuterade Small Business Act i Konkurrenskraftsrådet var detta en av de viktiga delar som jag lyfte fram för att förbättra villkoren för Europas småföretagare. Också vårt ordförandeskap, där vi lyfter fram regelförenklingsarbetet, kommer att spela en viktig roll i detta.

För någon vecka sedan, när vi invigde Regelrådet, hade vi en konferens med erfarenhetsutbyte där representanter från Tyskland, Nederländerna och Storbritannien var här och beskrev sitt arbete. Man ska komma ihåg att Sverige är det tredje landet i Europa som inför ett regelråd. Det finns inte alls överallt. Även om man kan tycka att det går långsamt är det i någon mening så att vi är med och driver på ett regelförenklingsarbete på europeisk och svensk nivå.

Börje Vestlund säger att mycket av de delar som vi har genomfört var sådant som startades under den förra regeringen. En del var det, men en del av det här tycker ni ju inte ens är rätt! En hel del av de åtgärder som vi har genomfört är ni motståndare till. Nästa utveckling i min debatt med Börje Vestlund om regelförenklingsarbete är att han redovisar en lång lista på vad det är för regelförenklingsarbete ni ska göra. Det skulle vara intressant. Det är först när det blir konkret och tydligt som det är möjligt att jämföra de olika alternativ som finns. Det ska bli mycket spännande att se vad som kommer fram av detta.

Mätningarna sker på värdantenn, och de kommer från Nutek. Som jag sade har vi vidgat detta från att tidigare handla om 8 områden till 20 områden i dag. Det är klart att vi sätter ett ökat tryck också på oss själva att genomföra förändringar på fler områden än vad den tidigare regeringen gjorde. Det finns en del gamla regleringar som hänger kvar från den förra regeringen. Men vi försöker steg för steg att ta det här i rätt riktning.

Jag tror att många av de delar som gäller plan- och bygglag och annat är förändringar i företagets vardag. En annan viktig del som man har lyft fram är statistikuppgiftslämnandet, där Bolagsverket nu har ett uppdrag att gå igenom om alla myndigheter måste fråga om samma sak eller om de kan samordna sitt uppgiftsintag. Bolagsverket har gått in med stort engagemang för att underlätta på det sättet. Steg för steg kommer vi att nå ett bra resultat med det här systematiska arbetet.

Anf. 109 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag kan nämna en av de åtgärder som vi vidtog som var mer eller mindre revolutionerande för många företag. Det var de förenklingar vi gjorde när det gäller att göra deklarationen för småföretagare till skattemyndigheterna. Det var en sak som vi försökte förenkla så mycket som det över huvud taget gick.

Jag välkomnar det här med statistiken, för detta har varit en återkommande sak i debatten hela tiden. Det är jättebra att man har kommit en bit på vägen när det gäller det här.

Jag kan hålla med om att ni har gjort en del saker som har varit bra, och en del har vi varit emot. Men det finns också en väldig massa nytt regelkrångel som ni har infört. Vi ska inte föra någon debatt om hushållsnära tjänster nu. Men det är ett sådant exempel. Man kan tycka vad man vill om själva lagstiftningen, men detta är ett exempel på att man krånglar till regelbördan för just småföretag rätt så rejält. Det är ju inga stora företag som tillhandahåller hushållsnära tjänster.

Ett annat område är det här med intyg från föräldrar som är lediga för vård av sjukt barn. Jag tror inte att det var ett sätt att försöka krångla till det för företagen, utan man införde det av ett annat skäl. Ett stort antal fristående förskolor måste ägna sin tid åt det här i stället för att ägna sig åt sin kärnverksamhet.

Detta är två exempel, och jag skulle kunna ta fram ännu fler, där regeringen har bidragit till att öka regelkrånglet för företagen. Jag tycker att detta är beklagligt. Jag hade hoppats att vi kunde ha stått här i dag och sagt så här: Det går åtminstone åt rätt håll. Hur fort kommer processen att gå? Men jag får upprepa den debatt jag förde med Maud Olofsson förra året, och jag misstänker att jag får göra samma sak nästa år, fru talman.

Anf. 110 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Det är klart att Börje Vestlund inte tycker om hushållsnära tjänster och ROT-avdrag, eller HUS-tjänster som vi kallar det. Det har inte med regelkrånglet att göra, utan med själva reformen.

Det viktiga är att detta är en reform som är mycket uppskattad av landets småföretagare. Om privatpersoner ska få skattereduktion när de köper det här innebär det viss byråkrati – det medges. Men vi gör också förenklingar i detta. Framför allt blir det mycket lättare för kunder att köpa de här tjänsterna, och då ökar också omsättningen. Här ser vi en stor uppskattning.

Det finns en hel del myndigheter som har gjort bra saker. Man kan titta till exempel på Bolagsverket, som har effektiviserat sin hantering väldigt mycket med både personlig service och en snabb expediering av de åtgärder och funktioner man har. Jag tycker att det är väldigt roligt att se. Skatteverket har också gjort en hel del saker när det gäller tillgänglighet. Det är inte bara regelförändringar utan också effektiviseringar via nät och annat som är viktigt för dagens småföretagare. Jag tycker att det finns en hel del godbitar att ta tag i och redovisa från myndigheternas sida.

Men detta är ett långsiktigt pågående arbete. Jag tror att det är viktigt att ha höga ambitioner, att driva på arbetet, att ha ett strukturerat arbets-

sätt och att även ha en god vilja. Det är det som krävs om man ska nå ett resultat.

Om jag får hälsa Börje Vestlund något är det att nästa gång vi ses kanske han redovisar sin lista på regelförenklingsåtgärder. Då kan vi jämföra våra listor och se vad det är vi vill göra och inte göra. Men jag uppskattar att Börje Vestlund är engagerad i frågan, för vi behöver vara det både från regeringen och från oppositionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2008/09:90
24 mars

Svar på
interpellationer

8 § Svar på interpellation 2008/09:374 om bensinmackarna

Anf. 111 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Ann-Kristine Johansson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta med anledning av träffen med oljebolagen och andra berörda aktörer angående nedläggningarna av landsbygdens bensinmackar.

Den demografiska utveckling som vi i dag ser konsekvenserna av, med minskande befolkning i olika landsbygder, har pågått i många år under främst socialdemokratiska regeringar.

Regeringens roll inom den regionala tillväxtpolitiken är, förutom att ge de ekonomiska förutsättningarna, att genom strategiskt arbete skapa strukturer och kunskapsunderlag som ger regionala och lokala aktörer goda förutsättningar för sitt arbete inom till exempel tillgänglighet till kommersiell service.

Det dialogmöte med branschen samt andra viktiga aktörer som jag kallade till i april 2008 resulterade i en samsyn på behovet av en bättre kartläggning av situationen. Regeringen gav därför i juni Konsumentverket i uppdrag att göra en inventering av tillgängligheten till drivmedel.

Uppdraget till Konsumentverket – och resultatet av verkets undersökning – fick direkt betydelse för det beslut som regeringen fattade i december 2008 att avsätta ytterligare 50 miljoner till kommersiell service, varav 30 miljoner i första hand ska gå till drivmedelsområdet.

Detta möjliggör en kraftig förstärkning av insatser som syftar till att öka tillgängligheten till kommersiell service jämfört med tidigare år.

De län som i Konsumentverkets rapport uppgav sig ha de största problemen med drivmedelsförsörjningen får också, i relativa tal, en större del av de 30 miljonerna. Av dessa får Ann-Kristine Johanssons eget hemlän, Värmland, 1 360 000 kronor i ytterligare tillskott.

För att samordna olika insatser som görs för en ökad tillgänglighet till service i länen inför regeringen också regionala serviceprogram. Att arbeta i programform skapar förutsättningar för helhetssyn och samverkan mellan olika aktörer. Den regionala nivån har därför fått i uppdrag att ta fram och genomföra regionala serviceprogram under perioden 2009–2013.

För att hjälpa länen med ytterligare kunskapsunderlag till serviceprogrammen har länsstyrelserna i Värmland och Dalarna fått 3 miljoner kronor för att utreda, sprida kunskaper och hitta modeller för insatser inom det kommersiella serviceområdet med särskild inriktning på tillgänglighet till drivmedel.

Det verksamhetsbidrag på totalt 41 miljoner för åren 2008–2010 som regeringen har beslutat om till Riksorganisationen Hela Sverige ska leva, samt inte minst den strategi för att stärka utvecklingskraften på Sveriges landsbygder som regeringen presenterade för riksdagen den 17 mars är andra viktiga strategiska åtgärder som regeringen har vidtagit i denna fråga.

Det är viktigt att människor även i framtiden kan tanka sina bilar i glesbygden, och regeringen kommer fortsatt att noga följa utvecklingen på området.

Anf. 112 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Nu står vi här återigen, näringsministern, och debatterar drivmedelsproblemen på landsbygden. Det är väl ungefär ett år sedan vi stod här sist.

Jag noterar med intresse att ministern i svaret tar upp den minskade befolkningen på landsbygden och säger att det främst skedde under socialdemokratiskt styre. Menar ministern att det nu har stannat upp och vänt? Enligt Glesbygdsverkets senaste rapport fortsätter befolkningsminskningen i oförminskad takt under ert regeringsinnehav, Maud Olofsson.

Servicen på landsbygden är otroligt viktig. Problemet med den nuvarande regeringen är att ni låter både den kommersiella och den offentliga servicen successivt försvinna från landsbygden. Mackdöden rullar på i allt snabbare takt.

Jag har läst många inlägg i frågan, inte minst från Småkom, det vill säga De små kommunernas samverkan, som är väldigt kritiska till att staten låter den offentliga servicen försvinna från landsbygden och till att statens ansvar för servicen minskar. De understryker vikten av att ha kvar bensinmackarna, inte minst som sociala träffpunkter, minilanthandel, spelbutik och så vidare. I Glesbygdsverkets senaste rapport konstateras också att servicen fortsätter att minska och att mackdöden går allt fortare fram.

Vi lär återkomma till den nationella landsbygdsstrategin. Den är inte så värst mycket att yvas över. Efter två och ett halvt år lägger ni fram en skrivelse utan konkreta förslag på riksdagens bord. Det är en genomgång av vad som görs i dag.

Jag förväntar mig åtgärder av näringsministern nu när utredningar och förslag ligger på ert bord. Det handlar om allt från Högdahls utredning till förslagen från länsstyrelserna i Värmland och Dalarna när det gäller det vi debatterar i dag, det vill säga strukturomvandlingen inom drivmedelsförsörjningen.

Jag tycker att det är bra att ni ansluter er till vårt förslag från i höstas om att öka stödet till kommersiell service. Det är bra att vi är överens i den frågan. Det stödet är väldigt viktigt för den fortsatta utvecklingen i länet, och inte minst för att stötta de mackar som finns kvar på landsbygden.

I Värmland har länsbyggerådet tagit fram ett koncept, Bymacken. Det är en väldigt bra idé. Den kommer underifrån, alltså från kloka eldsjälar på den värmländska landsbygden.

Jag tycker att det är glädjande att ministern i slutet av svaret konstaterar att det är viktigt att folk även i framtiden kan tanka sina bilar på landsbygden utan att vara tvungna att åka långa sträckor. Där är vi helt överens, men jag saknar konkreta åtgärder i svaret.

Vi politiker har ett stort ansvar för frågan om service i olika former. Just nu debatterar vi drivmedelsförsörjningen. Vi ska ge möjligheter och förutsättningar, inte försvåra.

Jag återkommer till min fråga. Anser ministern att oljebolagen tar sitt samhällsansvar när mackarna läggs ned så snabbt just nu? Det finns ingen rim och reson i tempot. Lokalbefolkningen hinner inte reagera. Kommunen hinner inte samtala med bolagen. Plötsligt står man där utan sin mack. Därefter hotas också lanthandeln. Hur ser ministern på Småkoms förslag på ett nytt möte med oljebolagen och en diskussion om att stoppa nedläggningen nu för att kommuner, lokala utvecklingsgrupper, lanthandlare med flera ska få handlingsutrymme att skapa alternativ till den mackdöd som nu genomförs?

Anf. 113 GUNNAR SANDBERG (s):

Fru talman och näringsministern! Jag har växt upp i en liten by som heter Rötvikén. Den ligger i Sverige, i Krokoms kommun i Jämtlands län. Macken och affären är samma plats i dag, och det är det enda serviceställe som finns kvar. Man kan dock säga att framtiden är lite oviss.

Det är många norrlänningar som har flyttat till Stockholm. När de tidigare var på väg hem över semester, påsk eller jul funderade de inte på att de kanske skulle stanna och tanka, utan de fortsatte. Det kommer en mack lite längre fram, tänkte de. I dag är det helt annorlunda. Jag personligen brukar stanna och fylla på tanken när det är strax under halv tank.

Mackdöden breder ut sig över Sverige. I flera tidningar kan vi läsa om rebellerna som utmanar bensinjättarna. När mackarna säljer för lite volym och ger för lite vinst ska macken bort till varje pris. Det är pengarna som styr.

Jag har personligen pratat med tjugotalet mackägare hemma i Jämtland och ordnat möten med dessa för att försöka hitta möjligheter till alternativ distribution av drivmedel till mackarna. Alla ger samma beskrivning som jag har nämnt. Hoten mot servicen på landsbygden fortsätter att accelerera.

Att som regeringen överlåta till marknaden att lösa detta problem är oförnuftigt och oansvarigt. Avstånden till närmaste bensinmack, butik eller serviceställe ökar. När de lokala servicenaven utarmas försvinner även apoteks- och systembolagsutlämningen. Samtidigt försvinner också möjligheten att samordna offentlig och privat service. Detta slår undan förutsättningarna för hela glesbygden och försämrar människors livskvalitet. Den borgerliga regeringen står handlingsförlamad inför detta och pratar bara om marknadslösningar.

För oss som bor på landsbygden och i glesbygden och för besöksnäringen är det viktigt med en mack på orten. Det är en naturlig och social samlingsplats.

Det är dags för regeringen att agera nu. Jag ska ge näringsministern två förslag.

Det första är att ge investeringsstöd för att anpassa mackarna efter den situation som råder. Nedgrävda tankar eller container ovan jord kostar 75 000–80 000.

Det andra är att staten ska garantera distribution av drivmedel till mackarna. Det kan ske genom att vi inrättar ett distributionsstöd så att det skapas möjlighet att erhålla bränsletransporter även i glesbygd.

Vi socialdemokrater tar detta problem på allvar och anser att staten måste medverka, bland annat genom att tillföra nya ekonomiska resurser så att lokala lösningar stimuleras. Jag tycker att vi befinner oss i ett läge då det är dags att ställa frågan: Ska vi avbefolka glesbygden helt och räkna på alternativa kostnader när alla flyttar till storstadsområdena?

Anf. 114 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Vi står återigen här och debatterar landsbygden och landsbygdens problem. Det var ungefär ett år sedan vi hade de här frågorna uppe sist. Det har hänt några saker. Det har åtminstone kommit en skrivelse. Jag kan instämma i mycket av det som Ann-Kristine tar upp. Det bidde bara en liten tumme kvar. Det finns inte så många konkreta förslag i detta. Det är mest en uppräkningslista av sådant som redan har gjorts. Vi hade hoppats väldigt mycket på detta eftersom Landsbygdskommittén lade fram ett förslag där samtliga partier var eniga.

Dalarna och Värmland är län som har fått extra stöd för en översyn av bensinmackarna. Vi i Vänsterpartiet reagerar över att det kommer för sent. Det kommer när processen redan är i gång. Vi har också, liksom ministern, fått en skrivelse från Småkom där man har färska exempel från Dalarna där företrädare för oljebolagen säger upp leveranserna även när det finns kontrakt på flera års ytterligare leveranser. Jag tycker att det är väldigt allvarligt att man frånträder avtal och visar sig totalt ansvarslös.

Jag kommer ihåg den debatt som vi hade. Då sade ministern att Vänsterpartiet och Socialdemokraterna tyckte att man skulle bidra med skattebetalarnas pengar. Jag kan redan nu säga att vi inte alls är ute efter det, utan marknaden ska också vara med och ta sitt ansvar, och det ska också staten göra, för att bereda de här förutsättningarna.

Vad jag förstår av de uppgifter som jag har här har man på Näringsdepartementet fått en skrivelse från Småkom. Det har också kommit en skrivelse från min egen hemkommun Malung-Sälens kommun, och i den majoriteten ingår även Centerpartiet. Man är faktiskt lite ledsna där, för man hade förutsatt att man skulle få ett svar. Det här brevet skickades iväg den 1 februari 2009, och jag tycker att de har rätt att få ett svar på sina frågor där de till exempel tar upp initiativ till branschsamtal med bensinbolagen för att utarbeta ett regionalpolitiskt räddningspaket för möjligheten att ha kvar små mackar på landsbygden.

Du har möjlighet att svara dem via den här interpellationsdebatten och via mig. Jag tog också upp med ministern detta med att samtala med oljebolagen, och vad jag kan se finns det bara ett tillfälle då de här samtalen har tagits upp. Jag tror att det behövs ytterligare påtryckningar, och man kan också ställa frågan om det är tillräckligt att träffa branschen en gång med de underlag som finns i dag och det som händer i dag. Nedläggningarna går i en mycket raskare takt nu än för ett år sedan.

Anf. 115 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Mackdöden är någonting som vi har diskuterat här vid flera tillfällen under det senaste året. Även om vi debatterar det här upphör inte mackarna att försvinna runt om i vårt land. Det jag tycker är mest allvarligt med det svar som ministern har gett är inte minst det som är med i inledningen. Vi vet att befolkningen minskar på landsbygden, och då påpekar ministern särskilt att den har gjort det under många år och främst under socialdemokratiska regeringar. Det är ju inte svar på hur vi nu ska kunna hindra den mackdöd som vi ser går över landet. Det är väl ändå näringsministern som har regeringsmakten och innehavet nu!

Det är därför vi ställer de här frågorna om hur vi på något sätt ska kunna bromsa den utveckling vi ser utifrån att hela Sverige ska leva men också utifrån att man i hela Sverige ska ha möjlighet att tanka sin bil eller kanske sin båt.

Det här handlar inte bara om landsbygden och glesbygden, utan det handlar också om skärgården. Hur kommer det att bli för dem som bor i Tjust i Västerviks skärgård? Stockholms skärgård är ett annat exempel. Kommer det att finnas möjlighet för turisterna och de som finns allra längst ut i skärgården att tanka sin båt i sommar?

Det kan nästan kännas på gränsen till skrattretande när ministern säger i sitt svar att ett verktyg att jobba med är regionala serviceprogram. Det kan jag ställa upp på, och jag tror att det kan vara bra att utarbeta sådana i varje kommun, i varje län, i varje region och också över eventuella kommun- och länsgränser. Men vi kan ju inte vänta till 2013! Då har vi väl inte så många mackar kvar, för det här regionala serviceprogrammet handlar ju om perioden 2009–2013. Återigen hastar det på för att vi ska kunna bromsa detta något.

Vi upplever att ministern inte pekar med hela handen när det gäller att vi behöver ha en service i hela landet. Det är att man tittar på det som helhetssynen handlar om, anser vi från Socialdemokraterna i alla fall.

Man kan inte låta bli att fråga: Anser ministern att det finns ett samhällsansvar för att vi ska ha service på landsbygden i form av mackar? Och kan man då hitta olika lösningar för att stimulera detta så att de inte försvinner totalt?

Det är precis som Ann-Kristine Johansson sade här tidigare i debatten att det går lavinartat fort. Från det att man får ett besked om att macken ska försvinna går det max tre veckor innan den är borta. Kommunen har inte en chans, och det är därför det är så viktigt att ministern på olika sätt går in och tar ett samhällsansvar när det gäller att bromsa detta något så att det inte bara får vara marknadsekonomi som styr så som det faktiskt är nu.

Anf. 116 ROLAND BÄCKMAN (s):

Fru talman! Näringsministern! För glesbygden i Norrlands inland finns det många stora utmaningar att hantera. Olika former av samhällservice måste tillhandahållas på ett acceptabelt sätt. Kommunerna men självklart också regeringen måste skapa förutsättningar för att glesbygd och landsbygd ska kunna överleva. Med regeringens frysta statsbidrag och noll kronor i extra anslag under pågående kris minskar naturligtvis kommunernas möjligheter att tillgodose medborgarnas behov på mindre orter.

Tillgången på drivmedel är en ytterst viktig förutsättning för de små orternas överlevnad. För att ta ett exempel ur verkligheten kan jag berätta lite om förutsättningarna i norra Gävleborg och min hemkommun.

En resa tur och retur mellan centralorten och den ort som ligger längst ifrån centralorten innebär en körsträcka på ca 20 mil. Det innebär att det går åt en tredjedels tank för att fylla på drivmedel om det inte skapas förutsättningar så att bensinmacken i byn kan överleva.

Fru talman! Näringsministern har tidigare uttryckt att oljebolagen måste ta sitt samhällsansvar. Men när nu bensinmackarna runt om i Sverige läggs ned funderar säkert många människor på hur det gick med ministerns löfte. Kan det vara så att det är Maud Olofssons regering som måste ta ett samhällsansvar när det gäller bensinmackarnas överlevnad i Norrlands inland?

Jag vill gärna höra näringsministern klarlägga vem som egentligen ska ta samhällsansvaret. Är det oljebolagen eller är det regeringen?

Om näringsministern menar allvar med att hela Sverige ska leva och att det ska skapas förutsättningar för näringslivet och för att alla medborgare – även de som bor i Norrland – ska ha tillgång till en fungerande infrastruktur, ja, då är det hög tid för regeringen att se över hur de senaste årens utarmning av glesbygden ska stoppas och hur till exempel tillgången på drivmedel ska kunna säkras.

För min del är jag helt säker på att det inte är tillräckligt att regeringen noga följer utvecklingen när det gäller tillgången på bensinmackar i glesbygd som näringsminister Maud Olofsson anger i sitt interpellations-svar. Det räcker inte heller med att göra en inventering över tillgängligheten när det gäller drivmedel.

Jag är nästan säker på att näringsministerns partikamrater i Norrland delar min oro för hur tillgången på drivmedel ska kunna säkras.

Fru talman! Nu krävs det handlingskraft och handling av näringsministern.

Anf. 117 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag måste ändå säga att jag blir djupt glad över att Socialdemokraterna – och Vänsterpartiet också – äntligen ägnar landsbygden några tankar, för det var det som saknades under er regeringstid. Det är därför befolkningsutvecklingen har gått så långt som den har gått. Det har ju inte förändrats under de två senaste åren. Det är klart att det är svårt att vända den trend som har varit under så lång tid när ni har haft makten.

Vi måste hitta nya lösningar för servicen på landsbygden. Det är också därför som vi har tillfört 50 miljoner kronor för att stärka just det. Om jag minns rätt har väl Socialdemokraterna åtminstone lovat 20 miljoner kronor till detta, så då ligger ju vi högre i anslag för att göra saker och ting.

Då säger man att man saknar konkreta åtgärder. Ja, men om man anslår 50 miljoner till de här delarna är det i alla fall en bra start för att möta detta. När det gäller stödet till kommersiell service är det en fördubbling av det stöd som finns sedan tidigare.

De regionala serviceprogrammen som vi avkräver regionerna startar nu. Att vi talar om perioden fram till 2013 beror på att det här är ett på-

gående arbete som man måste hålla på med och inte tro att det är under ett år som detta ska ske.

Vi har också ett arbete som Lars Högdahl leder och som handlar om samordnad samhällsservice. Där ska vi anslå pengar för att kunna jobba med bra och konkreta lösningar. Det tror jag är helt nödvändigt om vi ska kunna möta den utmaning som vi står inför när det gäller servicefrågorna.

Tar oljebolagen sitt samhällsansvar? Mitt svar är nej. Men det som överraskar mig – det gjorde det i förra debatten också – är att jag inte hör någon kritik från er gentemot oljebolagen. Det är väldigt lite av den kritiken som finns. Det är regeringen som ni riktar er kritik emot. Det får ni gärna göra, men det skulle vara klädsamt om ni också riktade något uns av kritiken mot oljebolagen.

Jag noterar att det finns flera skäl till att man lägger ned. Det är strukturrationalisering – det har också med konkurrensfrågor att göra – som gör att man drar från landsbygden, och det tycker jag att man ska säga till de här oljebolagen som inte tar ansvaret.

Ska vi då överlåta detta till marknaden? Ja, vi har ju haft ett privat ägande av bränsleförsörjningen, och jag ser faktiskt inga skäl till att vi ska starta ett statligt oljebolag. Däremot kan vi stimulera privata entreprenörer att investera. Det är därför stödet till kommersiell service och investeringsstödet finns, för att lyfta fram olika lösningar.

Jag vill hålla med om att det finns kloka eldsjälarna på landsbygden i Värmland. Det finns det på många ställen i vårt land. Det finns också rätt många goda exempel på det som växer fram nu, och därför förstärker vi också stödet när det gäller detta.

Det vi gör när vi presenterar landsbygdsstrategin är att vi redovisar de åtgärder vi har gjort för att stärka landsbygden. Jag har varit på så många landsbygdsriksdagar, byakongresser och möten där man har gjort önskelistor om vad regeringen borde göra. Och den förra regeringen stod på varenda landsbygdskongress och talade om att nu skulle det minsann hända saker. Det hände ingenting.

Det vi gör är att leverera utifrån de önskemål som har funnits, alltifrån pengar till enskilda vägar till fler poliser, sänkta arbetsgivaravgifter, ökade resurser till landsbygdsprogrammet, satsningar på energi- och klimatåtgärder, satsningar på samordnad service, turistsatsningar, matlandet Sverige. Det är en lång rad åtgärder! Läs lite noggrannare så kanske ni ser att vi gör en massa justeringar, fattar en massa beslut och tillför en massa resurser just för att vi vill att landsbygden ska utvecklas.

Jag tror att de som har varit på alla de här mötena är uttrötta på politiker som säger: Det är jättebra om ni tar fram nya förslag! Nu ska vi lyssna på er!

Men sedan levererar politikerna aldrig någonsin.

Jag har bestämt mig för att det jag ska göra i det här sammanhanget är att leverera, och det har jag också gjort i landsbygdsprogrammet.

Anf. 118 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s):

Fru talman! "Leverera", säger näringsministern. Men det är ju synd att säga att den nationella strategin för landsbygden är att leverera. Det är en uppräkningslista av allt som sker på både landsnivå, regional och lokal nivå och det som regeringen har gjort förut. Inte minst lyfter man upp lands-

bygdsprogrammet, som den förra socialdemokratiska regeringen tog fram och som innehåller mycket pengar för att man ska kunna utveckla landsbygden.

Maud Olofsson säger också att det är intressant att Socialdemokraterna äntligen ägnar landsbygden uppmärksamhet. Maud Olofsson, jag har ägnat landsbygden uppmärksamhet under alla mina år. 15 år har jag suttit i riksdagen. Jag har hållit på med de här frågorna under alla år. Jag har diskuterat och debatterat landsbygdens problematik och möjligheter under alla år.

När det gäller kommersiell service är det bra att ni går på vårt förslag sedan i höstas att utöka stödet till kommersiell service. Det är väldigt bra. Det ger ett lyft för den kommersiella servicen på landsbygden.

Nej, jag tycker inte att oljebolagen tar sitt samhällsansvar, och där, Maud Olofsson, kan vi vara överens, och vi kan driva detta tillsammans och säga att oljebolagen också måste ta sitt samhällsansvar. Det ska jag lova att jag ska göra från min sida!

Det finns många kloka eldsjälur överallt. I Värmland har man tagit fram Bymacken; på andra ställen finns det andra lösningar.

Men det kommer förslag och tankar runt om i landet. Lena Olsson tog upp Malung-Sälens kommun, där man skrev ett brev till Maud Olofsson och också väntar sig ett svar. Man ber att Maud Olofsson tar en diskussion med oljebolagen där man ber dem att stanna upp nu. Vänta! Lagg inte ned mackarna! Låt oss ta en diskussion och se vilka alternativ som finns!

Man vill att man stoppar det nu. Det handlar om jobb på landsbygden, som man skriver i det där brevet. Det handlar om både småföretagare och arbetstillfällen som vi måste värna om på landsbygden, och det handlar om den kommersiella servicen, där macken har ett stort ansvar.

Man konstaterar också från länsstyrelsen när det gäller det uppdrag som Maud Olofsson gav till både Värmlands och Dalarnas länsstyrelser att det finns främst tre problem: strukturomvandlingen, som går fortare och fortare, pumplagen och saneringsproblematiken.

Det största problemet är strukturrationaliseringen i branschen, men även saneringsproblematiken är stor, inte minst för att det försvårar ägarbyte av befintliga mackar. Vem vågar ta över en sådan rörelse och sitta med ett framtida saneringsansvar som kan kosta flera miljoner?

Pumplagen hade vi en debatt om för ett år sedan. Jag tror att vi är överens om att det inte är något stort problem egentligen för de små mackarna. Nej, det största enskilda hotet är snabbheten i nedläggningen och saneringsansvaret, som måste lösas. Här krävs ett helhetsgrepp, och det snabbt. Det finns flera kloka förslag, till exempel översyn av förordningen om kommersiell service. Jag skulle önska att Maud Olofsson kunde svara på om det är på gång en översyn av det, men också ta fram alternativ till att testa olika lösningar.

Men det viktigaste är att nedläggningen stoppas nu, så folk hinner agera och genomför till exempel det här med Bymacken på fler ställen. Det kan bli ett framgångskoncept, bara man får stöttning, möjlighet och tid att genomföra det.

Jag vill fråga hur ministern ser på det här, på, ånyo, ett samtal med branschen om att stoppa nedläggningen ett tag och på att se till att genomföra de förslag som finns.

Anf. 119 GUNNAR SANDBERG (s):

Fru talman! Jodå, näringsministern, vi tar alla tillfällen att kontakta bensinbolagen. Jag personligen ringde Preems regionsansvarige för Jämtland för några veckor sedan, för det är den macken som ska läggas ned inom kort. När kan de inte lova, men de fick något år på sig nu. Han ska besöka Häggenås, där jag bor nu. Men det är den macken som står på tur att läggas ned.

Näringsministern! Jag vill att staten ska se en satsning med stöd för lokala lösningar gällande ett väl fungerande nät av bensinmackar som en investering, en investering för att hela Sverige ska leva och en investering i en bransch på tillväxt, nämligen besöksnäringen. Med ett rätt utformat stöd innebär det att många människor får behålla sina mackar, livsmedelsbutiker och serviceställen. En fungerande kommersiell service är ett verktyg för turistnäringen samtidigt som turism-, jakt- och fiskesäsonger är avgörande för att butiker och mackar ska klara sin verksamhet. Servicenäringen och besöksnäringen är inte minst på landsbygd och i glesbygd helt beroende av varandra.

I dessa kristider talas det om stöd av olika slag och gigantiska belopp. I den under år utdragna krisen med koppling till lands- och glesbygdens utveckling står den borgerliga alliansregeringen inklusive Centern totalt tomhänt och handlingsförlamad. Det är dags, näringsministern, att visa engagemang för människor på landsbygden och i glesbygden och ge dessa initiativkraftiga, uthålliga och kreativa lands- och glesbygdabor en ärlig chans.

Behov av investeringar i infrastruktur är inte enbart kopplade till storstadsområdena. Behov av investeringar finns även på landsbygden och i glesbygden. I detta sammanhang är behoven mätt i ekonomiska resurser oerhört små, och uppväxlingen på insatta resurser är omfattande. Vi erhåller ofantligt mycket effekt för varje investerad krona. Näringsministern får inte se stödet till mackarna bara som försäljning av bensin, utan det ska ses som en investering i infrastruktur för utveckling av den småskaliga turismen. Med tanke på var näringsminister Maud Olofsson kommer ifrån borde ministern ha sett det här i sitt tidigare yrkesliv och sin tidigare vardag.

Anf. 120 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Jag önskar fortfarande få svar på frågan hur många samtal Maud Olofsson haft med oljebolagen för att försöka trycka på dem. Visst, vi är mycket kritiska till oljebolagen som inte tar sitt ansvar. Jag tror att det är allmänt känt bland Sveriges väljare att vi i Vänsterpartiet inte har lika höga tankar om marknaden som den nuvarande regeringen.

Det är viktigt med den service som finns på landsbygden, alltså den som finns kvar. Det är bra att man fått ökat stöd till den kommersiella servicen – observera att jag sade att någonting var bra. När man tittar i skrivelsen kan man däremot bli lätt upprörd. Där står nämligen att utbudet av arbetskraft kommer att minska i många landsbygdsområden samtidigt som efterfrågan på offentlig service ökar på grund av en åldrande befolkning och att regeringen avser att bland annat utreda behovet av åtgärder mot en väntad framtida arbetskraftsbrist i dessa områden.

Även landsbygdens kommuner lider av att de nu står inför stora varsel. De har dessutom stora pensionsavgångar. Samtidigt säger regeringen absolut nej till ökade anslag till kommunerna. Jag sade när vi tidigare diskuterade detta att det inte är kortsiktiga lösningar landsbygden behöver. Landsbygden behöver långsiktiga lösningar för att kunna klara sig i framtiden.

Jag tror att vi och Socialdemokraterna har ganska bred samsyn om hur vi ska lösa landsbygdsfrågorna.

Anf. 121 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Äntligen bryr sig Socialdemokraterna om landsbygden, sade näringsministern. Jag tycker att det är lite av rappakalja att ministern uttrycker sig på det sättet. Vi har alltid brytt oss om landsbygden. Under de elva år jag varit i riksdagen har jag varit med om att driva dessa frågor och också varit med och fattat beslut om olika saker som hjälpt till att stimulera servicen på landsbygden. Det är lite grann det vi nu efterlyser.

Jag vill också passa på att påpeka, när Maud Olofsson säger att de har ett högre anslag än vi i budgeten, att det förvisso inte är sant. Vi har samma summa i vår budget som regeringen har i sin. Det är viktigt att klargöra det.

När det gäller bensinmackarna på landsbygden handlar det faktiskt också om företagare, och ministern är ju angelägen om företagandet och att vi ska få fler företag. Den lavinartade mackdöd vi nu ser – man räknar med att cirka tusen mackar försvinner i landet – slår oerhört hårt mot många småföretagare. Det om något borde väl få ministern att vara mer intresserad av hur vi från riksdagen tillsammans med regeringen skulle kunna ta ett samhällsansvar just för att hitta olika stimulanser så att minskningen av mackar med denna lavinartade hastighet avtar. Det är det vi efterfrågar.

Ministern pratar om nya lösningar, men hon har inte presenterat ett enda förslag till hur man skulle kunna lösa detta konkreta problem. Det är det vi efterlyser. Bensinhandlarna har olika förslag, men det är inget som ministern lyssnar på.

Anf. 122 ROLAND BÄCKMAN (s):

Fru talman! Bensinmackarna försvinner i rask takt. Regeringen är ansvarig. Näringsministern lämnar dock inga tydliga svar på hur regeringen avser att ta sitt ansvar för Norrlands inland.

Många äldre bor i våra glesbygder och avstånden är långa till allt man behöver. Tillgången på drivmedel är en absolut förutsättning för att man ska kunna åka och handla, göra läkarbesök, besöka släkt och vänner och så vidare.

För människor som är bosatta i Norrland, och som trots regeringens politik fortfarande har ett arbete, är det ofta fråga om långa pendlingsresor dagligen. Skolskjutsarna, lantbrevbäringen, besöksnäringen och hemtjänsten är också beroende av tillgången på bensinmackar och drivmedel för att kunna fungera i den delen av Sverige. Regeringen gör nu en inventering och följer upp lite grann, enligt ministern. Jag skulle varmt rekommendera ministern att göra ett besök i en inlandskommun. Jag tror

att det skulle öka förståelsen för vilka förutsättningar som råder i Norrland.

Vilka snabba åtgärder kommer regeringen att vidta när det gäller att säkra tillgången på drivmedel i glesbygden? Nu är det nämligen bråttom, ministern.

Prot. 2008/09:90
24 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 123 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Anledningen till att jag säger att Socialdemokraterna inte brytt sig om landsbygdsfrågorna tidigare är att jag läst deras partiprogram och lyssnat och sett vad de gjort. Att det sedan finns enskilda riksdagsledamöter som varit engagerade håller jag med om. Det har dock inte visat sig i politiken.

När det gäller vårt landsbygdsprogram säger Ann-Kristine att det är en uppräkningslista av allt som sker. Ja, det är meningen. Vi vill inte skriva fler pamfletter som bara beskriver hur bra landsbygden är. Vi vill leverera, och vi levererar också vad gäller en lång rad åtgärder. Det handlar om konkreta åtgärder som människor på byakongresser och annat kommit fram med. Det genomför vi nu, och jag tycker att det är hederligt att vi politiker också levererar någon gång och inte bara låter människor komma med förslag. Det kan man fort bli trött på.

Roland Bäckman säger att bensinmackarna försvinner och regeringen är ansvarig. Det visar väl vilken syn ni har på oljebolagen, Roland Bäckman. Ni tycker att regeringen är ansvarig för att oljebolagen lägger ned bensinmackarna. Jag tycker inte det. Jag tycker att det är bensinbolagen och oljebolagen som bär det ansvaret. Sedan kan vi behöva vidta åtgärder för att möta nedläggningen. Det är dock oerhört anmärkningsvärt att man säger att det är regeringen som bär ansvaret och inte oljebolagen.

När det gäller diskussioner med oljebolagen vill jag säga att vi naturligtvis för en fortsatt diskussion med dem. Bara för att jag nämnt olika möten är det inte så att vi slutfört diskussionerna. Men jag kan inte påstå att intresset är jättestort för att göra det.

Vad blir då vår motstrategi? Jo, att tillföra resurser så att vi kan bygga upp alternativ, annars står vi helt utan. Som jag sade växer det fram ett antal alternativ i Värmland, Dalarna, Jämtland och på andra håll, och de är goda exempel. Vi behöver alltså hitta smarta lösningar som inte är lika kostnadsdrivande som de tidigare.

Saneringsproblematiken har nämnts som ett exempel på problem. Det är ett problem som Socialdemokraterna skapade. Det är den lagstiftning som nu finns. Det är ett problem, jag medger det, och vi håller på att titta på det. Därför kan vi behöva nya tekniska lösningar där oljebolagen får ta sitt saneringsansvar medan man bygger upp ovanjordlösningar och annat med hjälp av de pengar vi har.

När det gäller regelverket för kommersiell service kan jag konstatera att det finns möjligheter att få investeringsstöd upp till 85 procent. Det finns en hel del små ställen och byar där man inte har så stort underlag, och då behöver man hjälp med detta. Därför finns den möjligheten, och det är också därför vi tillfört mer resurser. Om Socialdemokraterna inte har mer resurser än regeringen undrar jag vad de kan lova att göra som inte regeringen gör. I slutändan handlar det om att ha pengar till att göra den typen av investeringar.

Nu har ni möjlighet till ytterligare ett inlägg, och då skulle det vara mycket intressant att få höra vilka åtgärder ni tänker er, eftersom ni inte har mer pengar än vad regeringen har.

Vad gäller service på landsbygden tror jag att vi är överens om att nya lösningar och mer samordnad service är det som måste till, och då måste alla parter ta sitt ansvar – det privata, det offentliga, kommunerna, staten. Vi måste alla hjälpas åt för att få till stånd den typen av lösningar. Det är därför jag nämner Lars Högdahls arbete med allt detta. Det är naturligtvis en bra grund, liksom vår dialog med myndigheterna. Man måste ta det ansvaret.

Sedan kommer servicen inte att se likadan ut som den alltid har gjort tidigare. Jag hade postkontor förut. Nu har jag post i butik, och servicen är bättre än då jag hade postkontor. Det är på det sättet vi måste se hur vi kan hitta nya lösningar som långsiktigt säkrar servicen på landsbygden.

Anf. 124 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag måste börja med den nationella landsbygdsstrategin, som läggs fram och som vi har med här.

Ni pratar om att ni gör konkreta saker och har konkreta förslag. Men varför finns det inte en proposition? Varför finns det inte förslag som vi i riksdagen kan ta ställning till för att fatta beslut om saker och ting i stället för en uppräkningslista av saker som redan görs? Det är det vi förväntar oss här i riksdagen. Jag förväntar mig det, men även landsbygdsbefolkningen. Jag har varit på ett antal landsbygdsriksdagar under alla år jag suttit i riksdagen och även tidigare. Där efterlyser man konkreta förslag. Jag vet att man nu är kritisk till att det finns en skrivelse men inga konkreta förslag när det gäller landsbygdsstrategin. Men det lär vi återkomma till, Maud Olofsson, under flera diskussioner framöver.

Jag skulle önska att vi kunde komma överens om att vi säger att vi stoppar nedläggningen av mackarna. Rädda mackarna nu! Jag tror att Gunnar pratade lite grann om det förut. Kan vi hitta lösningar? Kan vi hjälpas åt med att ta diskussionen med bensinbolagen? Vi behöver ha en diskussion med bensinbolagen. Man måste ta sitt samhällsansvar och stoppa nedläggningen, så att folk på landsbygden och kommunerna hinner med att diskutera ihop med utvecklingsgrupperna om alternativa lösningar.

Jag vet att det finns många som är intresserade av att ta över en bensinmack. Men då har vi också saneringsproblematiken, som jag tog upp förut och som Maud Olofsson pratade om. Den försvårar för folk att ta över. Vi måste lösa detta. Vi måste se helheten. Det handlar om hela servicen på landsbygden. Bensinmackarna är en viktig bit för att hålla kvar landsbygds servicen. Saneringsproblematiken hör ihop med nedläggningen, och detta är ett samhällsansvar som både regeringen och inte minst oljebolagen har framöver. Det krävs av regeringen och inte minst Maud Olofsson.

Anf. 125 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag måste säga att det är otroligt glädjande om också Socialdemokraterna vill öka trycket mot oljebolagen. Då har vi ett ganska kraftfullt tryck gentemot oljebolagen.

När det gäller saneringsproblematiken tittar vi naturligtvis på de regelverk som genomfördes av den förra socialdemokratiska regeringen. Som jag sade tillför vi 50 miljoner kronor ytterligare i budgeten. 30 av dem går till stöd till kommersiell service för att bygga upp alternativ. Jag tror inte att vi kan lita på oljebolagen här. Jag tror att vi måste hitta andra lösningar. Då ska det finnas investeringsstöd för dem som har litet underlag och som kan hitta de nya lösningarna. Vi har som sagt en stödmöjlighet upp till 85 procent.

Jag tror också att det arbete som länsstyrelserna nu kan göra med serviceprogrammen är viktigt. Då får vi en samlad blick och kan också se hur statliga myndigheter i samarbete med det privata, kommuner och andra kan hitta bra servicelösningar, så att vi har en god täckning över hela landet.

Vi måste sprida de goda exempel som växer fram. Så här har vi jobbat på landsbygden länge. Jag har jobbat med det här under många år. Det handlar om de goda exemplen. Där kan Hela Sverige ska leva spela en stor roll. Man har fått ett förlängt anslag, och en del av anslaget ska gå till servicefrågor. Det är också ett bra sätt att stödja underifrånsperspektivet och de goda exempel som finns.

Apropå landsbygdsstrategin frågar Ann-Kristine Johansson varför det inte lagts fram någon proposition. Men de propositionerna har redan genomförts! De har funnits här i riksdagen, men ni har inte lagt märke till dem.

Vi gör en uppräkningslista av de åtgärder som redan är genomförda. Jag förstår inte vad problemet är med det. Är problemet att vi har genomfört för många åtgärder och att de finns uppräknade i strategin, eller vad är problemet? Jag trodde att regeringens uppdrag var att leverera åtgärder för att stärka den svenska landsbygden. Vi tänker fortsätta att göra det, därför att vi tycker att landsbygden är en framtidsbygd. Bra bensinmackar och bra service är en del i att stärka den svenska landsbygden.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2008/09:399 om brist på bostäder i Stockholm

Anf. 126 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Bosse Ringholm har frågat mig vilka nya åtgärder jag har för avsikt att vidta för att ta itu med den växande bostadsbristen i Stockholm.

Jag vill börja med att säga att jag delar Bosse Ringholms oro när det gäller bostadsbristen i Stockholm och det nuvarande låga bostadsbyggandet. Den pågående finanskrisen kan till en del förklara problemen på bostadsmarknaden. Krisen påverkar arbetsmarknaden på ett mycket bekymmersamt sätt och många har blivit varslade eller uppsagda från sina arbeten. Vi har också kunnat se att hyresrätten har stärkt sin ställning som boendeform och efterfrågas av allt fler. Många står i kö i Stockholm stads bostadsförmedling. Enligt bostadsförmedlingen söker dock endast en fjärdedel av dem som står i kö aktivt en lägenhet. Många ställer sig i

kö för säkerhets skull, ifall de skulle behöva förändra sin boendesituation framöver. Efter decennier av bostadsbrist har man lärt sig att det enda sättet att komma åt en hyresrätt i centrala Stockholm på laglig väg är att stå i kö.

Enligt Stockholm stads bostadsförmedling har omflyttningen på bostadsmarknaden minskat och färre lägenheter har lämnats in för förmedling, samtidigt som Stockholmsregionen har haft en fortsatt hög inflyttning. Mot bakgrund av Bosse Ringholms påstående att byggandet av hyreslägenheter har havererat, kan det däremot vara intressant att nämna att det totala antalet inlämnade nyproducerade lägenheter till bostadsförmedlingen inte bara har ökat de senaste fem åren utan även mellan åren 2007 och 2008. Bostadsförmedlingen kan redovisa en kraftig ökning av inlämnade nyproducerade lägenheter från de kommunala bostadsföretagen i Stockholm. Nästan 1 300 nyproducerade lägenheter lämnades in för förmedling från de kommunala bostadsföretagen i Stockholm 2008 jämfört med endast drygt 700 året dessförinnan. Bostadsförmedlingen bedömer att antalet nyproducerade lägenheter kommer att vara relativt högt även de kommande åren. Vi har också kunnat läsa om planerade bostadsrättsprojekt som har omvandlats till hyresrätter på grund av den höga efterfrågan.

Det man ska komma ihåg i sammanhanget är att bostadsbristen i Stockholm inte är något nytt fenomen och alltså inte en följd av nuvarande regerings så kallade misslyckade bostadspolitik, som Bosse Ringholm hävdar. Det var bostadsbrist i Stockholm även under den förra regeringens mandatperiod. Boverket och Länsstyrelsen i Stockholm rapporterade till exempel 2003 om den allvarliga situationen på bostadsmarknaden i Stockholm. Då hade alla 26 kommuner i Storstockholm brist på bostäder, framför allt brist på hyresbostäder. Detta kan jämföras med dagens situation då 22 av 26 kommuner rapporterar bostadsbrist.

För att öka utbudet av lägenheter och bidra till ökad bostadsproduktion har riksdagen, efter förslag från regeringen, beslutat att införa den nya upplåtelseformen ägarlägenheter från och med den 1 maj 2009. Ägarlägenheter kan, till skillnad från bostadsrätter, hyras ut utan tillstånd, vilket högst sannolikt kommer att öka antalet lägenheter att hyra framöver. På förslag av regeringen har riksdagen också, från och med den 1 januari 2009, höjt schablonavdraget för andrahandsuthyrning från 4 000 kronor per år till 12 000 kronor per år för att bättre utnyttja det befintliga bostadsbeståndet.

Anf. 127 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Bostadsbristen i Stockholm är förvisso inte ny, men den har vuxit kraftigt det senaste året. Det står över 270 000 människor i bostadskö. Bara på ett år har den vuxit med mer än 30 000.

Jag har ställt den enkla – men för Mats Odell uppenbarligen svåra – frågan: Vad tänker Mats Odell göra för att ta itu med bostadsbristen i Stockholm? Har han något förslag på någon ny åtgärd?

I hans långa svar kan man utläsa att han inte har något förslag på någon ny åtgärd. Möjligen kan man om man är mycket vänlig så här sent på kvällen säga att han tror på ägarlägenheter, som ska införas den 1 maj i år. Detta kommer knappast att tillföra några nya lägenheter i Stockholm,

i varje fall inte under den här mandatperioden. Det är väl bara att konstatera att det inte blir några nya lägenheter, inte med Mats Odells medverkan i varje fall. Några nya åtgärder är inte planerade.

Det är bra att han känner oro för bostadssituationen i Stockholm. Men han tänker inte göra någonting åt den. Oron kommer att fortsätta.

Mats Odell säger att det var värre förr, men har blivit något bättre, för det är några färre kommuner som man nu känner att det är bostadsbrist i. Faktum är att när Mats Odell säger att det var värre 2003 är det sant. Under mandatperioden 1998–2002 med borgerligt styre exempelvis här i Stockholm blev bostadsbristen större och större, precis på samma sätt som nu, när det också är borgerligt styre. Det var definitivt en ökning av bostadsbristen och bostadskön. Svårighetsgraden växte under perioden 1998–2002 med borgerligt styre.

Under perioden 2002–2006 byggdes det över 22 000 lägenheter i Stockholm under socialdemokratisk ledning. Sedan har det sjunkit ihop som en sufflé de senaste åren.

Det är också intressant att se att den borgerliga majoriteten i Stockholm inte ens har ambitioner att bygga så mycket lägenheter, långt under det som Socialdemokraterna åstadkom förra perioden. De har heller inte något som helst stöd av Mats Odell och den borgerliga regeringen. Man kan säga att Mats Odell och den borgerliga regeringen i Stockholms stadshus i varje fall har det gemensamt att de saknar ambitioner att bygga den här perioden. Då kan man lugnt konstatera att bostadskön kommer att växa och växa.

Mats Odell säger att det är lovande att fler hyresrätter kommer att kunna byggas. Det är precis tvärtom. Det byggs färre hyresrätter än någonsin. Jämfört med under den socialdemokratiska byggnadsperioden förra mandatperioden är det färre och färre hyresrätter som byggs.

Det enda som har åstadkommit är att ett antal bostadsrättsprojekt har havererat i början och omvandlats till hyresbostäder därför att de ekonomiska förutsättningarna för att fortsätta som bostadsrättsprojekt var så dåliga att man försöker sälja dem som hyresrättsprojekt.

Dessutom är det så att med den oerhört snabba omvandling av hyresrätter som sker, framför allt i Stockholms innerstad och närförorter, finns det snart inga hyresrätter att förmedla för bostadsförmedlingen. Det är inte så konstigt att många av dem som står i bostadsförmedlingens kö, som har vuxit med över 30 000 på ett enda år, inte ens bryr sig om att efterfråga lägenheter. Det finns ingenting att efterfråga eftersom hyresrätterna har sjunkit ihop till nästan ingenting i Stockholms centrala delar som en medveten politik från regeringens sida och från framför allt de borgerligas sida här i Stockholm.

Jag kan tacka än en gång för svaret och konstatera att på min fråga om Mats Odell och regeringen har någon ny åtgärd att föreslå för att häva bostadsbristen i Stockholm är svaret: Nej, vi tänker inget göra.

Anf. 128 ANDREAS NORLÉN (m):

Fru talman! Det här är ytterligare en bostadspolitisk debatt av många där Socialdemokraterna vill ge sken av att det knappt byggs några bostäder alls och att de inte har något ansvar för den rådande situationen.

Bosse Ringholm hade lite statistik här i talarstolen. Det kanske kan vara skäl att påminna lite om hur det såg ut under den period som han var

statsråd. För 2009 är prognosen att det kommer att byggas 16 000 bostäder i Sverige. Det är för lite. Det är en beklagligt låg nivå. År 1998, året innan Bosse Ringholm blev statsråd, byggdes det 12 700 bostäder. År 1999, när han blev statsråd, 14 650. År 2000 byggdes det 16 800 bostäder. Snittet i hela riket för perioden 1999–2003 var 19 360 bostäder per år. För perioden 2008–2009 blir snittet 19 250. Det ska man ha i minnet när det talas i tämligen högt tonläge om att ingenting byggs.

När man hör Bosse Ringholms anförande kan man fundera över vad som är alternativet. Vad är det oppositionen samlat vill slå till med för att det ska byggas mer i Sverige?

Vänsterpartiet har lanserat en idé om en bostadsfond som ska byggas upp till 100 miljarder kronor. Socialdemokraterna har i sitt budgetalternativ föreslagit subventioner utslagna på tre år på i snitt ungefär 400 miljoner kronor per år. Sedan har man sockrat det lite i sitt krispaket.

Då kan man tycka att skillnaden är ganska stor mellan Vänsterpartiets 100 miljarder i bostadsfond och Socialdemokraternas par tre miljarder kronor och fråga sig vad det samlade alternativet från oppositionen är för att åstadkomma en annan utveckling. Jag tror inte att alternativet är vare sig Vänsterns 100 miljarder eller Socialdemokraternas några få miljarder, utan bostadsmarknadens problem är betydligt mer komplexa än så.

Det byggs för lite i Sverige. Varför då? Därför att det är för dyrt att bygga. Det är ett viktigt skäl. Varför är det för dyrt att bygga i Sverige? Det finns stela, konservativa strukturer i byggsektorn. Det är svårt att få genomslag för nytänkande. Det är fyra stora aktörer som har bidragit till att marknaden har oligopolliknande drag. De har ett gemensamt intresse av att hålla uppe vinsterna, att stänga uppstickare ute.

Ett annat problem handlar om kommunernas markanvisningar, hur man fördelar mark till nyproduktion. Det gäller att kommunerna inte går på upparbetade kontakter med de fyra stora bolagen utan säljer marken i konkurrens i så små bitar att även mindre företag kan vara med och bjuda. Där har Stockholms stad agerat föredömligt vid ett antal tillfällen när man har bjudit in brett och också fått ett brett genomslag och kunnat fördela mark till både stora och små aktörer. På det sättet har man kunnat bygga både hyresrätter och bostadsrätter.

Lösningen är inte att hålla mer pengar i subventioner över bostadsföretag som redan tar ut för höga priser, även om prisbilden har mattats av något under lågkonjunkturen nu. Det är ett brett batteri av reformer som krävs. Det handlar inte minst om åtgärder på kommunal nivå. Vad Bosse Ringholm vill av allt detta återstår att få höra.

Anf. 129 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Bosse Ringholm hänvisar ömsom till majoriteten i kamraren och ömsom till majoriteten i Stockholms stadshus för att belägga sina teorier.

Interpellationen är föredömligt kort och rakt på sak, men också ärlig. Ja, bostadskön bestod vid årsskiftet av 257 000 personer, och den ökade med 32 000 personer. Vem var det som hade makten när vi kom upp i de här nivåerna? Andreas Norlén har redovisat hur det har sett ut under den tid när Bosse Ringholm och regeringar som han har ingått i har haft makten och bedrivit en bostadspolitik.

Jag kan bara säga att det här inte är en liten optimistjolle som ska vändas utan närmast en Atlantångare. Nyligen har vi fått en ganska intressant studie. Det har gjorts en internationell analys av svensk bostadspolitik av en organisation som heter RICS, Royal Institution of Chartered Surveyors. De har analyserat tiden fram till 2005.

Hur fungerade den socialdemokratiska subventions- och regleringspolitiken? De omfattande regleringarna och stöden inom den svenska bostadssektorn, menar de, har skapat världens mest komplexa och statsstyrda bostadsmarknad. Byggpriserna 2005 var de högsta i Europa, 55 procent över EU-genomsnittet, enligt Eurostat – enligt OECD på grund av kostnadsdrivande subventioner, låga importnivåer och omfattande regleringar.

Dessutom ansågs den svenska bostadsmarknadsmodellen ha lett till ett system där de som redan är inne på marknaden gynnas på bekostnad av dem som står utanför. Det har lett till långa bostadsköer och omfattande svarthandel.

Slutligen konstaterar man att då bostadshyrorna inte har stigit i takt med att efterfrågan har stigit, samtidigt som priserna på egna hem och bostadsrätter har gått upp, har investeringarna i nya hyresbostäder generellt sett blivit olönsamma.

Där har vi bakgrunden till bostadskön, Bosse Ringholm. Det är ungefär vad vi alltid har sagt, men när någon utanför säger det kanske Bosse Ringholm också borde lyssna.

Socialdemokraterna är tveågsna. I utredningen, EU, Allmännyttan och hyrorna, som syftar till att ta reda på och ta tag i just problemen att få rättvisa spelregler mellan kommunala och privata fastighetsägare finns ännu inte något ställningstagande från Socialdemokraterna. Vi väntar på detta.

Anf. 130 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! När jag hör Mats Odell tänker jag på det gamla ordspråket Bättre fly än illa fäkta, men i Mats Odells fall handlar det nog om att både fly och illa fäkta.

Jag har ställt en enkel fråga, Mats Odell. Vad tänker statsrådet göra för att öka bostadsproduktionen i Stockholm med tanke på att bostadskön ökade med 32 000 personer förra året? Mycket kan Mats Odell och regeringen beskylla oppositionen för, men knappast för att det är oppositionens ansvar att bostadskön ökat med 32 000. Jag säger inte att det är regeringens fel till hundra procent. Regeringen får väl dela äran med den borgerliga majoriteten i Stockholms stadshus, men oppositionen kan rimligen inte ta på sig ansvaret för att bostadskön växte med 32 000 personer förra året.

Mats Odell sade i sitt interpellationssvar att han är oroad över att den har vuxit så mycket, men han hade inget förslag till någon åtgärd. Och i sitt inlägg talar han inte ens om åtgärder. Där talar han om bostadspolitiska analyser och om varför det har blivit så och så i bostadspolitiken i Sverige. Det är inte det jag har frågat om, Mats Odell. Jag har ställt en enkel fråga, men jag inser att jag aldrig kommer att få något svar, för det finns inget svar att lämna. Mats Odell har inget svar. Och Mats Odells kolleger i Stockholms stadshus har heller inget svar. Det är därför bo-

stadsbyggandet inte bara i Stockholm utan också i övriga landet har sjunkit ihop som en sufflé.

Eftersom min interpellation handlar om bostadspolitiken i Stockholm och jag nu har fått svaret att regeringen tänker ingenting göra, kan vi sätta punkt där, Mats Odell. Det är bara att konstatera att Mats Odell inte har något svar. Jag ber att få tacka för det uteblivna svaret.

Anf. 131 ANDREAS NORLÉN (m):

Fru talman! Jag konstaterar att inte heller Bosse Ringholm gav någon större vägledning eller hade en speciellt bra kväll när det gäller att svara på frågor. Han nämnde inte med ett ord vad oppositionens alternativ är för att skapa en bättre fungerande bostadsmarknad.

Bostadsministern har i sitt svar redogjort för ett antal olika åtgärder som generellt syftar till att skapa en bättre bostadsmarknad. Och jag angav också i mitt inlägg några synpunkter på vad som krävs för att bostadsmarknaden i Sverige ska fungera bättre. Bosse Ringholm hade ingenting att tillföra i den diskussionen, utan ägnade sig bara åt en dyster betraktelse.

När det gäller sufflén som sjönk ihop är det värt att konstatera ännu en gång att bostadsbyggandet i Sverige under åren 2008–2009 i snitt låg på ungefär samma nivå som under åren 1999–2003 när Bosse Ringholm styrde Sverige. Så om vår sufflé har sjunkit ihop sjönk ju hans ihop lika mycket, om man nu ska använda kulinariska metaforer i denna sena timme.

Anf. 132 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Åtgärden är egentligen kort och gott att riva upp den bostadspolitik som Socialdemokraterna har drivit som har lett fram till att vi har haft 55 procent högre kostnader än resten av EU-området. Det har i Sverige byggts hälften så mycket som i våra nordiska grannländer under den period som Socialdemokraterna har haft ansvar.

Det handlar naturligtvis också om att analysera varför bostadsbyggandet nu bromsar in. Jag tror att alla seriösa bedömare inser att det är den förlamande finanskrisen, som inte bara har slagit klorna i den finansiella delen utan som också har kommit in i realekonomin. Människor skjuter upp sina beslut att byta bostäder. Man skjuter upp sina beslut att investera. Därför har regeringens åtgärder riktat in sig mot problemets kärna, nämligen den finansiella krisen, och vidtagit ett antal kraftfulla åtgärder för att häva de effekterna. Det har gjort att de finansiella marknaderna nu börjar fungera bättre igen, även om det fortfarande är en mycket dyster makroekonomisk bild som vi ser framför oss.

Fru talman! Bosse Ringholm talar om att byggandet av hyreslägenheter i det närmaste har havererat. Det må vara hänt. Han skrev sin interpellation den 11 mars, före Boverkets indikator som offentliggjordes den 19 mars. Men utvecklingen mot ett ökat byggande av hyresrätter har faktiskt varit känt ända sedan senhösten 2008. Och nu tror alltså Boverket att det kommer att byggas ungefär dubbelt så många hyresrätter som bostadsrätter i år, vilket jag tycker är en intressant och glädjande utveckling. Det är alltså bostadsbyggandet som går dåligt, Bosse Ringholm, inte byggandet av hyresrätter.

När jag säger det vill jag ändå påpeka att de 18 000 bostäder som Boverket nu tror kommer att byggas i år är fler än de som byggdes varje år under perioden 1994–1999, för att ta ett exempel. Då är det ändå mitt i den värsta finanskris som vi har upplevt någonsin.

Skulle 18 000 hålla i sig 2009 är jag beredd att se ganska ljust på framtiden när situationen kommer att normaliseras igen. Men jag förstår att det är svårt för Bosse Ringholm att se glad ut. Hans parti säger ju nej till alla de förändringar som åstadkommer förbättringar. Bosse Ringholm drömmer sig tillbaka till tiden när antalet i bostadskön i Stockholm bara var 200 000 personer.

Anf. 133 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det hjälper inte hur många inlägg Mats Odell läser upp. Det uteblivna svaret är ett faktum. Mats Odell, jag har ställt den enkla frågan vilka åtgärder du och regeringen tänker vidta för att öka bostadsbyggandet i Stockholm. Och du har sagt: Vi tänker inte göra någonting. Du kan läsa upp inlägg om stabilitetsproblem, global finanskris, bostadsanalyser och kostnadsutveckling, men du har ju inget svar på grundfrågan. Du står här naken. Det är ett faktum. Kejsaren hade inga kläder, Mats Odell.

Anf. 134 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Bosse Ringholm lär inte godkänna svaren, vilka jag än kommer med. När jag kommer med fakta om bakgrunden till hur situationen ser ut kallar han det för att läsa upp inlägg och avfärdar därmed de fakta som jag lägger fram om att den verkligt misslyckade politiken var den som Socialdemokraterna drev, och jag har redovisat detta.

Det vi gör nu är att vi tillsammans med hyresgäströrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting, SABO och Fastighetsägarna försöker forma nya spelregler som ska göra det mer attraktivt att långsiktigt investera i hyresrätter. Det är det som är det viktiga. Det är där ni har misslyckats.

Jag väntar mig att vi ska hitta en bred politisk uppgörelse i den här frågan som gör att fler vill både investera i och fortsätta att förvalta hyresrätter, inte omedelbart försöka sälja dem till sina hyresgäster som bostadsrätter.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2008/09:401 om AP-fondernas placeringsregler

Anf. 135 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Bosse Ringholm har frågat mig om jag kan redovisa vilka avvikelser som enskilda AP-fonder har gjort från regelverket, om jag har för avsikt att vidta några åtgärder samt om de aktuella bonussystemen har haft något samband med eventuella avvikelser från regelverket.

Bosse Ringholm hänvisar till tidningsuppgifter som av allt att döma syftar på Tredje AP-fondens innehav av onoterade tillgångar som vid ut-

gången av 2008 översteg 5 procent av fondkapitalet, den gräns som gäller enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder). Andelen onoterade tillgångar vid utgången av 2008 var 6 procent, jämfört med 3,8 procent ett år tidigare.

Om någon av de placeringsbegränsningar som anges i lagen över-skrids är Tredje AP-fonden, enligt lagen, skyldig att avveckla den över-skjutande delen av innehavet så snart det med hänsyn till marknadsför-hållandena är lämpligt. Avvecklingen ska ske senast när det kan göras utan förlust för fonden.

Ökningen i förhållande till år 2007 beror på olika faktorer som främst kan hänföras till marknadsoron under 2008. För det första har de onote-rade innehavens andel av den totala tillgångsmassan ökat till följd av att värdet på de noterade innehaven har fallit i värde mer än de onoterade innehaven. Jämförelsen försvåras dock av att värderingen av onoterade innehav sker med ett kvartals eftersläpning. För det andra består portföl-jen onoterade innehav till 90 procent av innehav i utländsk valuta. Ande-len har således också ökat till följd av kronans försvagning.

Tredje AP-fonden har som nämnts i frågan särskilt informerat Fi-nansdepartementet om situationen och förklarat att man inte kommer att genomföra några nya investeringar i onoterade innehav i avvaktan på att andelen återigen kommer ned under 5 procent.

När det gäller frågan om hur den uppkomna situationen ska hanteras förutsätter jag först och främst att Tredje AP-fonden hanterar situationen i enlighet med de lagstadgade kraven på avveckling. Inom ramen för den möjlighet som finns i lagen att inte avveckla innehav till förlust, vill jag gärna understryka att AP-fonderna ska förvalta fondmedlen på ett sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för pensionssystemet. Mot den bakgrunden skulle det exempelvis kunna vara till nackdel för pension-ärerna om Tredje AP-fonden genomförde snabba tvångsförsäljningar av onoterade tillgångar för vilka marknad och omsättningsbarhet saknas. Det är självklart inte heller bra att fonden saknar utrymme att genomföra nya placeringar i onoterade tillgångar, även om attraktiva möjligheter skulle uppstå.

Andelen onoterade tillgångar i Tredje AP-fonden har byggts upp un-der en följd av år. Det ligger i sakens natur att perspektivet måste vara längre i samband med den sortens placeringar, vilket gör att de inte bör ha någon inverkan på de kortsiktiga bonussystem som fonden har haft. Den långsiktiga investeringsstrategin beslutas därtill av styrelsen i Tredje AP-fonden. Det förefaller därför osannolikt att bonussystemet skulle ha påverkat fondens agerande i detta avseende. Bonussystemet i Tredje AP-fonden har under alla omständigheter inte haft någon del i det skeende som orsakat själva regelöverträdelsen, det vill säga börsfallet och kron-försvagningen.

När det gäller den övergripande frågan om vilka negativa inverknin-gar bonussystem kan skapa, har regeringen pekat på dessa och initierat en översyn av riktlinjerna för ersättningsvillkor för bolag med statligt ägande. Principen att de övergripande riktlinjerna även ska vara väg-le-dande för AP-fonderna ligger fast.

Anf. 136 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaren på mina frågor. Mats Odell bekräftar att en av AP-fonderna, Tredje AP-fonden, har brutit mot regelverket. Jag fick alltså svar på den frågan. Jag har också frågat om regeringen och Mats Odell avser att vidta någon form av åtgärder. Svaret är att man följer frågan, men några åtgärder avser man inte att vidta.

Kan man då vara säker på att inte någon annan AP-fond har brutit mot något regelverk? Kan man vara säker på att den granskning som varje år görs av AP-fonderna inte upptäcker något annat som är ett brott mot regelverket? Det återstår att se.

Hittills har det inte varit någon större succé när Mats Odell har använt sig av de kontrollinstanser han har. Det har varit många luckor och brister allt från Carnegiegranskningen och allt annat som har ramlat mellan stolarna under årens lopp.

Jag kanske ska vara lugnad av att Mats Odell inte tänker vidta någon åtgärd när det gäller det regelbrott som Tredje AP-fonden uppenbarligen har gjort sig skyldig till. Skulle han vidta någon åtgärd skulle det kanske bara bli värre. Det kanske är lika bra att Mats Odell och regeringen inte gör något. Då blir det i varje fall inte värre.

Jag ställde också frågan om det finns någon koppling mellan de bonussystem som har brett ut sig – inte minst i pensionsfonderna där Tredje AP-fonden varit särskilt uppmärksam – och regelbrotten. Mats Odell försäkrar att någon sådan koppling mellan regelbrott och bonusar kan han inte tänka sig att det över huvud taget finns. Trovärdigheten är dock inte så stor på den punkten eftersom Mats Odell i alla andra sammanhang har försvarat, förklarat och tyckt att det är rimligt med olika bonussystem.

Men i morse gjorde han plötsligt en stor pudel, den största som synts på länge, och tyckte att man nu ska göra sig av med alla bonussystem. Från oppositionens sida får vi tacka för att han någon gång lyssnar.

Vi ska med noggrannhet följa AP-fondernas verksamhet i fortsättningen, inte bara när det gäller deras möjligheter att följa den nya linjen vad gäller bonusar utan även deras möjligheter att avveckla de konsekvenser av de brutna regelverk som exempelvis Tredje AP-fonden har bistått till.

Jag välkomnar det jag har sett i andra sammanhang, nämligen att det från regeringens sida kanske nu inleds ett arbete för att se över AP-fondernas verksamhet eftersom det uppenbarligen finns en del andra brister. Dem finns det skäl att återkomma till, men jag har valt att koncentrera denna interpellationsdebatt på det regelbrott som Mats Odell nu har bekräftat. Det har alltså begåtts och regeringen har varit informerad om det, men regeringen tänker inte vidta några åtgärder. Regeringen gör i stället det man är bäst på. Man avvaktar läget.

Anf. 137 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag tackar Bosse Ringholm för en konstruktiv attityd till detta. Vi har nämligen en gemensam fempartiöverenskommelse om det här systemet. Vi har tillsammans utarbetat regelverket. I det ingår att vi inte bör framtvinga tvångsförsäljningar som skulle skada exempelvis utvecklingen för pensionärerna.

Jag vill ännu en gång konstatera att regelbrottet inte har varit aktivt från Tredje AP-fondens sida. Det noterade innehav man har haft, som hade en betryggande säkerhetsmarginal till det lagstadgade femprocentsskravet, har brutits igenom på grund av börsrasen på de noterade aktierna. Därmed har det onoterade innehavet, som inte har haft samma ras, blivit större. Det kanske möjligen pensionärerna kan välkomna. Jag hoppas att det är så att de verkligen har stått emot bättre värdemässigt än vad de noterade innehaven har gjort.

Det andra som har bidragit till att man har gått igenom femprocentsskatten är kronförsvagningen. Den har varken Tredje AP-fonden eller regeringen kunnat reglera.

Jag utgår från att Tredje AP-fonden kommer att se till att detta ställs till rätta inom ramen för det regelverk som vi gemensamt har lagt fast.

När det gäller de övriga innehaven som Bosse Ringholm frågar efter kan jag berätta att Första, Andra och Fjärde AP-fonderna rapporterade följande andel den 31 december 2008. Första AP-fonden hade 1,3 procent av fondkapitalet i onoterade innehav, Andra AP-fonden hade 3,1 procent och Fjärde AP-fonden hade 1,2 procent. Där ligger det på betryggande avstånd från gränsen.

Anf. 138 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det är naturligtvis så att de olika AP-fonderna kan ha olika strategier för sin placering av kapital. Det Mats Odell räknade upp visar att det också är lite olika marginaler på placeringarna. Tredje AP-fonden är väl den som har exponerat den största risken i sammanhanget och också får ta konsekvenserna av det. Det är sådant som bör vägas in i fortsättningen vid en översyn av regelverket, aktiviteten i de olika fonderna och konstruktionen av fonderna.

Det som en gång inrättades som ett visst antal fonder med en viss konstruktion kan inte vara skrivet för evigheten. Det kan alltid finnas skäl att se över det och överväga om det finns andra och bättre former för hur kapitalet kan förvaltas i fortsättningen.

Det som gör mig orolig är att det är just Tredje AP-fonden som det har varit den mest infekterade bonusdebatten kring. Det är också den som har tagit de största riskerna. Man kan inte undvika att tänka tanken att det trots allt finns ett visst samband mellan bonus och risk. Det tycker jag att Mats Odell bekräftar i sitt inlägg genom att säga att det är just Tredje AP-fonden som har tagit de största riskerna och därmed haft de minsta marginalerna för att parera det som har hänt på den finansiella marknaden. Ingen kan med säkerhet säga hur kronkurs och valutor utvecklas, men det är alltid en fråga om hur stor risk fonden vill ta med det kapital man placerar.

Vi har under de senaste dagarna också fått en debatt av skatteteknisk natur som vi kan ha skäl att återkomma till i ett annat sammanhang. Det gäller om en del av AP-fondernas kapital placeras via så kallade riskkapitalbolag i sådana delar av vår värld där det inte alltid går att komma åt dem beskattningsmässigt. Det är dock ingen debatt för Mats Odell utan för finansministern. Han bör fundera på om det är fullt ut möjligt att beskatta de riskkapitalister som nyttjar sig av det kapital som AP-fonderna har. Det är en viktig fråga att komma tillbaka till när det gäller

Anf. 139 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Riskkapital låter som om det skulle vara medföra en större risk, men erfarenheten är kanske till och med den motsatta. Det är de noterade innehaven som har en större volatilitet och som har varit en större risk så här långt. Ska vi vara lite rättvisa så har Tredje AP-fonden hittills varit den som har haft bäst avkastning. Man kan inte generellt säga att de som har mest onoterat är de som har de största riskerna. I alla fall finns det ännu så länge inget som talar för det.

Det är bra att vi har diskussioner om den här typen av frågor. Vi har ett gemensamt arv att förvalta. Vi var bägge två med i diskussionerna när detta utformades. Det är bra och en styrka att vi håller samman när det gäller pensionsreformen, inklusive hur vi ska förvalta buffertfonderna. Där är det, precis som Bosse Ringholm säger, diskussioner i pensionsarbetsgruppen mellan våra partier om behovet av en översyn av dessa regler. Jag välkomnar att det arbetet fortsätter.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2008/09:402 om regeringens stödpaket till bankerna

Anf. 140 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Bosse Ringholm har frågat mig hur bankernas räntenetto har förändrats som en följd av de stödpaket som regeringen har satt in och om låntagarna skulle komma att bidra till en ökning av bankernas vinster.

För att säkerställa stabiliteten i det finansiella systemet har regeringen vidtagit ett antal åtgärder. Genom en ny lag har regeringen fått möjlighet att med kort varsel lämna stöd i olika former till kreditinstitut. Vidare kan de banker som så önskar, mot en garantiavgift, avtala med staten om en garanti för nyupplåning. För insättarna har insättargarantin vidgats och inlåning upp till 500 000 kronor omfattas numera av insättargaranti.

Bankernas inlåningsräntor på de största sparkontona har generellt sett sänkts i mindre utsträckning än marknadsräntorna sjunkit. Det betyder alltså att inlåningsräntorna inte är förklaringen till ett bättre räntenetto.

När det gäller räntenettet i bankernas utlåning har marginalen mellan bankernas utlåningsräntor till företag och tremånaders interbankränta ökat sedan oktober och var under januari fortsatt hög. Detta kan dock förklaras med hur olika finansieringsformer och krav på kapitaltäckning påverkar bankernas räntenetto.

I tider av turbulens tenderar företag att i stället för upplåning i företagsobligationer, vilket för närvarande är en relativt dyr upplåningsform, finansiera sig direkt hos bankerna. Antag att ett stort svenskt företag funderar på att finansiera sig via företagsobligationsmarknaden och att detta i dag kan ske till 12 procents ränta. Alternativet till detta är att finansiera sig direkt via bank till kostnaden Stibor plus 6 procentenheter,

*Svar på
interpellationer*

Prot. 2008/09:90
24 mars

det vill säga totalt ca 7,15 procent, vilket företaget i nuläget också väljer eftersom alternativkostnaden är högre.

För bankerna är priset på det egna kapitalet i dagsläget mycket högt, både sett till direktavkastningen på bankaktier och på priset för så kallat hybridkapital och förlagslån. Därav blir också priset till låntagaren högre, särskilt för mer riskfylld utlåning.

Den sammanlagda effekten för bankerna blir på kort sikt att räntenettet förbättras. Detta motverkas dock av att också de förväntade kreditförlusterna ökar till följd av den försämrade realekonomin. Fler företag kommer på sikt också att återgå till företagsobligationer då placerares intresse för denna låneform återigen ökar, vilket kommer att minska företagets upplåningskostnader.

Vad gäller bankernas utlåningsräntor gentemot hushåll kan man konstatera att sedan den 16 oktober 2008, då regeringen presenterade den svenska stabilitetsplanen, har de kortaste utlåningsräntorna sjunkit med ca 4,2 procentenheter. Detta motsvarar utvecklingen för interbankräntan. Motsvarande sänkning för bolåneräntor med två och fem års bindningstider är ca 2,7 procentenheter respektive cirka 1,5 procentenheter vilket motsvarar räntenedgången på bostadsobligationer med dessa löptider. Med andra ord har det under denna period funnits en stark koppling mellan marknadsräntorna och bolåneräntorna.

Slutsatsen är att Riksbankens räntesänkningar i kombination med de av regeringen vidtagna åtgärderna har haft full effekt på utlåningsräntorna gentemot hushållen, och därmed inte bidragit till ett ökat räntenetto.

Regeringen har gett Finansinspektionen i uppdrag att granska effekterna av de statliga stabilitetsåtgärderna, vilket rapporteras regelbundet. Regeringen kommer även fortsättningsvis att noggrant följa hur bankernas in- och utlåningsräntor utvecklas för att slå vakt om att vidtagna åtgärder kommer hushåll och företag till del.

Anf. 141 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Tack för svaret där Mats Odell bekräftar att bankernas räntenetto har ökat som en följd av det stabilitetsprogram som regeringen tidigare har föreslagit och riksdagen fattat beslut om.

I Finansinspektionens senaste stabilitetsrapport analyseras också det förhållandet att bankernas räntenetto har förbättrats. Det finns naturligtvis flera skäl att anta att det i den utsatta position som bankerna, både i Sverige och i andra länder, har haft under senare tid kan vara en rimlig utveckling. Men det är alltid också en fråga om relationen mellan bankernas räntenetto och det som kunderna i praktiken får stå för. Det är en intressant utveckling som det finns skäl att ha ögonen på tiden framöver, allra helst som vi förmodligen bara har sett början på fasen för de svenska kreditinstitutens och bankernas utveckling under den här globala finanskrisen.

Det bankpaket som Mats Odell fick riksdagens stöd för i höstas har ju inte blivit någon större succé. Det är bara en enda av de större bankerna som har ställt sig bakom och anslutit sig till programmet. Trots olika manipulationer och diskussioner i EU-sammanhang har det egentligen inte lett till full anslutning ännu.

Man kan förmoda att det ur bankernas synpunkt finns bättre förutsättningar att klara det på en egen marknad, och förhoppningsvis kan man få i gång en internationell marknad i fortsättningen.

Det visar också att paketet som sådant kanske var konstruerat på ett sätt som inte var riktigt optimalt från början. Framför allt verkar det inte som om dialogen mellan regeringen och de svenska bankerna har fungerat över huvud taget. Det har varit många delade meningar om hur man har tolkat det riksdagsbeslut som fattades i höstas och de villkor som regeringen har presenterat.

Det som är angeläget, inte minst ur politisk synpunkt, är att se till att det inte är skattebetalarna och i sista hand låntagarna och kunderna i banken som får stå för hela effekten av detta.

Jag tycker att det är viktigt att följa Finansinspektionens kommande rapporter på området. Även om vi vet att det har varit en del brister i Finansinspektionens rapportering är det alldeles uppenbart att det behövs ytterligare insatser när det gäller regelverk och följsamhet och inte minst när det gäller att stärka Finansinspektionens möjligheter att följa utvecklingen så att inte de åtgärder som görs och som regeringen hittills har fått riksdagens stöd för, i första hand kommer bara bankerna till del och i sista hand de vanliga medborgarna och kunderna i bankerna.

Anf. 142 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Låt oss konstatera att man i dag kan få bostadslån till omkring 2 procents ränta. Det är ett betydligt lägre kostnadsläge för de svenska bostadskonsumenterna.

Vi måste hela tiden ha tummen i ögat på systemet. Vi måste upprätthålla en god konkurrens på bankmarknaden. Därför har också regeringen föreslagit riksdagen att ge SBAB ökade möjligheter att konkurrera, inte bara på bolånemarknaden utan också med andra produkter. Jag hoppas att det är något som Bosse Ringholm och hans parti kommer att stödja när det behandlas här i riksdagen.

Utöver det som jag redogjorde för i interpellationssvaret är det en våg av problem runt om i Europa och runt om i världen för banksystemet. De kreditförluster som vi nu ser har en tendens att sprida sig. I Sverige har vi varit ganska förskonade så här långt. Det ska vi vara glada för.

Om den mycket mörka konjunkturbild som vi ser runt omkring oss nu får fotfäste också i Sverige och om den globala finanskrisen slår länge och hårt också mot den svenska realekonomin kommer vi att få se kraftigt ökade kreditförluster. Då är det viktigt att bankerna själva kan vara med och ta de kreditförlusterna.

Finansinspektionen och Riksbankens stresstester visar att de svenska bankernas goda år bakåt nu ger en möjlighet att klara det här bättre än utländska banker.

Svenska skattebetalare och svenska staten behöver inte gå in på samma sätt som man har gjort i många andra länder, vilket har skapat väldigt stor frustration hos medborgarna där. Det är en bättre utgångspunkt att våra banker har undvikit de subprimeprodukter som andra har kastat sig över. Det ska vi vara glada för.

Samtidigt måste vi, precis som Bosse Ringholm säger, följa utvecklingen noga. Det gör vi. Det är bra att både regeringen och oppositionen håller frågan vid liv.

Anf. 143 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Finansinspektionen konstaterar just i sin senaste stabilitetsrapport att den hjälp som riksdagens och regeringens stödpaket till bankerna har gett bankerna har varit mycket positivt för bankerna men inte lika positivt för låntagarna och kunderna. Det är naturligtvis hela tiden en avvägning där kunderna är de som i sista hand alltid kommer att få betala. Men det handlar också om att ägarna till bankerna, aktieägarna, kan komma att få betala. Vi har sett stora fluktuationer på marknaden under senare tid. Men frågan är om hela bördan ska ligga på kunderna eller om det ska ske någon form av fördelning.

Vi kommer framöver säkerligen att få se stora förändringar när det gäller bankernas creditsituation. Vi är bara i början av det som har inträffat i den globala finanskrisens spår. Det är också mycket beroende på vad som händer på den svenska marknaden.

Det som vi har sett hittills är att det inte har funnits full följsamhet i alla de lägen som man kunde förvänta sig från bankerna för de räntesänkningar som har gjorts av Riksbanken, utan bankerna har naturligtvis passat på att öka sitt räntenetto och därmed också försökt hålla sina aktieägare skadeslösa så långt det har gått.

Där är det viktigt med en fortsatt diskussion om att någon håller efter bankerna och att någon framför allt ser till att kunderna och låntagarna får en behandling som gör att stödpaketet från riksdag och regering inte innebär vinst enbart för bankernas ägare utan även kommer att kunna stödja de vanliga låntagarna och kunderna.

I det läget är det väldigt viktigt att staten har övriga instrument utöver de som kan finnas i den vanliga kreditpolitiken. Jag tänker inte minst på hur viktigt det är att staten också har en egen bank som Mats Odell ännu inte lyckats avveckla, nämligen SBAB. Jag är tacksam för att Mats Odell inte har visat så stor handlingskraft på det området. Jag uppmanar honom att även i fortsättningen vara passiv. Det är den gren som regeringen brukar vara bra på. Här är det faktiskt en fördel om regeringen är passiv på området när det gäller just SBAB. Det gäller också aktieandelen i Nordea. Jag ser därför fram mot en följsam passivitet från regeringens sida. Då tror jag att regeringen i det avseendet kommer att kunna ha lite fler instrument till sitt förfogande för att också få bättre balans mellan aktieägandet i bankerna och de vanliga låntagarna.

Anf. 144 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Den stabilitetsplan som riksdagen har beslutat om och gett regeringen mandat för har europeisk design. Vi har varit tvungna att följa den europeiska modellen. Vi har ansökt hos kommissionen om att få göra en del korrigeringar. Jag hoppas att vi får ett positivt svar på detta. Det kommer också att förbättra de parametrar som Bosse Ringholm tar upp här.

När Bosse Ringholm manar till passivitet gällande SBAB hoppas jag att han inte riktigt menar vad han säger. Jag sade nämligen i mitt tidigare inlägg – Bosse Ringholm kanske inte lyssnade då – att regeringen har lagt fram en proposition till riksdagen – en aktivitet – där vi föreslår att riksdagen ska bemyndiga SBAB att kunna utvidga sin verksamhet till att inte enbart omfatta bolåneprodukter, utan man ska få ansöka hos Finansinspektionen om att också kunna konkurrera med de större bankerna på

andra områden. Det hoppas jag är någonting som kommer att få även Bosse Ringholms och hans partis stöd.

Anf. 145 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Nej, Mats Odell, min uppmaning till passivitet handlade helt om att sälja ut SBAB. Jag tror att vi är överens på den punkten. Jag är glad om Mats Odell ägnar sig åt andra saker i fortsättningen än att sälja ut SBAB. Jag tror att det är en klar fördel om det instrumentet behålls av regeringen tiden framöver.

Sedan är det i den fortsatta utvecklingen på marknaden med befarade kreditförluster och allt annat som kan uppkomma naturligtvis väldigt viktigt att någon också står på konsumenternas och spararnas sida. Det ligger i sakens natur att en bank naturligtvis ska värna om sina kunder. Men banken har också sina ägare att ta hänsyn till. Precis som Finansinspektionen konstaterar är det snarast ägarna och inte kunderna som hittills har varit vinnare i sammanhanget även om många kan säga att det kanske är fler förlorare än vinnare i dess helhet, eftersom hela branschen som sådan har varit ganska kraftigt åderlåten.

Jag tror att det är viktigt att vi vidgar den här diskussionen lite grann så att den inte bara handlar om dagens situation. Det är uppenbarligen så att inte ens EU:s program har visat sig tillräckligt effektivt. Även om regeringen tycker att man vill göra en del avvikelser från EU-programmet finns det skäl att också i olika EU-sammanhang föra en diskussion om hur man kan skapa ett mer robust internationellt system för att hantera finansmarknaden. Det har inte varit tillräckligt, utan det har funnits spekulationsintressen, inte bara i USA utan även i Europa och i Sverige, som har kunnat rucka den finansiella stabiliteten.

Vi har skäl att tänka igenom att de som ibland hyllas som stora riskkapitalister och som stora aktörer på finansmarknaden ibland kanske också har bidragit till den globala krisen. Man kan alltså inte bara lägga skulden på några figurer i USA, utan de finns nog närmare än man tror ibland.

Anf. 146 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag tycker att det känns som om Bosse Ringholm och jag kommer allt närmare varandra ju längre kvällen lider. Vi är nämligen överens om att SBAB inte ska säljas för närvarande utan få utvecklas och få ytterligare uppgifter för att kunna konkurrera på bankmarknaden.

Däremot tror jag att vi har olika uppfattningar om huruvida SBAB så småningom ska få en ny privat ägare. Men det är inte det som dagens debatt handlar om.

Jag håller också helt och hållet med Bosse Ringholm om att vi behöver ett mer robust system på europeisk nivå. Det är också någonting som nu håller på att växa fram, både vad gäller tillsyn och riktlinjer för exempelvis bonusar och rörliga ersättningar för ledande befattningshavare inom den finansiella sektorn.

Jag har haft diskussioner om detta både med kommissionen och bilateralt med andra medlemsstater inför det svenska ordförandeskapet där jag hoppas att vi ska kunna föra dessa frågor framåt.

Anf. 147 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Tina Ehn har frågat mig hur jag avser att trygga att djurskyddet inte försämras som en följd av ett minskat antal inspektörer samt om jag avser att följa upp den förändring av kontrollen som har beslutats.

För regeringen är djurskyddet en mycket viktig fråga. Avsikten med att genomföra den förändring som trädde i kraft vid årsskiftet var att stärka djurskyddskontrollens effektivitet och likvärdighet. Djurskyddet ska ligga på samma höga nivå i hela landet!

Regeringen har tillfört länsstyrelserna resurser för djurskyddskontrollarbetet. Dessa resurser motsvarar de medel som samtliga kommuner satsade på djurskyddskontrollerna när de hade ansvar för dem. De tillförda medlen fördelas mellan länsstyrelserna med hjälp av en fördelningsnyckel. I denna nyckel tas flera aspekter i beaktande. Där finns bland annat parametrar som speglar långa avstånd, befolkningsmängd och antalet lantbruk inom länet. Flera av de parametrar som påverkar kostnaderna i djurskyddskontrollarbetet återspeglas alltså direkt eller indirekt i fördelningsnyckeln. Varje länsstyrelse prioriterar själv mellan olika verksamheter inom sitt eget anslag.

Tina Ehn frågade vad jag ska göra för att djurskyddet inte ska försämras till följd av ett minskat antal inspektörer. Låt mig återigen understryka att djur ska ha samma starka skydd oavsett var i landet de finns. Genom förändringen har vi minskat antalet kontrollmyndigheter från ungefär 300 till ett tjugotal. Färre och större kontrollenheter underlättar styrningen, samordningen och uppföljningen av kontrollen, vilket skapar ökad effektivitet i verksamheten.

Att samla uppgifterna hos länsstyrelserna ger möjlighet till en bättre kompetensuppbyggnad och fler inspektörer som är specialiserade på djurskydd. Fler inspektörer som arbetar tillsammans innebär också till exempel en minskad sårbarhet och att det blir lättare att undvika ensamarbete samt jävsproblematik.

Dessutom kommer länsstyrelsernas breda kompetens med bland annat länsveterinärerna och juridiskt kunnig personal att på ett tydligt sätt bidra till att skapa en effektivare och mer likvärdig djurskyddskontroll i hela landet. Sammantaget blir det enklare att uppnå likvärdighet i kontrollen samt att höja kontrollens kvalitet, vilket i sin tur kommer att öka förutsägbarheten och rättsäkerheten i kontrollen.

På regeringens uppdrag avlämnade Länsstyrelsen i Gävleborg den 27 februari 2009 en redovisning om hur inordnandet av verksamheten har förlöpt. Genom ett gott samarbete mellan centrala myndigheter, länsstyrelserna och de flesta kommuner har övergången skett smidigt. Länsstyrelserna har påbörjat arbetet med att genom gemensamma rutiner och checklistor skapa en mer likvärdig kontroll i hela landet. Länsstyrelsen påtalar i sin redovisning att kontrollen av djurskydd samt foder och livsmedel i primärproduktionen kommer att bedrivas mer riskbaserat i deras regi. Resurserna ska alltså läggas där de gör störst nytta. Denna riskbaserade kontroll är lättare att uppnå med större kontrollmyndigheter. Länsstyrelsen konstaterar även att det redan från den första dagen fanns en

*Svar på
interpellationer*

fungerande organisation för att ta hand om inkommande anmälningsärenden.

Jag vill också påminna om att redan i budgetpropositionen för 2009 utlovats att överflytten av kontrollansvaret från kommunerna till länsstyrelserna ska följas upp. Eftersom inte ens ett kvartal har förflutit sedan den nya organisationen trädde i kraft är det dock för tidigt att redan nu utvärdera effekterna av förändringarna.

För att säkerställa att det verkligen blir en förändring till det bättre följer jag självfallet noga utvecklingen. Jag kommer att vidta de åtgärder som behövs för att komma till rätta med eventuella problem som kommer fram i uppföljningsprocesserna.

Anf. 148 TINA EHN (mp):

Fru talman! Först vill jag tacka ministern så mycket för svaret. Ministern börjar sitt svar med att påpeka att för regeringen är djurskyddet en viktig fråga. Jag kan då inte låta bli att påminna om att det första som den här regeringen valde att göra var att sänka ambitionsnivån för djurskyddet genom att slita sönder en myndighet som precis hade börjat sätta sig – Djurskyddsmyndigheten. Man valde också att minska påsen med pengar till djurskyddet och flyttade verksamheten tillbaka till Jordbruksverket. Det här ska inte glömmas bort.

I sitt svar säger ministern att avsikten i och med förändringarna från årsskiftet då den kommunala kontrollen och tillsynen upphörde för att i stället flyttas över från kommunerna till Jordbruksverket var att stärka djurskyddskontrollens effektivitet och likvärdighet. Djurskyddet ska ligga på samma höga nivå i hela landet.

Jag vill då berätta att jag i går träffade en stor skara djurskyddsinspektörer från olika håll i landet. Kritiken handlade till övervägande del om för lite resurser, om en för snabb förändring, om att det – kan man kanske säga – var dåligt genomtänkt och om att det blev långa körsträckor. Det är knappast ännu någon större effektivitet eller likvärdighet med hela den här förändringen.

Precis som ministern påpekar har en väldigt kort tid förflutit sedan förändringarna trädde i kraft. Tyvärr är det inte någon ursäkt för den drastiska underbemanningen och de bristande resurserna nu på väldigt många ställen runt om i landet.

Det får inte vara så att djuren blir lidande därför att vi inte insett att en förändring kräver extra utmaningar – detta trots det goda exemplet från Gävleborg som vi här hörde talas om.

Det kostar. Det tar tid. Dessutom handlar det om människors arbetsmiljöer. Strukturförändringar kostar även om avsikten är att det på sikt ska bli mer kostnadseffektivt. Man skjuter inte heller till tillräckligt med resurser här, något som påtalats från många håll.

Med samordningen är det likadant. Orden ”effektivt” och ”likvärdigt” låter så kloka och bra, men det är ord som inte verkar ha så mycket med verkligheten att göra eftersom länsstyrelserna har egna myndigheter med egna kulturer och egna strukturer. Länsstyrelserna i Sverige är väldigt självständiga enheter. Också det verkar man ha glömt bort när det gäller orden om enhetlig organisation. Det blir inte så per automatik bara för att detta skrivs i en proposition.

En samlad organisation och detta med att ha arbetskamrater är väldigt bra. Men om man är tvungen att åka kanske 17 mil enkel väg för ett enda ärende, vilket jag hörde talas om i går, hinner man nog inte med så mycket av arbetskamratsanda.

I flera län inser man att det inte går att ha allt på ett ställe. Man är väldigt bestämd om att vi måste ha flera utgångsstationeringsplatser. Ja, kommunorganisationerna var kanske inte så dumma i alla fall. Man har haft så bråttom med att förändra att arbetsmiljön för de inspektörer som tagit sig an sina nya arbetsfält inte hinner med så mycket mer än anmälningsärenden. Det innebär att man som inspektör får se det värsta överallt. Man missar de goda referenserna och ser bara där det är problem, vilket i sig är ett stort fel.

I min interpellation undrar jag hur man ska trygga att djurskyddet inte förändras negativt på grund av att denna nya organisation leder till färre inspektörer. Svaret är att färre och större kontrollenheter underlättar styrningen, samordningen och uppföljningen och att det skapar ökad effektivitet.

Men jag ser inte att detta så självklart leder till ett tryggt djurskydd, och det sker knappast per automatik. Om nu resurserna är otillräckliga – som det från många håll vittnas om – vad är då ministerns svar till dem på länsstyrelserna som vill värna det goda djurskyddet och som ska klara av det här?

Anf. 149 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Regeringen har alltså tillfört den peng som tidigare fanns hos kommunerna för att säkerställa att vi får en likvärdig och hög nivå i alla olika delar av vårt land beträffande djurskyddskontrollen. Tidigare fanns det nämligen i snitt två tredjedels tjänst per kommun. Det gjorde, fru talman, att det vid uttagande av barnledighet, vid semestrar och vid byte av personal ofta inte fanns någon i ett område som kunde ta sig an de ärenden som kom in – ibland genom anmälningar. Det innebar också att vi fick kritik från Europeiska unionen för att vi inte kunde garantera samhällets kontroll och överinseende beträffande djurskyddet i alla delar av landet.

Den omorganisation som nu är genomförd innebär att personalen, som jag säger i mitt svar till interpellanten, jobbar tillsammans. De är flera stycken och kan täcka upp för varandra vid ledigheter och när människor byter tjänster och tar ut barnledighetsdagar och liknande. Tidigare var det i praktiken omöjligt.

Dessutom kan man specialisera sig. I vårt samhälle har vi nu många olika typer av djur, både djur i lantbrukets tjänst och sällskapsdjur. Ibland krävs det speciella kunskaper för att kunna kontrollera att också djur som inte är särskilt vanliga i vårt land har det bra. Innan var det fullkomligt omöjligt med de trekvartstjänster som fanns i de allra flesta kommuner.

Låt mig därtill konstatera att det på länsstyrelsenivån sedan tidigare finns ett stort kontrollansvar beträffande lantbruket och lantbrukets djur. Eftersom de allra flesta lantbruksföretag söker någon typ av EU-stöd ska de sakerna kontrolleras. I detta ingår också att kontrollera att djuren har det bra. Det har alltså med samordning att göra.

*Svar på
interpellationer*

På länsstyrelsenivån ligger också att kontrollera att lantbrukets byggnader uppfyller de krav som vi från samhällets sida ställer på byggnader för lantbrukets djur, den så kallade förprovningen. På länsstyrelsen fanns också länsveterinärfunktionen – den finns även nu – med det övergripande ansvaret för att djurskyddet fungerade i ett geografiskt område och till vilken de tidigare kommunala inspektörerna var tvingade att vända sig när ett ärende var så långt framskridet att det blev tal om till exempel djurförbud eller andra typer av ingripanden. Därtill finns också den juridiska funktionen på länsstyrelserna.

Detta kallar jag, fru talman, för att effektivisera en verksamhet så att vi får en likvärdig nivå på kontrollen i alla olika delar av landet, därtill på en hög nivå.

Anf. 150 TINA EHN (mp):

Fru talman! Jag tänkte börja med den kritik som jordbruksministern här nämnde var upprinnelsen till att alltihop lades över och till att hela strukturen förändrades. Det är sant – det stämmer – att regeringen konstaterade att det inte fungerade och att också EU-kommissionen och Riksrevisionen konstaterade det.

Problemet var att systemet hade brustit i alla led – kommunerna, länsstyrelserna och centralmyndigheterna. Samtidigt hade det funnits kommuner och länsstyrelser där det hade fungerat bra. Skälet till bristerna var inte bara att det var ojämnt bedömda och olika strukturer i grunden. Varför man gav länsstyrelsen den här rollen när länsstyrelsen tidigare hade haft en roll där den hade kunnat utnyttja sina befogenheter på ett annat sätt har man aldrig analyserat. Nu har man gjort som man har gjort, och vi är där vi är.

Jordbruksministern nämnde fördelningsnyckeln, och det är en generell fördelning beräknad för hela landet. Pengarna är dessutom inte öronmärkta när de kommer till länsstyrelsen. Som exempel kan man ta ett skriande akut behov i vissa län, som Kalmar. Där hade man före 2009 9,5 årsarbetare i länet. Den här fördelningsnyckeln är väldigt generell, framtagen och värderad utifrån befolkningsunderlag, rennäringen och annat. Ja, den är väldigt generell, inte specifik utifrån behoven. Den ger Kalmar län 3,1 procent av dessa 118 miljoner kronor. Det räcker, enligt var jag har fått för information, till 5,08 inspektörer, och man har ett behov på 13 inspektörer. Det är också väldigt långa sträckor. Man säger att 40 procent av resurserna går till anmälningsärendena. Verkligheten i Kalmar län ser ut så här: Fyra personer jobbar med anmälningsärendena och cirka två personer med planerad riskbaserad djurskyddskontroll. I Kalmar finns det 5 600 kontrollobjekt. Delat på två blir det 2 800 objekt per inspektör. Alltså kan ett lantbruk med djur räkna med ett kontrollintervall på mellan 20 och 30 år. Det kan väl inte anses vara ett gott djurskydd. Det måste väl vara kontrollen som är likvärdig, inte organisationen i sig.

Det här har man påtalat, och man har meddelat regeringen i flera omgångar vart det verkar bära hän. Det råder stora brister. Man är väldigt missnöjd med de resurser som man har fått, och man ser inte hur man skulle kunna utnyttja fördelarna heller – fördelarna med att ha arbets-

Anf. 151 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag tvingas att repetera det jag redan har sagt. För det första ska vi följa upp den här verksamheten, det har vi lovat i 2009 års budget. Men jag ser faktiskt ingen mening med att efter två och en halv månad följa upp en verksamhet. Organisationen måste, fru talman, få sätta sig. I denna uppföljning ingår självklart att se över om vi har fördelat pengarna rätt över landet. Samma sak är det där – en organisation måste få sätta sig innan det är någon mening med att se om huruvida de medel som finns tillgängliga för ändamålet ska användas på ett anorlunda sätt.

För det andra måste jag korrigera interpellanten. De här pengarna är inte på något sätt öronmärkta utan är en del av de medel som förs till landets länsstyrelser i form av ett förvaltningsanslag. Sedan är det upp till länsledningen i respektive län att prioritera utifrån de pengar som finns tillgängliga vilken verksamhet man vill använda dem till i sitt län så att man bäst fullgör de uppgifter som man har att fullgöra i enlighet med de regleringsbrev och den lagstiftning som finns och som man har att följa.

Där har jag kunnat notera, fru talman, att det skiljer sig avsevärt mellan landets länsstyrelser hur man använder de pengar som tilldelas. Man prioriterar lite olika ute i länen. Det är så, och jag tycker att det ska vara på det sättet, för jag vill inte leva i ett totalt statskontrollerat samhälle där riksdag och regering styr allting ned på detaljnivå.

För det tredje skulle jag därutöver vilja säga att det som krävs i EU-lagstiftningssammanhang är att vi har en riskbaserad kontroll. Det säger mig att man rimligen gör mest rätt om man prioriterar utifrån anmälningar och följer upp dem. Där måste nämligen risken vara störst.

För det fjärde, fru talman, vill jag repetera att länsstyrelserna har sedan vi trädde in i Europeiska unionen ett ansvar för att kontrollera de jordbruksföretag som söker någon typ av EU-stöd. I det sammanhanget ingår att man kontrollerar djurskyddet på de gårdar och lantbruksföretag som har djur. Interpellanten vet lika väl som jag att den kontrollfrekvensen är ganska hög. Det ska läggas ovanpå den beräkning som interpellanten gjorde i sitt inlägg.

Anf. 152 TINA EHN (mp):

Fru talman! Jag tackar så mycket för detta. Jag tror att jag sade att pengarna inte var öronmärkta, så jag tror inte att jag behöver bli korrigerad.

Jag kan tänka mig att det har funnits kommuner där samarbetet har fungerat väldigt bra över kommungränserna. Där jag själv kommer ifrån, Bohuslän-Dal, har man haft ett jättebra samarbete, och djurskyddet har fungerat väldigt bra. Man har förmodligen känt sig lite överkörd i förändringen. Man har inte tittat på ställen där det har fungerat väldigt bra och inte har lyssnat på att länsstyrelserna har haft möjlighet att korrigera kommuner och förändra i de fall där det inte har fungerat.

Missnöjet kanske inte är så lätt att förändra så snabbt, utan man måste se till att det smidigt och bra flyter på, vilket det inte verkar göra nu.

*Svar på
interpellationer*

Även om man inte kan göra en utvärdering ännu vet man att det finns en kritik mot att det är väldigt dåligt på många ställen i landet, och de som ytterst blir lidande är djuren. Jordbruksministern säger att det är fler kontroller på olika ställen, men det här handlar specifikt om djurskyddet. Det är viktigt att vi specificerar att det är det som debatten handlar om.

Jordbruksministern nämnde också EU-kontrollen. Det finns ett kapitel som heter Finansiering och offentlig kontroll, en allmän princip. Där säger man att medlemsstaterna ska se till att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla nödvändig personal och andra resurser för en offentlig kontroll. Det här är ganska skarpt. Skulle det visa sig att djurskyddskontrollerna sker väldigt sällan kanske vi får repressalier. Det är ganska viktigt, tycker jag. Jag tycker att det också är ganska viktigt för näringen att de kan känna att vi har en kontroll som man kan lita på.

Anf. 153 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Tack för interpellationen, Tina Ehn! Jag tycker att djurskyddet är viktigt. Av det skälet har regeringen till riksdagen lagt fram förslag om en förändrad organisation av djurskyddet i landet. Vi har gjort det därför att vi vill ha ett bra, gott och likvärdigt djurskydd i olika och alla delar av landet.

Vi hade, fru talman, inte det tidigare. Det berodde bland annat på att det var nästan 300 myndigheter som hade ansvaret tidigare. Deras möjlighet att ha en mängd människor som var kunniga och utbildade på det här området var begränsad just därför att kontrollmyndigheterna var så många. Nu kan vi, fru talman, få en organisation där man dels kan specialisera sig, dels stötta och hjälpa varandra. Det är en organisation där vi undviker jävsproblematiken och en organisation som kan täcka semestrar och andra ledigheter, personalomsättningssituationer och liknande. Vi undviker då den kritik som vi har fått – för det har vi faktiskt fått – i och med att ett antal kommuner inte hade möjlighet att fullfölja den uppgift som vi som land har en skyldighet gentemot Europeiska unionen att fullfölja.

Men det är inte det viktigaste. Det viktigaste för mig är att vi har en hög nivå på vår djurskyddskontroll i det här landet, och jag är alldeles övertygad om att vi kommer att få det när den här organisationen har satt sig. För att garantera detta kommer regeringen att göra en uppföljning av hur förändringen har skett.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2008/09:416 om jämställdheten i statliga kommittéer

Anf. 154 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig vad jag avser att göra för att motverka den negativa utvecklingen vad gäller jämställdheten i statliga kommittéer.

Låt mig konstatera att sammansättningen av ledamöter i statliga kommittéer och utredningar ska bygga på principen om en jämn könsfördelning.

Regeringen arbetar brett för att förändra system som konserverar fördelningen av makt och resurser ur ett könsperspektiv. För att uppnå de jämställdhetspolitiska målen använder Regeringskansliet jämställdhetsintegrering som en strategi. Jämställdhetsintegrering innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska finnas med i alla steg av beslutsprocesserna, inom samtliga politikområden. Ansvaret för detta ligger hos respektive politikområde. Alla statsråd är även "jämställdhetsministrar" inom sina respektive politikområden.

Regeringen har förbättrat könsfördelningen när det gäller myndighetschefer. Av dem som regeringen hittills har tillsatt har 46 procent varit kvinnor. Därigenom har den totala andelen ökat från 33 till 39 procent.

I statligt ägda bolag var i juni 2008 andelen kvinnor i styrelser för hel- och delägda bolag 46 procent och i helägda 48 procent. Jämfört med 2006 har det ökat från 44 procent respektive 47 procent. Bland ordförande var andelen kvinnor i helägda bolag 33 procent jämfört med 2006 då andelen var 22 procent. Det innebär att det har skett en ökning på samtliga nämnda funktioner efter regeringsskiftet.

Men vi kan, precis som Eva-Lena Jansson konstaterar, se att antalet kvinnor som har utsetts till ordförande eller särskilda utredare inom kommittéväsendet har minskat med 6 procentenheter mellan 2007 och 2008. Andelen kvinnliga ordförande eller särskilda utredare har varierat under 2000-talet. Endast under två år har könsfördelningen hamnat i spannet 40–60, som regeringen ser som acceptabelt. Det var 2006, när både den nuvarande och förra regeringen ansvarade för utnämningarna, och 2007, när den nuvarande regeringen var ensamt ansvarig. Lägst andel kvinnor var det 2001 och 2004.

Jag håller med om att den försämring som har skett inte är bra, och inom Regeringskansliet måste vi nu se till att vända denna utveckling.

Anf. 155 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag tackar Nyamko Sabuni för svaret. Jag kan inte påstå att jag är nöjd med svaret, men så kan det ju se ut ibland. Jag hoppas kunna göra debatten något mer spännande så att personalen också orkar vara deltagande och lyssna.

Jag har ställt en interpellation om jämställdheten inom de statliga kommittéerna. Ett av riksdagens mål med jämställdhet är att kvinnor och män ska ha lika makt och inflytande. Jag har i andra interpellationer tagit upp behovet av att sätta press på det privata näringslivet i syfte att öka andelen kvinnor i bolagsstyrelser, men jag har tyvärr inte fått gehör från regeringen i frågan med hänvisning till att man inte vill lagstifta om kvotering.

Nu finns det områden som jag pekar på där regeringen själv kan gå före och visa vägen genom att aktivt jobba med att medverka till ett jämställt inflytande, i till exempel statliga kommittéer som regeringen tillsätter. Trots att riksdagen har antagit jämställdhetspolitiska mål ser vi nu en negativ trend i statliga kommittéer där andelen kvinnliga ordförande har sjunkit från 41 till 35 procent mellan 2007 och 2008.

*Svar på
interpellationer*

Det innebär att andelen manliga ordförande har ökat från 59 till 65 procent, eller i faktiska tal: Av 322 ordförande för statliga kommittéer är 208 män och 114 kvinnor. När det gäller antalet ledamöter består kommittéerna av 590 män och 474 kvinnor. Det finns en grupp där kvinnor är mer representerade än män, och det är antalet sekreterare. Där ingår 463 kvinnor och 427 män.

Min fråga till jämställdhetsministern, fru talman, var: Vad avser jämställdhetsministern att göra för att motverka denna för jämställdheten negativa utveckling? Då blir svaret: Jag håller med om att den försämring som nu har skett inte är bra, och inom Regeringskansliet måste vi se till att vända denna utveckling.

Förlåt, fru talman, men jag tycker inte riktigt att det är svar på frågan. Vad vill regeringen göra? Vad tänker ni göra åt detta faktum? Regeringen är ju med och tillsätter kommittéerna, så jag antar att ni måste ha en plan.

Tidigare har jag ställt frågor om kvotering. Det har inte regeringen varit inne på. Jag antar att ni med svaret menar att ni har lyckats åstadkomma någonting när det gäller de statliga bolagen. Det är bra; det måste jag säga. Jag tycker att det är bra att man har fått in fler kvinnor där.

Men tidigare har den här jämställdhetsministern också, fru talman, sagt: Nej, ingen utbildning för statsråden! Det är inte nödvändigt. Det räcker med att det finns personal som har fått utbildning, menar hon.

Min fråga är: Är det inte dags att utbilda dessa ministrar som faktiskt ska vara sina egna jämställdhetsministrar? Regeringen tillsätter ju kommittéer, och det finns uppenbarligen ingen samordning i regeringen i de här frågorna. Då skulle vi inte kunna se den utveckling som nu har skett.

Med risk för att upprepa mig, fru talman, vill jag ändå veta vad jämställdhetsministern avser att göra för att motverka denna för jämställdheten negativa utveckling.

Anf. 156 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Den här regeringen kommer att fortsätta jobba på samma sätt som den tidigare regeringen har gjort när det gäller sammansättningen av kvinnor och män i kommittéer och ordförande för kommittéerna. Jag tror inte att Eva-Lena Jansson verkligen anser och tror att man måste utbildas för att kunna räkna antal huvuden.

Vi kan se direkt här hur det ser ut. Det kunde vi se också under den förra regeringens tid. År 2001 minskade det rejält. År 2002 gick det upp igen. År 2003 minskade det rejält igen. År 2004 minskade det ytterligare. Vi jobbar på samma sätt som den förra regeringen, det vill säga att vi samordnar detta. På jämställdhetsenheten får vi in de föreslagna namnen i kommittéerna. Vi ser till att kommittéerna är jämnt könsfördelade. Men sedan dyker det upp något ibland. Just när det gäller ordförandena är det inte alltid lätt att se över året hur posterna fördelar sig, och det kan leda till att det blir så här.

När man utser särskilda utredare samordnas det inte heller på ett enda departement, utan varje departement tar hänsyn till hur man fördelar de särskilda utredarna på sina utredningar. Det kan också leda till att det kommer att se ojämnt ut.

Denna fråga har vi tagit upp i statsråds-kretsen och kommit fram till att vi måste informera varandra bättre när vi utser utredarna, även vid de tillfällen när man inte behöver samordna. Utbildning är inte det som behövs, men vi behöver bli medvetna. Vi behöver hela tiden kolla av med varandra hur vi har utnämnt på våra respektive departement för att få en bättre bild av detta.

Jag tror också att det ibland kan bero på vilken typ av utredningar som dominerar från ett visst år till ett annat. Jag har inte kollat upp det, men jag kan gissa att det kan spela in för hur siffrorna ser ut.

Det som Eva-Lena fnyser lite åt – det som kallas för sekreterarrollen – är en av de viktigare rollerna i kommittéerna. Det är där vi har människor som är välmeriterade, som kan sin sak och som skriver de betänkan- den som sedan lämnas in till Regeringskansliet. Det är inga tjänster att fnysa åt. Det problematiska är snarare att detta är tjänster i bakgrunden, men det är viktiga, centrala tjänster i utredningsväsendet.

Mitt svar till Eva-Lena Jansson är att det inte blir mer spännande än så här. Vi kommer att fortsätta som den tidigare regeringen. Vi ska bli mer medvetna och informera varandra bättre och på det sättet lyckas bättre med sammansättningen av kommittéerna.

Jag vill upprepa att på precis samtliga områden har vi en jämn köns- fördelning. Det är bara när det gäller ordförandeskap som vi har backat i år. Jag hoppas att siffran kan se bättre ut nästa år.

Anf. 157 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Nej, jag fnyser absolut inte åt sekreterartjänster. Jag tycker att det är ett mycket viktigt arbete. Jag konstaterar att just den tjänsten också är den kvinnodominerade tjänsten till skillnad från ordfö- randskapet i de här kommittéerna.

Jag tycker att det är viktigt att regeringen resonerar tillsammans när man tillsätter de här kommittéerna och att man gör en uppföljning. Det är viktigt att man kollar över tid och ser vilka kommittéer som pågår, hur de ser ut och vilken kompetens man behöver knyta till dem. Jag är nämligen helt övertygad om att det finns jättemånga kompetenta kvinnor som skulle kunna leda de här statliga kommittéerna.

I debatten både här i dag och tidigare med näringsministern, till ex- empel när vi har diskuterat kvoterings i statliga bolag och även i privata styrelser, har det framskyttat att det inte finns tillräckligt många kvinnor med kompetens. Min bild är en helt annan.

Det finns en tidning i Sverige som heter Passion for Business som på bara några timmar lyckades plocka fram massor med kvinnor med kom- petens att kunna sitta i bolagsstyrelser. Jag är helt övertygad om att de här kvinnorna finns tillgängliga. Det kanske inte är samma kvinnor. Jag är helt övertygad om att det finns massor med kvinnor i Sverige som inte får uppdraget att bli ordförande i statliga kommittéer.

Fru talman! Jag har också kunnat konstatera att den här regeringen verkar ha gjort till sin sak att hela tiden tala om vad den förra regeringen inte gjorde när man inte kan redovisa vad man själv vill göra. Jag tycker att det är ganska ointressant. Jag vill veta vad den här regeringen gör här och nu. Som jag tolkar svaret tänker man inte göra någonting. Man följer utvecklingen. Man tar inte till några metoder. Man kan inte se att det

finns någon systematik i det man sysslar med, och framför allt är det inte viktigt att utbilda statsråden så att de får kompetens.

Fru talman! Jag hävdar att det är viktigt att de ledande politiker som håller på med frågorna också har kompetens när det gäller jämtegrering eller mainstreaming, som det kallas på engelska. Har man inte det kanske man inte ens förstår problemet. Jag tycker att man uppvisar detta gång på gång. Det finns ingen systematik i regeringens jämställdhetsarbete, vilket jag bara kan beklaga.

Jag sade redan i början av den här debatten att det här svaret inte är bra. Det är nog ett av de sämsta jag har fått. Att svara att man håller med om att den förändring som har skett inte är bra och att man inom Regeringskansliet nu måste se till att vända den utvecklingen utan att kunna peka på ett enda konkret exempel på vad man ska göra känns inte så respektfullt som jag skulle ha önskat, fru talman.

Fru talman! Jag förväntar mig faktiskt att få någonting konkret från jämställdhetsministern innan jag går ifrån den här debatten.

Anf. 158 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Jag avser att fortsätta att ta avstamp i det som oppositionen åstadkom under sin tid i regeringen, och jag tror också att många kolleger till mig i regeringen avser att göra det. Tar vi avstamp i det är den här regeringen bättre på samtliga områden, och då menar jag samtliga områden, när det gäller representation av kvinnor i kommittéer. Det tycker jag är väldigt viktigt att påpeka. Jag påpekar återigen att vi kommer att fortsätta att jobba på samma sätt som den tidigare regeringen, det vill säga att samordna de här tillsättningarna på jämställdhetsenheten, informera varandra inom departementen när det gäller de särskilda utredare som inte behöver samordnas och framför allt kolla av med varandra vilka nätverk av kvinnor som finns att utnämna.

Eva-Lena Jansson har en tendens att förvränga saker som man säger. I mitt svar erkänner jag inte alls att det inte fungerar bra. Jag säger tvärtom att allting har blivit bättre förutom att vi har backat lite just när det gäller ordförandena. Det är vad jag sade. Allt annat har blivit mycket bättre än under den tid som Eva-Lena Janssons parti satt vid regeringsmakten.

Eva-Lena Jansson sade också att någon i denna regering skulle ha sagt att det inte finns tillräckligt många kompetenta kvinnor. Det kan inte heller stämma. Någonting som vi brukar försöka påpeka, och det är ett budskap till alla kompetenta kvinnor där ute, är att sju av tio som får frågan av regeringen säger nej. Vi ringer inte till kvinnor om vi inte vet att de är kompetenta. Mitt budskap till dig, vilket du också kan förmedla till andra kvinnor, är att när vi ringer gör vi det därför att vi vet att de är kompetenta. De klarar av dessa uppdrag. Tacka gärna ja till uppdragen. Det skulle underlätta för att justera de siffror som vi har i dag. Sju av tio tackar nej, och de siffrorna har vi inte när det gäller de män som blir tillfrågade.

Anf. 159 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Nej, jag kan nog hålla med om att det finns alldeles för många män som tackar ja som kanske inte har kompetens. Jag är helt

övertygad om att det finns många fler kvinnor. Jag tror inte att man ska ge sig. Jag tror att man ska fråga fler.

Jag tror också att det är viktigt att man diskuterar hur man tar fram de här personerna och har en systematik och diskuterar om varje minister som ska lägga fram förslag på ordförande ska ha två namn att lägga fram. Jag tycker nämligen att det är viktigt att man har några att välja på.

Jag tycker inte att man kan säga att allt som den här regeringen har gjort har blivit mycket bättre ur ett jämställdhetsperspektiv. I så fall skulle inte skillnaden mellan kvinnors och mäns inkomster ha ökat som den har gjort med den här regeringen. Den här regeringen har åstadkommit att män tjänar mer på regeringens politik därför att de äger mer, tjänar mer och jobbar mer. Det har ni lyckats åstadkomma. Att ni skulle vara stolta över det och säga att det är mycket bättre att ni har ökat inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män får ni gärna stå för. Jag gör det i alla fall inte. Jag kan inte tycka att det är bra.

Jag hade önskat att få konkreta uppgifter. Jag vidhåller att jag tycker att det är viktigt att samtliga ministrar i den här regeringen genomgår en genusutbildning. Jag tror att det behövs. Jag tycker att jag har sett tydliga tecken på det här, fru talman. En sådan utbildning saknas. Jag är helt övertygad om att man måste vidta mycket hårdare åtgärder för att åstadkomma en förbättring. Det är bra i de statliga bolagen, men det är inte bra i de statliga kommittéerna.

Anf. 160 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Det är bra i de statliga bolagen. Där är det en jämn könsfördelning i styrelserna. Det gäller också kommittéerna. Det gäller i samtliga kommittéer förutom när det gäller ordförandeskapet där vi inte når spannet 60–40. Om den här regeringen inte jobbade systematiskt och om den här regeringen inte frågade fler kvinnor skulle vi aldrig få de siffror som jag just nämner. Det är 60–40-fördelning eller bättre än så i samtliga sammansättningar förutom när det gäller ordförandena. Där lovar jag Eva-Lena Jansson att vi ska bli ännu bättre på att rådfråga varandra och hela tiden kolla av vilka som har tillsatts under den senaste månaden för att vi också ska få en bättre statistik över det hela. Det är inte fel att erkänna att man har misslyckats på ett ställe, men det betyder inte att vi inte har lyckats bättre. På samtliga områden har vi lyckats bättre än tidigare. Det handlar om och beror på att vi verkligen jobbar systematiskt och frågar fler kvinnor när de som tillfrågas säger nej.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2008/09:398 om sponsring av kultur

Anf. 161 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Leif Pagrotsky har frågat mig vilka resurser jag bedömer att kulturen kommer att tillföras genom ökad sponsring samt hur näringslivets intresse för samarbete med kulturlivet ska ökas.

Svar på
interpellationer

Jag anser att en stabil finansiering av kulturen är viktig. Den nationella kulturpolitiken ska verka för ett kulturutbud med bredd och kvalitet i hela landet. Jag är därför stolt att som kulturminister kunna säga att den statliga kulturbudgeten aldrig har varit större än nu.

Att företag meddelar att deras engagemang i kulturlivet minskar i en tid då vi upplever en av vår tids svåraste finanskriser med påföljande lågkonjunktur är beklagligt men inte förvånande. Men det här är en fråga som bör ses i ett längre perspektiv.

Kultursponsringen uppgick 2007 till ca 90 miljoner kronor. Tillsammans med donationer på 21 miljoner kronor motsvarar detta drygt 1 procent av den totala finansieringen.

Regeringen har i budgeten för 2009 aviserat en särskild satsning för att utveckla kulturella och kreativa näringar. Inom ramen för denna satsning har jag tillsammans med näringsminister Maud Olofsson vid flera seminarier sammanfört parter från kultur och näringsliv.

Den dialog som då har uppstått har visat vilket genuint intresse som finns för att utveckla samverkan mellan näringsliv och kultur. Regeringen avser nu att ta fram en handlingsplan för att skapa en ram för det fortsatta arbetet på området.

Regeringen har även tillsatt en utredare för att analysera hur vi kan skapa skatteincitament för gåvor till bland annat ideell verksamhet, vilket ytterligare skulle kunna verka gynnande för kulturlivet.

Trots det svåra utgångsläget för sponsring av kulturlivet som den ekonomiska krisen ger, lägger regeringen nu grunden för att det ska finnas goda förutsättningar för en fruktbar samverkan mellan kultur och näringsliv för att stärka kultursektorn i framtiden, oavsett konjunkturläge.

Anf. 162 LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Jag vill tacka kulturministern för svaret. Jag har ställt min fråga om sponsringen mot bakgrund av de många debatter som jag hade när jag var kulturminister med företrädare för den dåvarande borgerliga oppositionen och framför allt med dess moderata kulturpolitiker som ständigt vad vi än diskuterade återkom till att om det blev regeringsskifte skulle svenskt kulturliv få se på andra bullar. Då skulle det bli ett lyft i kulturlivet därför att det skulle frigöras en sådan väldig energi av det samarbete med näringslivet som skulle bli följderna. Sponsringen skulle leda till ett finansiellt lyft för kultursektorn understödd av generösa skatteregler där man skulle undanröja alla problem som fanns i den skattelagstiftning som då existerade.

Vad vi har sett nu är två och ett halvt år av moderat styre av kulturpolitiken, och i alla fall har inte jag sett att den ynka procent av kulturlivet som finansieras av sponsring har ökat någonting alls.

Jag hör ju till dem som gillar sponsring och som tycker att de exempel på sponsring som jag har sett på Göteborgsoperan och Moderna museet och på andra ställen har varit väldigt välgörande. Det har gjort ömsesidig nytta och inneburit nytta för företagen och kulturinstitutionen, nya publikmöten och finansiella resurser.

Den ökning som har varit under senare år verkar nu ha stannat av. När vi läser i tidningarna att Volvo inte längre har råd att förnya sina sponsringsavtal med Göteborgssymfonikerna och Göteborgsoperan, att

Operan i Stockholm har problem med att SAS inte längre har råd och att man på Swedbank inte heller är i läge att vara särskilt generösa så demonstreras att den välsignelsebringande nya källa till reformer som Moderaterna kunde utlova samtidigt som man utlovade sänkta skatter och minskade resurser för kulturpolitik visade sig vara konjunkturberoende, börsberoende och instabil. Och nu hör jag på kulturministerns svar på min fråga att den inte längre står för något hopp för kulturen, utan det är en realistisk och ganska nykter syn som förmedlas.

Det var inte ett ord om skatteavdrag, utan det talas om att den är sårbar, och kulturministern vill ha en stabil finansiering. Jag tolkar det som att kulturministern inte längre säger att det är sponsringen som är vägen framåt. Den kan vara en liten krydda, en marginell procentenhet – en halv kanske, eller kanske 1,1 om vi får högkonjunktur igen – men de stora ord som vi hörde under valrörelsen är nu bortblåsta.

Jag vill inte ha en kultur som är konjunkturberoende på det viset – börsberoende, spekulationsberoende, bonusberoende – utan jag vill också ha en stabilt finansierad kultur. Det kräver skattefinansierad, budgetfinansierad, kultur. Allt annat är illusioner.

Därutöver vill jag gärna ha samarbete med näringslivet. Jag vill ha möten med ny publik. Jag vill ha det frigörande av kulturens alla föråldrade, talanger och kunskaper som också kan komma till nytta i näringslivet. Men jag har inga illusioner om att detta kan innebära en skön, ny värld för kulturlivet vad gäller dess finanser.

Jag tyckte mig tolka en lika realistisk och nykter syn i kulturministerns svar, och det är en helt annan attityd än den jag hörde när vi brukade diskutera det här när rollerna var ombytta för några år sedan.

Anf. 163 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Det är glädjande att Leif Pagrotsky också gärna ser en ökad sponsring. Jag tyckte kanske inte att jag såg så mycket av det ändå när Leif Pagrotsky innehade den tjänst som jag har i dag.

Det är alldeles riktigt att vi har talat oss varma för värdet av sponsring. Det är inte för att vi tror att det här skulle ersätta den offentliga finansieringen av kulturen. Det har vi aldrig sagt. Vi har heller aldrig talat om det som Leif Pagrotsky tar upp i sin interpellation att det skulle lyfta kulturen till nya höjder eller ens att det skulle vara välsignelsebringande.

Den attityden till kultur finns tyvärr inte i Sverige. Jag beklagar det. Den finns, kan man väl säga, i många delar när det handlar om idrotten som fungerar som ett slags kitt mellan människor och mellan företag, men den finns tyvärr ännu inte inom kulturen. Däremot tror jag, och jag har inte slutat att verka för, att sponsringen ska kunna få ökade möjligheter på kulturområdet. Men att ekonomin ser ut som den gör i dag är någonting som vi inte hade kunnat förutse. Det hade inte heller Leif Pagrotsky kunnat, om jag kunde tolka det tal som han höll till Metallarna häromdagen.

Leif Pagrotsky nämnde Göteborgsoperan. Jag tror att de som mest har haft runt 5 procent av sin omsättning via sponsring. 3 procent visar Leif Pagrotsky här, men 5 procent fick jag höra när jag var där. Vi kan tvista om siffrorna, men det är hur som helst mer än genomsnittet, och det är bra arbetat. Vi har aldrig trott att det här skulle bli en ersättning.

Jag ser, om jag tolkade Leif Pagrotsky rätt, en samsyn när det gäller ett annat värde, nämligen ett ökat engagemang. Det tror jag är väl så viktigt.

Sedan vet ju också Leif Pagrotsky som satt i en regering som bland annat avskaffade arvs- och gåvoskatterna, vilket man väl kan säga skulle kunna underlätta frivilliga stöd till bland annat kulturen om än inte avdragsgillt. Den här regeringen har också avskaffat förmögenhetsskatten. Jag vet inte om det är någonting som Leif Pagrotskys regering, om nu olyckan skulle vara framme och det skulle bli maktskifte 2010, kommer att återinföra. Det tror jag att många skulle vilja veta mer om.

Jag tycker att det också vore intressant att veta, nu när Leif Pagrotskys parti ingår i en annan form av allians, om ett av de här samarbetspartierna, det vill säga kommunisterna, delar Leif Pagrotskys positiva syn på näringslivet och på sponsring. Det kanske vi kan få svar på här också.

Anf. 164 LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Jag förstod inte riktigt kopplingen i resonemanget om skatterna. Möjligen var det att om man avskaffar arvsskatten blir det färre som donerar pengar till stiftelser som använder pengar till kulturen och annat. Utan arvsskatt kanske vi inte hade haft någon Wallenbergsstiftelse eller Ax:son-Johnson-stiftelse, och vi kanske inte får några nya sådana i framtiden. Jag vet inte, men kulturministern utförde inte riktigt argumentet vad det hade med det här att göra.

Att jag inte har haft några illusioner om kultursponsringens storlek är alldeles tydligt av de debatter som vi hade under förra mandatperioden. Jag uppfattar den attityd kulturministern har i dag som helt annorlunda än vad den var då.

Jag brukade säga att för att kulturen skulle få riktigt mycket pengar i sponsring skulle man behöva döpa om kulturyttringarna till golf eller segling. Det är utmärkta sporter, men det är den typen av saker som har varit generöst behandlade när det har gällt näringslivets sponsorsinsatser. Jag trodde inte att det var en realistisk prognos att det namnbytet skulle komma att äga rum, men jag minns mycket väl våra debatter där näringslivets och hushållens medverkan kom på tal. Då brukade Lena Adelson Liljeroth säga att det inte är rätt att staten ska ta pengar ur fickorna på vanligt folk och bestämma hur de ska användas. Folk ska själva få bestämma om de vill gå på bandy eller på Moderna museet. Det var en ideologisk fråga att vi inte ska ha en skatterundgång där staten bestämmer konsumtionsinriktningen.

Där anade jag den fundamentala ideologiska skillnaden. Där kommer sponsringen in om man vill att människor själva ska bestämma över sin plånbok i stället för att det ska omfördelas via skatten. Om man samtidigt inte vill säga att det blir minus på kulturen blir naturligtvis sponsringen en bekväm restpost.

Inte heller Leif Pagrotsky kunde förutse att det här med konjunkturen skulle hända, säger kulturministern. Tja, säg inte det. Jag är gammal nog att ha varit med förr. Det här är den tredje borgerliga regeringen som jag har upplevt, och det är tredje gången som det blir statsfinansiell kris och tredje gången som det blir stegrande arbetslöshet och stora budgetunderskott. Och de två tidigare gångerna blev det nedskärningar på kulturen. Vi har ännu inte sett den tredje. Vi får väl se.

Min erfarenhet är att borgerliga regeringar har en väldig otur. Kjell-Olof Feldts gamla råd till Sveriges folk var att om man har att välja mellan regeringar som har tur och regeringar som har otur får man väl fundera över det på valdagen.

Att sponsring är konjunkturkänslig, börskänslig och spekulationskänslig är väl fullständigt solklart, och den som har predikat att sponsringen är en väg framåt för kulturen måste väl ha tänkt på att man därmed adderar någonting till kulturen som kan vara trevligt under vissa perioder men som inte går att bygga långsiktig verksamhet på. Det tror jag att de på Göteborgsoperan har varit smarta nog att bygga in i sina förväntningar från början, och de har använt detta just som en extra krydda för att addera lite extra – även symfoniorkestern – men de har hela tiden varit klara över att det är tillfälliga avtal som förhoppningsvis kan förlängas om och om igen, men att de förr eller senare kan råka i svårigheter.

Min enkla fråga i dag är denna. Vi vet nu att kultursponsringen minskar. Kulturministern svarade inte på min fråga om vad hon gör för bedömning av hur det kommer att bli under mandatperioden, och jag tror att hon inte har velat göra någon prognos över detta. Men jag är beredd att göra prognosen att kultursponsringen kommer att minska mycket kraftigt. Det vi har sett från Volvo i Göteborg, på Operan i Stockholm och på många andra kulturinstitutioner är bara början. Min enkla fråga är, och den tror jag att hela Kultursverige ställer sig: Har kulturministern någon strategi för hur denna resursminskning för kulturen ska mötas i kulturpolitiken?

Anf. 165 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Man kan tala om tur eller otur. Jag har också varit med och arbetat som frilansande journalist i 20 år, så jag vet att det där inte alltid har att göra med regeringar, när det finns pengar och när det inte finns pengar i exempelvis frilansbudgetarna. Det där skulle vi kunna ta i en särskild diskussion.

Min attityd, för att börja i någon mening i kronologisk ordning utifrån det som Leif Pagrotsky tog upp, är inte annorlunda till sponsring i dag. Jag tycker att det är viktigt att vi får en ökad sponsring också till kulturen och skulle gärna vilja se en annan skrivning i bland annat inkomstskattelagen. Men vi har inte gått i mål än. Det är fortfarande ett och ett halvt år kvar till 2010, och vår mandatperiod varar faktiskt fram till dess.

Skattesänkningar är naturligtvis också en viktig del, därför att Sverige var ett av de länder som hade de högst beskattade folken. Det här har Leif Pagrotsky och jag talat om tidigare. Och förvisso har somliga fått väldigt mycket mer pengar, men merparten av skattesänkningarna har hamnat hos det stora flertalet absolut vanliga människor med, ska jag säga, rätt små plånböcker. Då har den här skattesänkningen betytt väldigt mycket och ofta också kunnat användas till kulturyttringar av olika slag.

Jag skulle fortfarande vilja ha svar, eftersom vi pratar om detta, på min fråga vad Leif Pagroskys syster- eller möjligen broderparti tycker om hans nu stora vurm för sponsring och samarbete med näringslivet. Vad tycker kommunisterna om det?

Det är klart att det inte går att sja om den ekonomiska utvecklingen under de ett och ett halvt år som återstår av den här mandatperioden. Kunde jag det skulle jag vara flitigt anlita på väldigt många håll.

Jag tror precis som Leif Pagrotsky tyvärr att sponsringen kommer att minska, inte bara till kulturen utan även till idrotten, som är ett annat av mina hjärteämnen. Där ser man också problem. Det är ännu viktigare då att vi nu lägger fram en proposition om en stabil finansiering av idrotten.

Visst är det bekymmersamt, och vi gör vad vi kan genom att följa utvecklingen. Vi har också ökat budgeten. Inte bara i reella summor utan också som en andel av statsbudgeten har den aldrig varit så stor som nu.

Även om vi ser sponsringen som en viktig del att få fler finansiella källor till kulturen och ett ökat engagemang ser vi också att det är viktigt att vi behåller en infrastruktur, och det är det som den statliga kulturbudgeten syftar till.

Anf. 166 LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Ja, nu har ni ju sänkt skatter. Jag vet inte; hur mycket är det nu – 50, 60, 70, eller 80 miljarder kronor hittills under mandatperioden? Då är min enkla fråga: Hur mycket mer av detta har lett till att människorna har spenderat pengar på kultur? Har Annika Falkengren ökat sina operabesök för de stora inkomstökningar hon nu har fått av skattepolitiken? Har museerna fått fler besökare sedan ni lät människor få skattesänkningar så att de själva skulle börja betala entréavgifter på museerna, som ni ju var så angelägna om och som Lena Adelsohn Liljeroth brukade interpellera mig om? Det var så viktigt att få avgifter på museerna. Det var den viktigaste kulturpolitiska frågan hur man skulle minska trängseln på Moderna museet. Hur mycket av dessa 50, 60, 70, 80 miljarder kronor har sipprat ned till kulturen? Min gissning är: väldigt lite.

Jag förstår att kulturministern har svårt att göra prognoser för den ekonomiska utvecklingen för de – förlåt, var det 18 månader som kulturministern sade var kvar av hennes tjänstgöringsperiod? Men större delen av mandatperioden har ju gått. En uppskattning av historien hade ju varit välkommen. Har sponsringen ökat sedan Moderaterna fick makten, Moderaterna med sina eminenta näringslivskontakter, sina polare i bankvärlden och sina finansiärer i näringslivet – Storåkers, som jag såg i en moderattidning häromdagen? Hur mycket har det ökat fram till nu? Sedan kan vi diskutera vad som händer mellan nu och valdagen.

Jag vill avslutningsvis säga att de löften om guld och gröna skogar som skulle infrias med en borgerlig regering – man skulle öppna slussarna till sponsringen, som de slemma sossarna höll igen – har inte infriats, och av ministrarnas svar i dag kan man inte vänta sig att det blir vare sig skatteändringar eller några andra initiativ som ökar sponsringen.

Återinförandet av vändkorsen på museerna, försämringen av a-kassan och andra försämringar som har drabbat kulturarbetarna och kulturlivet kommer inte att kompenseras av att regeringen ordnar mer pengar från sponsringen. Det är slutsatsen av dagens debatt.

Anf. 167 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Det märks kanske att Leif Pagrotsky har ägnat sig åt andra frågor än kulturfrågor de senaste två åren.

Teaterbesökarna är fortfarande flitiga. Många teatrar har till och mer fler besökare än tidigare. Det säljs fortfarande mycket böcker, framför allt via nätet. Vi har också lyckats, vilket jag har förstått att Leif Pagrotsky också välkomnar, försvara den låga bokmomsen på ljudböcker, vilket är en väl så stor framgång med tanke på hur många som faktiskt har upptäckt denna läsform. Folk går mer på bio än tidigare. Vi klarade här 15 miljoner-målet, som Leif Pagrotsky också väl känner till.

Vi har också i vår budget satsat mer på museerna. Vi har infört reformen Skapande skola, inte ett projekt i tema med något fluffigt årsprojekt kring design, hur vällovt det än kan vara, eller något annat, utan det här är en satsning som kommer att fortsätta och förhoppningsvis också nu på sikt omfatta hela grundskolan. Sedan kan vi fortsätta.

Moderna museet tror jag har lika många besökare i dag som man hade när det var fri entré. Världskulturmuseet i Göteborg, som nu har valt att införa fri entré, har till och med haft fler besökare när de började ta betalt igen än de hade innan det.

Så kom inte och säg att kulturlivet stagnerar. Att människor har fått pengar i plånboken spelar naturligtvis roll.

Vad Annika Falkengren gör på sin fritid har jag ingen som helst aning om. Vi umgås inte, och jag har inte heller särskilt många polare i bankvärlden. Det tror jag inte att så många andra i regeringen har i det här läget heller, med det som har sagts.

Beträffande de löften som Leif Pagrotsky talar om: Guld och gröna skogar har vi aldrig utlovat. Vi har aldrig trott att vi skulle kunna få ett system som man har i USA, där en stor del av kulturen finansieras genom privata donationer. Vi har inte den kulturen här. Nu ser vi också de problem som man har där. En stabil, offentlig finansiering har varit viktig även för oss.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträde

Andre vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 6 mars inkommit.

16 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2008/09:132 till justitieutskottet

17 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Finansutskottets betänkanden 2008/09:FiU36 och FiU37
Skatteutskottets betänkanden 2008/09:SkU24 och SkU28
Utbildningsutskottets betänkande 2008/09:UbU12
Justitieutskottets betänkande 2008/09:JuU21
Socialutskottets betänkanden 2008/09:SoU14, SoU10, SoU7, SoU16 och
SoU17
Trafikutskottets betänkande 2008/09:TU11
Konstitutionsutskottets betänkanden 2008/09:KU13, KU17 och KU18

18 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Utbildningsutskottets betänkanden
2008/09:UbU7 Förskolan
2008/09:UbU8 Studiestöd
2008/09:UbU10 Vuxenutbildning

Skatteutskottets betänkanden
2008/09:SkU22 Allmänna motioner om taxering, skattebetalning och
folkbokföring
2008/09:SkU23 Allmänna motioner om beskattning av företag, kapital
och fastighet

19 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 24 mars

2008/09:425 Regeringen och arbetslösheten

av *Josefin Brink* (v)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:426 VAB-intygen

av *Veronica Palm* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2008/09:427 Användning av tidigare överskott i kommunerna

av *Ulla Andersson* (v)

till statsrådet Mats Odell (kd)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 31 mars.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 23 mars

2008/09:771 Våld inom idrotten

av *Lennart Sacrédeus* (kd)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:772 Nettoutsläpp av växthusgaser

av *Lena Hallengren* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:773 Styrelsens agerande i Tredje AP-fonden

av *Ulf Holm* (mp)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2008/09:774 Sveriges unika pensionärsbeskattning

av *Lars Johansson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:775 Industrins betydelse för tjänstesektorn

av *Lars Johansson* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:776 Kretsloppsbaseade åtgärder för att motverka stranderosion

av *Ewa Thalén Finné* (m)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 31 mars.

21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 23 mars

2008/09:716 Ignalina

av *Ameer Sachet* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:722 Snö som avfallsproblem eller resurs

av *Christin Hagberg* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:723 Skrotningspremie som miljöinstrument

av *Christin Hagberg* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:739 Strandskyddet

av *Anneli Särnblad* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:740 Arbetslöshet och utmätning

av *Monica Green* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:757 Ekonomiskt stöd till kommuner och landsting

av *Britta Rådström* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2008/09:768 Kusinäktenskap

av *Carina Hägg* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2008/09:769 Fontänhusens finansiering

av *Hans Hoff* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2008/09:770 Risken för fosterskador vid äktenskap mellan släktingar

av *Solveig Hellquist* (fp)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 31 mars.

22 § Kammaren åtskildes kl. 22.19.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 16.00,
av tredje vice talmannen därefter till och med 8 § anf. 117 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte den 19 och 20 mars.....	1
Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	1
Anf. 2 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	4
Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	4
Anf. 4 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	5
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	5
Anf. 6 ANNA KINBERG BATRA (m)	6
Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	7
Anf. 8 STAFFAN DANIELSSON (c).....	8
Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	8
Anf. 10 CHRISTER WINBÄCK (fp).....	9
Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	10
Anf. 12 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	11
Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	11
Anf. 14 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	12
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	12
Anf. 16 JACOB JOHNSON (v)	13
Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	13
Anf. 18 JACOB JOHNSON (v)	14
Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	14
Anf. 20 ULF HOLM (mp).....	15
Anf. 21 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	15
Anf. 22 ULF HOLM (mp).....	16
Anf. 23 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	17
Anf. 24 AGNETA LUNDBERG (s).....	17
Anf. 25 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	18
Anf. 26 AGNETA LUNDBERG (s).....	18
Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	18
Anf. 28 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	19
Anf. 29 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	19
Anf. 30 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	20
Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	20
Anf. 32 SVEN BERGSTRÖM (c).....	21
Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	21
Anf. 34 SVEN BERGSTRÖM (c).....	22
Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	22
Anf. 36 KARIN GRANBOM ELLISON (fp)	23
Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	23
Anf. 38 KARIN GRANBOM ELLISON (fp)	24
Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	24
Anf. 40 IRENE OSKARSSON (kd).....	24
Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	25
Anf. 42 IRENE OSKARSSON (kd).....	26
Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	26

Anf. 44	MAX ANDERSSON (mp)	26
Anf. 45	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	27
Anf. 46	MAX ANDERSSON (mp)	27
Anf. 47	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	28
Anf. 48	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	28
Anf. 49	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	29
Anf. 50	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	29
Anf. 51	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	30
Anf. 52	CARINA HÄGG (s)	30
Anf. 53	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	31
Anf. 54	CARINA HÄGG (s)	31
Anf. 55	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	32
Anf. 56	CARINA OHLSSON (s)	32
Anf. 57	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	33
Anf. 58	CARINA OHLSSON (s)	33
Anf. 59	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	34
Anf. 60	MAGDALENA STREIJFFERT (s)	34
Anf. 61	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	35
Anf. 62	MAGDALENA STREIJFFERT (s)	35
Anf. 63	MONICA GREEN (s)	36
Anf. 64	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	36
Anf. 65	MONICA GREEN (s)	37
Anf. 66	TALMANNEN	37
Anf. 67	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	37
Anf. 68	HANS WALLMARK (m)	38
Anf. 69	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	38
Anf. 70	KRISTER HAMMARBERGH (m)	39
Anf. 71	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	39
Anf. 72	BOSSE RINGHOLM (s)	40
Anf. 73	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	40
3 §	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	41
4 §	Svar på interpellation 2008/09:307 om utveckling av näringslivet i Sollefteå	43
Anf. 74	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	43
Anf. 75	EVA SONIDSSON (s)	44
Anf. 76	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	44
Anf. 77	EVA SONIDSSON (s)	45
Anf. 78	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	45
Anf. 79	EVA SONIDSSON (s)	46
Anf. 80	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	46
	Ajournering	47
	Återupptagna förhandlingar	47
5 §	Svar på interpellationerna 2008/09:345 och 356 om regionala samordnare	47
Anf. 81	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	47
Anf. 82	PATRIK BJÖRCK (s)	48
Anf. 83	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	50
Anf. 84	DÉSIRÉE LILJEVALL (s)	51

Anf. 85	MATILDA ERNKRANS (s)	52
Anf. 86	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	53
Anf. 87	PATRIK BJÖRCK (s)	54
Anf. 88	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	55
Anf. 89	DÉSIRÉE LILJEVALL (s)	56
Anf. 90	MATILDA ERNKRANS (s)	57
Anf. 91	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	57
Anf. 92	PATRIK BJÖRCK (s)	58
Anf. 93	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	59
Anf. 94	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	59
6 §	Svar på interpellation 2008/09:363 om betalningstider för företag	60
Anf. 95	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	60
Anf. 96	BÖRJE VESTLUND (s)	61
Anf. 97	ANDREAS NORLÉN (m)	62
Anf. 98	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	63
Anf. 99	BÖRJE VESTLUND (s)	64
Anf. 100	ANDREAS NORLÉN (m)	65
Anf. 101	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	65
Anf. 102	BÖRJE VESTLUND (s)	66
Anf. 103	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	66
7 §	Svar på interpellation 2008/09:364 om regelförenklingar	67
Anf. 104	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	67
Anf. 105	BÖRJE VESTLUND (s)	68
Anf. 106	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	69
Anf. 107	BÖRJE VESTLUND (s)	70
Anf. 108	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	71
Anf. 109	BÖRJE VESTLUND (s)	72
Anf. 110	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	72
8 §	Svar på interpellation 2008/09:374 om bensinmackarna	73
Anf. 111	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	73
Anf. 112	ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)	74
Anf. 113	GUNNAR SANDBERG (s)	75
Anf. 114	LENA OLSSON (v)	76
Anf. 115	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	76
Anf. 116	ROLAND BÄCKMAN (s)	77
Anf. 117	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	78
Anf. 118	ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)	79
Anf. 119	GUNNAR SANDBERG (s)	81
Anf. 120	LENA OLSSON (v)	81
Anf. 121	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	82
Anf. 122	ROLAND BÄCKMAN (s)	82
Anf. 123	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	83
Anf. 124	ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)	84
Anf. 125	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	84
9 §	Svar på interpellation 2008/09:399 om brist på bostäder i Stockholm	85
Anf. 126	Statsrådet MATS ODELL (kd)	85

Anf. 127 BOSSE RINGHOLM (s).....	86
Anf. 128 ANDREAS NORLÉN (m).....	87
Anf. 129 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	88
Anf. 130 BOSSE RINGHOLM (s).....	89
Anf. 131 ANDREAS NORLÉN (m).....	90
Anf. 132 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	90
Anf. 133 BOSSE RINGHOLM (s).....	91
Anf. 134 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	91
10 § Svar på interpellation 2008/09:401 om AP-fondernas placeringsregler	91
Anf. 135 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	91
Anf. 136 BOSSE RINGHOLM (s).....	92
Anf. 137 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	93
Anf. 138 BOSSE RINGHOLM (s).....	94
Anf. 139 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	95
11 § Svar på interpellation 2008/09:402 om regeringens stödpaket till bankerna.....	95
Anf. 140 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	95
Anf. 141 BOSSE RINGHOLM (s).....	96
Anf. 142 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	97
Anf. 143 BOSSE RINGHOLM (s).....	98
Anf. 144 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	98
Anf. 145 BOSSE RINGHOLM (s).....	99
Anf. 146 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	99
12 § Svar på interpellation 2008/09:412 om pågående förändringar i det svenska djurskyddet	100
Anf. 147 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	100
Anf. 148 TINA EHN (mp).....	101
Anf. 149 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	102
Anf. 150 TINA EHN (mp).....	103
Anf. 151 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	104
Anf. 152 TINA EHN (mp).....	104
Anf. 153 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	105
13 § Svar på interpellation 2008/09:416 om jämställdheten i statliga kommittéer	105
Anf. 154 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	105
Anf. 155 EVA-LENA JANSSON (s).....	106
Anf. 156 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	107
Anf. 157 EVA-LENA JANSSON (s).....	108
Anf. 158 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	109
Anf. 159 EVA-LENA JANSSON (s).....	109
Anf. 160 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	110
14 § Svar på interpellation 2008/09:398 om sponsring av kultur	110

Anf. 161 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m)	110
Anf. 162 LEIF PAGROTSKY (s)	111
Anf. 163 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m)	112
Anf. 164 LEIF PAGROTSKY (s)	113
Anf. 165 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m)	114
Anf. 166 LEIF PAGROTSKY (s)	115
Anf. 167 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m)	115
15 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-	
nämndssammanträde	116
16 § Hänvisning av ärende till utskott.....	116
17 § Förnyad bordläggning.....	117
18 § Bordläggning.....	117
19 § Anmälan om interpellationer.....	117
20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	118
21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	118
22 § Kammaren åtskildes kl. 22.19.....	119

Prot. 2008/09:90
24 mars

Tryck: Elanders, Vällingby 2009